
BIBLIOGRAFIA

PROTINACISTICKÁ REZISTENCIA NA SLOVENSKU V ROKU 1944 V NOVODOBEJ HISTORIOGRAFII – VÝBEROVÁ BIBLIOGRAFIA PRÁC PUBLIKOVANÝCH V ROKOCH 2003 - 2023

Božena ŠEĎOVÁ

Prvé desaťročie po páde komunistického režimu v roku 1989 a vzniku samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993 v publikačnej tvorbe charakterizuje „historický i nehistorický boom“ dovtedy skresľovaných, obchádzaných a tabuizovaných tém slovenských dejín vrátane obdobia vojnovnej Slovenskej republiky, protinacistického odboja a jeho vyvrcholenia v Slovenskom národnom povstaní a v následných partizánskych bojoch. Naopak, publikačná tvorba v uplynulom dvadsaťročí nového tisícročia sa vyznačuje vyváženším a rovnomernejším tematickým pokrytím, prehĺbením viacdimezného historického poznania. Okrem základných nosných tém sa historici zaoberali tiež čiastkovými témami, svojich spracovateľov si našli aj regionálne udalosti, biografie a prišlo k prehodnoteniu zástoja mnohých významných osobností, rozšírila sa spomienková dokumentácia, prepojenosť histórie a dejepisectva a podobne. V neposlednom rade sa obrúsili hrany medzi hlavnými názorovými prúdmi, pôvodne spôsobenými vstupom exilových historikov na domácu publikačnú scénu.

Osemdesiate výročie jednej z najvýznamnejších udalostí modernej slovenskej histórie – Slovenského národného povstania – je príležitosťou aj na zosumarizovanie spracovaných výsledkov historického výskumu, článkovej a memoárovej faktografie, polemík a iných žánrov, vďaka ktorým tieto udalosti rezonujú aj vo vedomí širšej slovenskej spoločnosti.

Predkladaný bibliografický výber obsahuje práce slovenskej, českej, prípadne inej proveniencie publikované v rokoch 2003 až 2023. Bibliografiu sme rozdelili do niekoľkých tematických častí, pričom v každej z nich sú najskôr uvedené knižné monografie, za ktorými nasledujú vedecké štúdie, state, materiály, dokumenty, biografie z časopisov a zborníkov a poslednú skupinu tvoria články a drobné príspevky v periodickej tlači. Do tejto skupiny sú zaradené aj niektoré na prvý pohľad málo výpovedné útvary, dotvárajú však komplexnejší publikačný obraz.

Zaradenie mnohých prác sa ukázalo ako komplikované, pretože ich autori sa venovali v rámci použitej štruktúry bibliografie súčasne dvom, prípadne viacerým témam. V takomto prípade sa nachádzajú len v jednej časti. Pokiaľ bola tematizácia zborníkov širšia, jednotlivé príspevky sme nerozpísovali samostatne, ale sme uviedli kompletný obsah zborníka na jednom mieste. Do bibliografie nebolo možné zaradiť aj viaceré práce, ktorých časť je venovaná odboju v rámci širšieho tematického zamerania a širšieho rozpätia rokov. Nezahrnuli sme tiež spracovania a zobrazenia udalostí a povstaleckého odkazu v literárnej a inej umeleckej tvorbe, katalógy výstav, nekrológy, pamätnice, publicistické spracovania a podobne.

Predkladaná bibliografia odzrkadľuje posun slovenskej historiografie v bádani a spracovaní problematiky domáceho slovenského protifašistického odboja, v jeho objektivizácii, prezentuje tiež rôznorodosť názorov na Povstanie, na jeho ciele, priebeh a vplyv na povojnový vývoj. Poukazuje taktiež na zmysel a význam odkazu povstaleckého dedičstva na formovanie širšieho historického povedomia a slovenskej historickej pamäti týkajúcej sa takej dôležitej udalosti moderných slovenských dejín, akou bolo Slovenské národné povstanie.

Zároveň poukazuje na konkrétne biele miesta a potrebu prehodnotenia určitých udalostí a osobností.

Sme si vedomí, že problematikou domácej protinacistickej rezistencie v roku 1944 sa zaoberajú aj ďalší autori v tematicky i časovo širšie koncipovaných publikáciách, zaradenie do bibliografie by si však vyžadovalo príslušné stranové vyselektovanie, čo nebolo možné z priestorového a ani časového dôvodu.

Do nasledujúceho bibliografického súpisu sme sa snažili zahrnúť všetky dôležité práce publikované v predmetnom dvadsaťochí. Ak sme niektoré, ktoré sa danou problematikou zaoberajú samostatne, opomenuli, uvítame každý relevantný podnet na jeho doplnenie.

Prípravy ozbrojeného vystúpenia

JABLONICKÝ, Jozef: Samizdat o odboji I. Štúdie a články. Bratislava : Kalligram, 2004. – 525 s. : reg. ISBN 80-7149-681-2.

JABLONICKÝ, Jozef: Samizdat o odboji II. Štúdie a články. Bratislava : Kalligram, 2006. – 710 s. : reg. ISBN 80-7149-781-9.

MATHÉ, Svätoslav: Pokus povstaleckej koalície. Martin : Matica slovenská, 2015. – 71 s. ISBN 978-80-8115-204-7.

MURÍN, Gustáv: Povstanie : 60 dní národa I. august – čas príprav. – Bratislava : Magnet Press Slovakia s.r.o., 2022. – 134 s. : fotogr., pram. a lit. ISBN 978-80-89169-82-5.

* * *

ARPÁŠ, Róbert: Slovenská otázka v odboji. In: ŠMIGEL, Michal – MIČKO, Peter (eds.): Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov V. (Slovenská republika medzi Povstaním a zánikom 1944 – 1945). Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2006, s. 32-41. ISBN 80-8083-341-9.

BYSTRICKÝ, Jozef: Golian a vojenský plán povstania. In: TÓTH, Dezider (ed.): Generál Golian a jeho doba. Materiály z odborného seminára k 100. výročiu narodenia Jána Goliana, Banská Bystrica 31. 10. 2006 : Zborník Múzea Slovenského národného povstania. Banská Bystrica

: Múzeum SNP, 2008, s. 61-81. ISBN 978-80-970072-4-9.

BYSTRICKÝ, Jozef: Dokumenty o delegácii SNR a Vojenského ústredia a jej rokovani s predstaviteľmi velenia Červenej armády v auguste 1944. In: MIČEV, Stanislav a kol.: V perimetri zameriavača : Kapitoly z dejín Slovenska v druhej svetovej vojne, venované k 70. narodeninám PaedDr. Jána Stanislava, CSc. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2012, s. 248-270. ISBN 978-80-89514-06-9.

BYSTRICKÝ, Jozef: Slovenská armáda v plánoch československého ministerstva národnej obrany v Londýne v rokoch 1943 – 1944. In: PEŠEK, Jan a kol.: Kapitoly najnovších slovenských dejín. K 70. narodeninám PhDr. Michala Barnovského, DrSc. – Bratislava : Historický ústav SAV, 2006, s. 18-32.

FREMAL, Karol: Cesta k zjednocovaciemu zjazdu. In: Druhá svetová. Časopis o moderných dejinách Slovenska. – Roč. 9, č. 1-2 (2014), <http://www.druhasvetova.sk/2015/01/10/cesta-k-zjednocovaciemu-zjazdu/>.

FREMAL, Karol: Politické a hospodárske prípravy SNP a nekomunistický odboj. In: FREMAL, Karol: Nekomunistický odboj na Slovensku v rokoch 1938 – 1944. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2021, s. 106-153. ISBN 978-80-89514-98-4.

CHOVANEC, Jaroslav: Štátoprávne koncepcie o Slovensku v kontexte Slovenského národného povstania. In: *Vojenská história*. – Roč. 23, č. 3 (2019), s. 174-199.

CHYTKA, Stanislav V.: Málo známy dokument o Slovenskej národnej rade. In: *Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP*. – Roč. 5, č. 2 (2016), s. 53-58 : fotogr.

KLUBERT, Tomáš: Prípravy ozbrojeného povstania a nemecká okupácia. In: Klubert, Tomáš: *Slovenská armáda v druhej svetovej vojne slovom a obrazom*. - Bratislava : Perfekt, a.s., 2016, s. 185-192. ISBN 978-80-8046-773-9.

LUBA, Miroslav: Vianočná dohoda : Prvý programový dokument povstaleckej SNR. In: *Bojovník*. – Roč. 50, č. 26 (2005), s. 10 : fotogr.

MEDVECKÝ, Matej: Ústredňa štátnej bezpečnosti a prípravy SNP. In: ŠMIGEL, Michal – MIČKO, Peter – MIČKOVÁ, Zuzana: *Ekonomické predpoklady SNP a činnosť hospodárskych inštitúcií na povstaleckom území*. In: *Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP*. – Roč. 12, č. 1 (2023), s. 22-27 : fotogr.

MIČEV, Stanislav: Príprava Slovenského národného povstania a otázka obnovy Československa. In: PEKNÍK, Miroslav a kol.: *Republika Česko-Slovensko : Od monarchie k vlastnému štátu. Ilúzie verus realita II. časť*. Bratislava : Ústav politických vied SAV – Veda, 2021, s. 264-280. ISBN 978-80-224-1891-1.

STANISLAV, Ján: Ján Golian a Vojenské ústredie. In: TÓTH, Dezider (ed.): *Generál Golian a jeho doba. Materiály z odborného seminára k 100. výročiu narodenia Jána Goliana*, Banská Bystrica 31. 10. 2006 : Zborník Múzea Slovenského národného povstania. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2008, s. 37-58. ISBN 978-80-970072-4-9.

SYRNÝ, Marek: Odpor proti režimu a Povstanie. In: ROGULOVÁ, Jaroslava (ved. red. zv. a ved. aut. kol.): *Slováci a druhá svetová vojna : Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov XIIIa*. Bratislava : Literárne informačné centrum, 2015, s. 262-303. ISBN 978-80-8119-093-3.

SYRNÝ, Marek – ARPÁŠ, Róbert: Štruktúra, aktivity a ciele domácich opozičných a odbojových skupín; Slovenské národné povstanie. In: HRADSKÁ, Katarína – KAMENEC, Ivan a kol.: *Slovensko v 20. storočí 4. Slovenská republika 1939 – 1945*. Bratislava : Veda, 2015, s. 358-392. ISBN 978-80-224-1351-0.

ŠEVČÍKOVÁ, Mária: Ilegálna povstalecká Slovenská národná rada. In: STANISLAV, Ján – TÓTH, Dezider (zost.): *Zjednocovanie antifašistických síl na Slovensku v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR : Zborník Múzea SNP. Zborník z odborného seminára*. Banská Bystrica : Trian pre Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 2006, s. 131-136. ISBN 80-88945-85-2.

ŠEVČÍKOVÁ, Mária: Povstalecká Slovenská národná rada. (Na okraj problematiky). In: LACKO, Martin (zost.): *Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov II. Zborník príspevkov z druhého sympózia Katedry histórie FF UCM Trnava, Lúka 9. – 10. apríla 2003*. – Trnava : Univerzita sv. Cyrila a Metoda, 2003, s. 159-177.

ŠIMUNIČ, Pavel: Povstalecká Slovenská národná rada. In: PEKNÍK, Miroslav a kol.: *Slovenské národné rady a cesta k parlamentarizmu*. - 2. rozš. vyd. - Bratislava : Veda – Ústav politických vied SAV, 2008, s. 127-164.

ŠTEFANSKÝ, Václav – CSÉFALVAY, František: Od rezistencie k povstaniu. In: CSÉFALVAY, František a kol.: *Vojenské dejiny Slovenska V. zv. 1939 – 1945*. Bratislava : Magnet Press Slovakia, 2008, s. 155-163. ISBN 978-80-89169-16-0.

* * *

BYSTRICKÝ, Jozef (pripr.): Prejav p. Dr. V. Šrobára, predsedu Slovenskej národnej rady : Svedectvo z archívov – výpis zo zápisnice slávnostného zasadnutia SNR. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 62, č. 24 (2017), s. 8 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Pripomenuli sme si 75. výročie Vianočnej dohody (5. – 6. časť) : Vytvorenie vojenského ústredia SNR a príprava ozbrojeného povstania; Predstava a skutočné prípravy ozbrojeného povstania. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 64, č. 5 – 6 (2019), s. 9 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Vznik Vojenského ústredia : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 30, č. 1 (2022), s. 46 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Vojenský plán povstania : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 30, č. 2 (2022), s. 46 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Vojenské ústredie a Červená armáda : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 30, č. 3 (2022), s. 46 : fotogr.

PAULIAK, Ervín: Slovenská národná rada pred SNP. 1.-6. – In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 49, č. 14 – 19 (2004), s. 7, 6, 7, 5.

MEDVECKÝ, Matej: Prípravy Slovenského národného povstania : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 29, č. 6 (2021), s. 46 : fotogr.

MÍČEV, Stanislav: Ako sa formoval anti-fašistický blok. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 67, č. 22 – 23 (2022), s. 6-7, 1 a 7 : fotogr.

ŠMIHULA, Vladislav: Vznik a pôsobenie SNR počas vojnového Slovenského štátu. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 48, č. 25 – 26 (2003), s. 7, 6.

Slovenské národné povstanie a protipovstalecké nasadenie

CAMBEL, Samuel: Hospodárske pomery v Slovenskom národnom povstaní. – Banská Bystrica : Trian, 2003. – 170 s. : fotogr. ISBN 80-88945-69-0.

CSÉFALVAY, František – MÍČEV, Stanislav: SNP. Deň po dni. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2012.– 107 s. : fotogr. ISBN 978-80-89514-18-2.

CHOVANEK, Jaroslav: Slovenské národné povstanie – východisko k slovenskej národnej štátnosti : (K 75. výročiu SNP). – Martin : Matica slovenská, 2019. – 308 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-8128-241-6.

KLUBERT, Tomáš: Smrť sa volá Schill. Bratislava : Ústav pamäti národa, 2014.–242 s. : tabl., fotogr., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-89335-69-5.

LACKO, Martin: Slovenské národné povstanie 1944. Bratislava : Slovart, 2007. – 221 s. : fotogr., reg. ISBN 978-80-8085-575-8.

LACKO, Martin (zost.): Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov III. Povstanie roku 1944. Zborník príspevkov z tretieho sympózia Katedry histórie FF UCM Trnava, Lúka 21. – 22. máj 2004. – Trnava : Merkury, 2003. ISBN 80-89034-75-6. Obsah: *Lacko, M.*: 29. august 1944 – rozporné miesto našich dejín nielen pre historikov (Namiesto úvodu), s. 9-17; *Podolec, O.*: Ticho pred búrkou (Sonda do nálad slovenskej spoločnosti na jar 1944), s. 19-32; *Holák, M.*: Vypuknutie SNP v kontexte aktivít československého zahraničného odboja v Londýne, s. 33-47;

Petranský, Ivan A.: Katolícka cirkev na Slovensku a povstanie roku 1944, s. 49-78; *Suk, P.*: SNP, protektorátní tisk a reakce vládních představitelů, s. 79-108; *Michela, M.*: Ohlas SNP v maďarskej dennej tlači, s. 109-118; *István, J.*: Účasť Maďarov v SNP a v partizánskych bojoch, s. 119-136; *Mičko, P.*: Hospodárske fungovanie povstaleckého územia počas bojov s nemeckými jednotkami, s. 159-176; *Hofírek, T.*: Frontové boje nemeckej 1. tankovej brigády vo Východných Karpatoch na jeseň 1944, s. 177-200; *Klubert, T.*: Zhrdzavená legenda „Železného kapitána“ (Necenzurovaný obraz Jána Juraja Staneka), s. 201-232; *Lacko, M.*: „Hrdina SNP“ kapitán Gonda (Povstalecký príbeh v ružomberskej oblasti), s. 233-272; *Sokolovič, P.*: Odchod trnavskej posádky do povstania, s. 273-300; *Schvarc, M.*: Heimatschutz – medzi realitou a ilúziou (Organizácia a formovanie nemeckej domobrany), s. 301-326; *Karpáty, V.*: Pohotovostný oddiel Hlinkovej gardy Prešov, s. 327-340; *Janas, K.*: Postoj slovenských orgánov pri riešení rómskej problematiky a jeho zmena po porážke SNP, s. 341-358; *Syrný, M.*: Vznik a pôsobenie Demokratickej strany v SNP, s. 359-378; Ševčíková, M.: K niektorým aspektom povstaleckej SNR, s. 379-388; *Ukielski, P.*: Prečo budujeme Múzeum Varšavského povstania?, s. 389-396; *Medvecký, M.*: Malá úvaha o SNP a politických procesoch, s. 397-406.

MÍČEV, Stanislav a kol.: Slovenské národné povstanie 1944. Autori: Arpáš, Róbert; Schvarc, Michal; Petruf, Pavol; Hallon, Ľudovít, Sabol, Miroslav; Parenička, Pavol; Mičev, Stanislav; Fremal, Karol; Stanislav, Ján; Cséfalvay, František; Uhrin, Marian; Syrný, Marek; Parenička, Pavol; Mičev, Stanislav; Maskalík, Alex. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009. – 207 s. : fotogr., reg., lit. ISBN 978-80-970238-3-6.

MURÍN, Gustav: Povstanie : 60 dní národa II. september – hlavné boje. - Bratislava : Magnet Press Slovakia, s.r.o., 2023. – 167 s. : fotogr. ISBN 978-80-89169-89-4.

NEVERLA, Rudolf (zost.): Vom Aufstand 1944 in der Slowakei bis zur Vertreibung der Karpatendeutschen 1946. Deutsch-slowakische Arbeitstagung von Historikern und Zeitzeugen im Tagungszentrum des Klosters Banz : Od Povstania 1944 na Slovensku po vyhnanie karpatských Nemcov v roku 1946. Nemecko-slovenské pracovné rokovanie historikov a priamych účastníkov v rokovaní centre Kloster Banz. Bratislava : Karpatendeutsche Landsmannschaft Slowakei – Múzeum karpatských Nemcov, [2004]. – 234 s. (súbežné texty v nem. a slov. jazyku). (Acta Carpatho-Germanica XIII.). ISBN 80-8060-161-5.

ODROBIŇÁKOVÁ, Jana: Hlási sa slobodný slovenský vysielateľ. – Bratislava : Múzeum SNP, 2019. – 111 s. : fotogr., pram. a lit., 1 CD. ISBN 978-80-89514-65-6.

PEKNÍK, Miroslav (ed.): Slovenské národné povstanie 1944 – súčasť európskej antifašistickej rezistencie v rokoch druhej svetovej vojny. Bratislava : Ústav politických vied SAV – Veda, 2009. – 454 s. : tabl. ISBN 978-80-224-1090-8. Obsah: *Kamenec, Ivan*: Slovenská spoločnosť v rokoch 1939 – 1942, s. 60-81; *Bystrický, Jozef*: Zámery česko-slovenského Ministerstva národnej obrany v Londýne na využitie slovenskej armády pred Slovenským národným povstaním, s. 82-104; *Baranová, Daniela*: Evanjelickí antifašisti v odbojových skupinách, s. 105-114; *Podolec, Ondrej*: Snem Slovenskej republiky a Povstanie, s. 115-129; *Arpáš, Róbert*: Každodennosť v SNP, s. 130-138; *Vondrášek, Václav*: Aktivity Hlavního velitelství Hlinkovy mládeže v závěrečné fázi existence slovenského státu a přechod do exilu, s. 139-163; *Baka, Igor*: K nasazení civilního obyvatelstva na opevňovací práce počas nemeckej okupácie Slovenska v rokoch 1944 – 1945, s. 164-178; *Hradská, Katarína*: Riešenie židovskej otázky po vypuknutí SNP, s. 179-189; *Langhamerová, Katarína*: Slováci v Terezíně, s. 190-193; *Schönherr, Klaus*: Die Auswirkungen des slowakischen Nationalaufstandes auf die

südliche Ostfront, s. 194-202; *Schvarc, Michal*: Heimatschutz – medzi realitou a ilúziou. Organizácia a formovanie nemeckej Domobrany, s. 203-222; *Vaněk, Oldřich*: Skupina 421 a prechod príslušníkov východoslovenskej armády na partizánsky spôsob boja, s. 223-235; *Długoborski, Wacław*: „Povstanie Słowackie“ na tle situácii spoločno-politickej Európy Środkowo-Wschodniej w 1944 r., s. 238-252; *Petruf, Pavol*: Francúzska diplomacia, česko-slovenská exilová vláda a Slovensko v čase SNP, s. 253-271; *Downs, Jim*: Dawes mission, Banská Bystrica symposium, s. 272-281; *Downs, Jim*: Allied Aid to the Uprising, s. 282-285; *Uhrík, Igor*: Slovenské národné povstanie v amerických a britských archívoch, s. 286-310; *Rychlík, Jan*: Odraz Slovenského národného povstání v českém protektorátním tisku, s. 311-327; *Šmigel, Michal – Mičko, Peter*: Ukrajinskí evakuanti a ich postoj k Povstaniu, s. 328-339; *Kelemen, Miloš*: Slovenský klub vo Švajčiarsku (krajanská organizácia), s. 340-345; *Čaplovič, Miloslav*: Slovenskí legionári v SNP (Druhýkrát v odboji), s. 348-378; *Jablonický, Jozef*: Príbeh Emila Tomeša, s. 379-387; *Kováčová, Viera*: Jozef Tiso a Povstanie, s. 388-396; *Kmet, Norbert*: Osud Jozefa Juráša po roku 1948, s. 397-417; *Švacho, Jaroslav*: Príbeh nadporučíka Georga R. Sandsa, s. 418-424; *Pekník, Miroslav*: Slovenské národné povstanie a verejnosť po roku 1989, s. 425-453.

PETROVIČ, Michal (zost.): Slovenské národné povstanie v československom kontexte. – Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum – Slovenská komora Česko-slovenského výboru, 2004. – 75 s. ISBN 80-8052-213-8.

PODOLSKÝ, Peter B.: Povstanie roku 1944 : Bolo národné, slávne, užitočné? Bratislava : Post Scriptum, s.r.o., 2014. – 109 s. ISBN 978-80-89567-25-6; 5. upr. a dopln. vyd., 2020, 191 s., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-8218-015-5.

STANISLAV, Ján – MIČEV, Stanislav: Odkaz slobody : Bedeker o protifašistickom odboji a Slovenskom národnom povstaní. – Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2018. – 111 s. : fotogr. - ISBN 978-80-89514-55-7.

SYRŇÝ, Marek a kol.: Slovenské národné povstanie – Slovensko a Európa v roku 1944. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2014. – 750 s. : reg., pram. a lit. ISBN 978-80-89514-30-4. Obsah: *Syrňý, Marek*: Európa v roku 1944 (náčrt vojensko-politického vývoja v predposlednom roku vojny), s. 9-46; *Tasič, Dmiar*: Front bez frontových línií. Juhoslávia a Balkán v roku 1944, s. 47-52; *Nadoveza, Branko*: Politické pomery v Juhoslávii v roku 1944, s. 60-64; *Milkić, Miljan*: Juhoslávia a Spojenci v roku 1944, s. 65-70; *Timofejev, Aleksej*: Juhoslovenské monarchistické hnutie odporu (Četnici) a Sovietsky zväz v roku 1944, s. 78-94; *Čepič, Zdenko*: Problematika slovenskej štátnosti počas druhej svetovej vojny, s. 117-129; *Galka, Oliwia*: Vytvorenie Poľskej rady národného oslobodenia v roku 1944 ako nástroja represie a formovania sovietskej moci v Poľsku, s. 144-149; *Jasiński, Łukasz*: Rok 1944 – začiatok retribúcie, s. 157-164; *Gniazdowski, Mateusz – Segeš, Dušan*: Poliaci na Slovensku pred vypuknutím Povstania: problematika odbojových kontaktov, kuriérskych ciest a utečencov, s. 173-180; *Wójciuk, Michal Tomasz*: Slovenský vojak vo Varšavskom povstaní - Miroslav Iringh „Stanko“ (1914 – 1985), s. 180-191; *Száraz, Peter*: Niekoľko poznámok k prvému frankizmu a slovensko-španielskym vzťahom (s vyústením do roku 1944), s. 203-217; *Veselý, Martin*: „Tady se ještě zdraví, Heil Hitler?“ Nálada obyvateľ Ríšske župy Sudety v roce 1944, s. 218-227; *Karlíček, Petr*: „Na cestu Fernet Branku!“ Slovenské národné povstání v nacistické satire a karikaturách protektorátni proveniencie, s. 228-238; *Němeček, Jan*: Československá exilová vláda a počátky Slovenského národného povstání, s. 239-246; *Baka, Igor*: Prehodnocovanie účasti slovenskej armády na frontoch druhej svetovej vojny v roku

1944 (január – august), s. 247-262; *Balcoová, Milena*: Vznik a výstavba Technického zboru, s. 263-271; *Schvarc, Michal*: Tretia fáza náboru slovenských Nemcov do Waffen-SS - medzištátna dohoda medzi Slovenskou republikou a Nemeckou ríšou zo 7. júna 1944, s. 272-282; *Fremal, Karol*: Politické prípravy Slovenského národného povstania z hľadiska celoslovenského i regionálneho v roku 1944, s. 283-308; *Guba, Ivan*: Jozef Lettrich v odboji a Slovenskom národnom povstaní v roku 1944, s. 309-324; *Koreň, František*: Slovenské národné povstanie na Orave – Orava v roku 1944, s. 325-338; *Račko, Peter*: Evanjelickí kňazi a učitelia v Slovenskom národnom povstaní na Liptove, s. 339-348; *Jelinek, Andrej Ješajahu*: Židia v Slovenskom národnom povstaní: bojovníci a civilisti. Reflexie, s. 349-362; *Mičianik, Pavel*: Povstalecká obrana Novohradu a útok 18. SS divízie pancierových granátnikov Horst Wessel od Lučenca k Podkriváňu v októbri 1944, s. 363-383; *Uhrin, Marian*: Výcvikové stredisko nováčikov v Brezne nad Hronom v októbri 1944, s. 384-394; *Bučka, Peter*: Miesto armádneho športu vo vývoji športového hnutia na Slovensku v roku 1944 – účasť armádnych športovcov v Slovenskom národnom povstaní, s. 395-402; *Zückert, Martin*: Partizánske hnutie v Európe - zásadné úvahy k slovenskému prípadu, s. 403-416; *Ryder, John Luke*: Občianska vojna na Slovensku? Načrtnutie teoretického prístupu k Slovenskému národnému povstaniu, s. 417-422; *Pažurová, Helena*: Partizáninavýchodnom Slovensku v roku 1944, s. 429-446.

SYRNÝ, Marek (ed.): Slovenské národné povstanie – medzi minulosťou a odkazom pre dnešok. – Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2020. – 136 s. : fotogr., pram. a lit., reg. Obsah: *Mičev, Stanislav*: Slovenské národné povstanie a jeho odkaz, s. 5-7; *Stanislav, Ján*: Širšie súvislosti nacistickej okupácie Slovenska a postoje ľudskej garnitúry k Povstaniu, s. 8-19; *Filonenko, Sergej Ivanovič*: O histórii sovietsko-československej vojenskej spolupráce počas

Veľkej vlasteneckej vojny, s. 20-24; *Michela, Miroslav*: Oslavy výročí Slovenského národného povstania a utváranie novej socialistickej spoločnosti v 40. – 50. rokoch 20. storočia, s. 25-36; *Valko, Roland*: Deformácie výkladu SNP v rokoch 1949 – 1960, s. 37-44; *Macháček, Michal*: Mezi historiografií a politikou. Příběh Svedectva o SNP Gustáva Husáka, s. 45-60; *Fremal, Karol*: Odborná a náučno-populárna literatúra o odboji a SNP v rokoch 2014 – 2019, s. 61-70; *Vyhliadal, Milan*: Generál Vladimír Přikryl (1895 – 1968). Životní pouť velitele 2. čs. paradesantní brigády 20. stoletím, s. 71-83; *Řepa, Tomáš*: Účastník Slovenského národného povstání Ján Ursíny a jeho ďalší osudy, s. 84-91; *Uhrin, Marian*: Osudy povstaleckých tankistov, s. 92-98; *Pavlov, Jozef*: Povoynové osudy členov Revolučného okresného národného výboru vo Zvolene, s. 99-112; *Volentier, Lukáš*: Pohľad na zlato Slovenského štátu, s. 113-122. – ISBN 978-80-89514-92-2.

ŠINDELÁŘOVÁ, Lenka: Einsatzgruppe H : Působení operační skupiny H na Slovensku 1944/1945 a poválečné trestní stíhání jejích příslušníků. Praha – Banská Bystrica : Academia – Múzeum SNP, 2015. – 447 s. : příl., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-200-2427-5; 978-80-89514-29-8.

TURTSCHAN, Johann. F.: Der Partisanenaufstand im Hauerland und in der Zips (im Tatra-Gebiet) Sommer 1944 und danach : Erlebnisschilderung. – Aachen : Helios Verlags- und Buchvertriebsgesellschaft, 2019. – 182 s. ISBN 978-3-86933-242-0.

ZUDOVÁ LEŠKOVÁ, Zlatica a kol.: Židia v Slovenskom národnom povstaní : Židé v Slovenském národním povstání. – Banská Bystrica – Praha : Múzeum SNP v spolupr. s Historickým ústavom AV ČR, 2021. – 366 s. : fotogr., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-89514-97-7; 978-80-7286-384-6. Obsah: *Zlatica Zudová-Lešková*: Židia v kataklizme 20. storočia, s. 9-26; *Peter Weiss*: Vojnové šialenstvo – Osudy

Židov – Pamäť nás všetkých, s. 27-30; *Václava Horčáková*: K historiografii židovského odporu a odboje v letech druhé světové války na Slovensku, s. 31-40; *Ivan Kamenec*: Predpoklady a príčiny zapojenia sa židovských obyvateľov do protifašistickej rezistencie na Slovensku, s. 41-52; *Katarína Mešková-Hradská*: Činnosť Ústredne Židov a aktivity Pracovnej skupiny pred druhou vlnou deportácií (január 1943 – august 1944), s. 53-79; *Marek Syrný*: Komunistická strana Slovenska, Židia a židovská otázka v rokoch 1939 – 1943, s. 80-91; *Radim Gonda*: Cesta k aktivnímu v boji proti fašizmu. Případ Eduarda Belase – Hellingera, s. 92-104; *Milan Hes*: Ukrývání Židů během a po Slovenském národním povstání. Dny strachu, s. 105-121; *Eva Irmanová*: Postavení Židů v Maďarsku v letech 1938 – 1945. Odpovědnost a vina, s. 122-140; *Zlatica Zudová-Lešková*: Židovští šlachim v evropském boji v letech 1940 – 1945 s důrazem na Slovenské národné povstanie, s. 143-167; *Tomáš Lang*: Vojenská misie Amsterdam na pomoc slovenským Židom a Slovenskému národnému povstaniu, s. 168-187; *Zdenko Maršálek*: Židovští vojáci v 2. československé samostatné paradesantní brigádě v SSSR, s. 188-207; *Blanka Soukupová*: Hrdinové od Dukly a mučedníci z Terezína, s. 208-229; *Stanislav Mičev – Pavol Parenička*: Predstavitelia slovenskej kultúry židovského pôvodu počas druhej svetovej vojny a Slovenského národného povstania (1939 – 1945), s. 230-251; *Tomáš Radil*: Každý mohl a měl bojovat proti fašizmu pro něj dostupnými prostředky a způsoby, s. 252-258; *Jan Rektor*: Příběh Magdalény Rektorové, s. 261-265; *Dalma Špitzerová*: Život v strachu, s. 266-274; *Pavel Branko-Haas*: Odboj a Mauthausen, s. 275-280; *Bedřich Vohryzek*: Koncentrační pracovní tábor Nováky – těžko mi je spomínat, s. 281-290; *Zlatica Zudová-Lešková*: Otvorený zoznam Židov, účastníkov protifašistického a protinacistického odboja na Slovensku a Slovenského národného povstania (1939 – 1945), s. 291-324; *Petr Weiss*: Důležitost jména (Místo doslovu), s. 327-333.

ZÜCKERT, Martin – ZARUSKY, Jürgen – ZIMMERMANN, Volker et al.: Partisanen im Zweiten Weltkrieg : Der Slowakische Nationalaufstand im Kontext der europäischen Widerstandsbewegungen : Vorträge der gemeinsamen Tagung des Collegium Carolinum und des Instituts für Zeitgeschichte München – Berlin in Bad Wiessee vom 6. bis 9. November 2014. München - Göttingen : Collegium Carolinum – Verl. Vandenhoeck & Ruprecht GmbH & Co., 2017. – 320 s. ISBN 978-3-525-37315-6.

ŽIKEŠ, Vladimír (ed.): Slovenské povstání bez mýtů a legend. 2. vyd. - Praha : Academia, 2021. – 346 s. : fotogr., bibliogr., lit. (Paměť; sv. 123). ISBN 978-80-200-3191-7.

* * *

BARANOVÁ, Daniela: Účast Židov v protifašistickom odboji na Slovensku. In: ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica (ed.): Židé v boji a odboji. Rezistence československých Židů v letech druhé světové války : Příspěvky účastníků mezinárodní konference konané ve dnech 17. – 18. října 2006 v Praze pod záštitou prof. RNDr. Václava Pačesa, DrSc., předsedy Akademie věd ČR. Praha : Historický ústav AV ČR, 2007, s. 89-104. ISBN 978-80-7286-115-6.

BARANOVÁ, Daniela: Vojenská výzbroj používaná v Slovenskom národnom povstaní. In: ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica (ed.): Československá armáda 1939 – 1945 (plány a skutečnost). Příspěvky z mezinárodní konference 22. – 23. října 2002. – Praha : MO ČR – AVIS, 2003, s. 177-203. ISBN 80-7278-187-1.

BIELIK, Peter: Povstanie očami poslancov Snemu Slovenskej republiky : Dokument. In: Historický zborník. – Roč. 29, č. 2 (2019), s. 210-221.

CSÉFALVAY, František: Karpatsko-duklianska operácia a SNP (niekoľko poznámok). In: ČAPLOVIČ, Miloslav – STANOVÁ, Mária (eds.): Karpatsko-duklianska operácia – plány, realita, výsledky (1944 – 2004). Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie vo Svidníku 30. septembra – 1. októbra 2004. – Bratislava : Vojenský historický ústav, 2005, s. 159-166. ISBN 80-969375-0-2.

CSÉFALVAY, František: Ozbrojený odboj a Povstanie na Slovensku 1939 – 1945. In: Vojenské dejiny Slovenska a Slovákov slovom a obrazom / Vedúci aut. kol.: SEGEŠ, Vladimír. Bratislava : MO SR - Vojenský historický ústav, 2013, s. 252-271. ISBN 978-80-89523-18-4.

CSÉFALVAY, František – ŠTEFANSKÝ, Václav – ŠIMUNIČ, Pavel: Slovenské národné povstanie. In: CSÉFALVAY, František a kol.: Vojenské dejiny Slovenska V. zv. 1939 – 1945. Bratislava : Magnet Press Slovakia, 2008, s. 172-207. ISBN 978-80-89169-16-0.

HALMOVÁ, Lucia – KLUBERT, Tomáš: Povstalecké boje na hornej Nitre v septembri 1944. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. – Roč. 10, č. 4 (2014), s. 39-56 : fotogr.

KAMIŃSKI, Marek Kazimierz: Politické aspekty protinemeckého povstania na Slovensku v rokoch II. svetovej vojny. In: SYRNÝ, Marek (ed.): Varšavské povstanie a Slovenské národné povstanie – paralely a rozdiely : Powstanie Warszawskie i Słowackie powstanie narodowe – paralele i różnice : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. október 2008 : Materialy z międzynarodowej konferencji naukowej Banská Bystrica, 14-15 października 2008 r. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 53-58. ISBN 978-80-970238-1-2.

KÁRPÁTY, Vojtech: Reakcie ľudáckej tlače na SNP. In: STANISLAV, Ján – TÓTH, Dezider (eds.): Zjednocovanie antifašistických síl na Slovensku v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR : Zborník Múzea SNP. Zborník z odborného seminára. Banská Bystrica : Trian pre Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 2006, s. 145-151. ISBN 80-88945-85-2.

KLIMENT, Charles K.: Slovenské národné povstanie. In: KLIMENT, Charles K. – NAKLÁDAL, Břetislav: Slovenská armáda 1939 – 1945. 2. dopl. vyd. – Praha : Naše vojsko – Ares, 2003, s. 106-133. ISBN 978-80-206059-6-2.

KOUTEK, Ondřej: Činnosť londýnske vládne delegácie na slovenskom povstaleckom území. In: ŠMIGEL, Michal – MIČKO, Peter (eds.): Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov V. (Slovenská republika medzi Povstaním a zánikom 1944 – 1945). Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2006, s. 42-53. ISBN 80-8083-341-9.

MIČEV, Stanislav: Banská Bystrica – prvé štyri dni Povstania. In: KMEŤ, Norbert – SYRNÝ, Marek a kol.: Odvaľujem balvan : Pocta historickému remeslu Jozefa Jablonického. Bratislava – Banská Bystrica : Ústav politických vied SAV – Múzeum SNP, 2013, s. 222-237. ISBN 978-80-89514-21-2.

MIČEV, Stanislav – STANISLAV, Ján: Slovenské národné povstanie ako súčasť európskej protifašistickej rezistencie. In: EDROIU, Nicolae – MÂRZA, Eva – SYRNÝ, Marek (eds.): Udalosti 23. augusta 1944 v Rumunsku a Slovenské národné povstanie z 29. augusta 1944 : Evenimentele de la 23 august 1944 din România și insurecția națională Slovacă din 29 august 1944 : (Ich vplyv na oslobodenie Rumunska a Slovenska a na ukončenie druhej svetovej vojny : Consecințele lor asupra eliberării României și Slovaciei și a sfârșitului celui de al doilea război mondial.) Zborník príspevkov

z 9. zasadnutia Komisie historikov Slovenska a Rumunska (Alba Iulia, 19. – 23. september 2011). B. Bystrica – Alba Iulia : Akadémia Rumunska – Slovenská akadémia vied – Múzeum SNP, 2012, s. 6-22. ISBN 978-80-89514-08-3.

MÍČEV, Stanislav: Slovenské národné povstanie – všedný deň. In: SYRNÝ, Marek (ed.): Varšavské povstanie a Slovenské národné povstanie – paralely a rozdiely : Powstanie Warszawskie i Słowackie powstanie narodowe – paralele i różnice : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. október 2008 : Materialy z międzynarodowej konferencji naukowej Banská Bystrica, 14-15 października 2008 r. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 110-114. ISBN 978-80-970238-1-2.

MÍČEV, Stanislav – UHRIN, Marian: Špeciálne protipartizánske jednotky na Slovensku. In: ČAPLOVIČ, Miloslav – STANOVÁ, Mária (eds.): Slovensko v dejinách 20. storočia : Kapitoly k spoločenským a vojensko-politickým udalostiam. Vydané k 70. narodeninám PhDr. Mariána Hronského, DrSc. – Bratislava : Vojenský historický ústav, 2010, s. 231-249. ISBN 978-80-970434-1-4.

MÍČIANIK, Pavel: Postup 18. divízie pancierových granátnikov Horst Wessel od Podkriváňa do centra povstaleckého územia v októbri 1944. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP.– Roč. 3, č. 2 (2014), s. 7-17 : fotogr.

ODROBIŇÁKOVÁ, Jana: Slobodný slovenský vysielateľ a orgány SNP. In: STANISLAV, Ján – TÓTH, Dezider (zost.): Zjednocovanie antifašistických síl na Slovensku v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR : Zborník Múzea SNP. Zborník z odborného seminára. Banská Bystrica : Trian pre Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 2006, s. 137-144. ISBN 80-88945-85-2.

PARENÍČKA, Pavol – MÍČEV, Stanislav: Kultúra a umenie v čase Slovenského národného povstania. In: GREŠOVÁ, Alena – MIKOVIČ, Fedor (eds.): Ostrov slobodného slova. Banskobystrický rozhlas – august 1968 v tradíciách Slobodného slovenského vysielateľa – august 1944.- Lipt. Mikuláš : Tranoscois. 2014, s. 94-107 : fotogr. ISBN 978-80-7140-462-0.

RAJLICH, Jiří: Asymetrická letecká válka: nasazení Luftwaffe proti povstaleckému Slovensku (srpen – říjen 1944) I. – II. In: Historie a vojenství. – Roč. 61, č. 3 – 4 (2012), s. 4-18, 26-45 : fotogr.

RAJLICH, Jiří: Nálet na Piešťany 18. září 1944. In: Hobby historie – osobnosti, letectví a vojenská technika 20. století.– Roč. 5, č. 27 (2014), s. 4-13 : fotogr.

RYDER, J. Luke: Občianska vojna na Slovensku? : Načrtnutie teoretického prístupu k Slovenskému národnému povstaniu. In: Druhá svetová. Časopis o moderných dejinách Slovenska.– Roč. 9, č. 3-4 (2014), <http://www.druhasvetova.sk/2015/03/21/obcianska-vojna-na-slovensku-nacrtnutie-teoretickeho-pristupu-k-slovenskemu-narodnemu-povstaniu/>

RYCHLÍK, Jan: Odras Slovenského národného povstání v protektorátním tisku a výprava českých novinářů na Slovensko na podzim 1944. In: IVANIČKOVÁ, Edita a kol.: Z dějin demokratických a totalitních režimů na Slovensku a v Československu v 20. století : Historik Ivan Kamenec 70-ročný. Bratislava : Historický ústav SAV vo vyd. Prodama, 2008, s. 201-214. ISBN 978-80-969782-6-7.

RYCHLÍK, Jan: Prečo práve Slovenské národné povstanie? In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP.– Roč. 3, č. 2 (2014), s. 3-6 : fotogr.

RYCHLÍK, Jan: Slovenské národné povstanie v správach chorvátskeho diploma-

ta. In: Historický časopis. – Roč. 54, č. 2 (2006), s. 315-352.

RYCHLÍK, Jan: Slovenské národné povstanie. In: RYCHLÍK, Jan a kol.: Dějiny Slovenska. Praha : Vyšehrad, 2024, s. 382-404. ISBN 978-80-7601-915-7.

SCHVARC, Michal: Reakcie tlače Deutsche Partei na Povstanie. In: STANISLAV, Ján – TÓTH, Dezider (zost.): Zjednocovanie antifasistických síl na Slovensku v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR : Zborník Múzea SNP. Zborník z odborného seminára. Banská Bystrica : Trian pre Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 2006, s. 153-165. ISBN 80-88945.

SEGEŠ, Vladimír: Militärische Aufstände der Slowaken. Ziele und Möglichkeiten einer kleinen Nation. In: Insurgency and Counterinsurgency: Irregular Warfare from 1800 to the Present. XXXVI International Congress of Military History Amsterdam, 29 August – 3 September 2010. - Hague : Netherlands Institute of Military History, 2011, s. 323-332.

STANISLAV, Ján: SNP 1944 – súčasť európskej antifasistickej rezistencie v rokoch II. svetovej vojny. In: SYRNÝ, Marek (zost.): Varšavské povstanie a Slovenské národné povstanie – paralely a rozdiely : Powstanie Warszawskie i Słowackie powstanie narodowe – paralele i różnice : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. október 2008 : Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej Banská Bystrica, 14-15 października 2008 r. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 19-43. ISBN 978-80-970238-1-2.

STANISLAV, Ján: Luftwaffe v Slovenskom národnom povstaní. In: ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica (sest.): Československá armáda 1939 – 1945 (plány a skutočnosť). Príspevky z mezinárodní konference

22. – 23. října 2002. – Praha : MO ČR – AVIS, 2003, s. 166-176. ISBN 80-7278-187-1.

SYRNÝ, Marek: Politické aspekty Slovenského národného povstania. In: EDROIU, Nicolae – MÂRZA, Eva – SYRNÝ, Marek (zost.): Udalosti 23. augusta 1944 v Rumunsku a Slovenské národné povstanie z 29. augusta 1944 : Evenimentele de la 23 august 1944 din România și insurecția națională Slovacă din 29 august 1944. Zborník príspevkov z 9. zasadnutia Komisie historikov Slovenska a Rumunska (Alba Iulia, 19. – 23. september 2011). B. Bystrica – Alba Iulia : Akadémia Rumunska – Slovenská akadémia vied – Múzeum SNP, 2012, s. 88-96. ISBN 978-80-89514-08-3.

SYRNÝ, Marek: Slovenské národné povstanie v kontexte podobných protinemeckých vystúpení v auguste 1944. In: ZEMAN, Pavel (ed.): Válečný rok 1944 v okupované Evropě a v Protektorátu Čechy a Morava.- Praha : Ústav pro studium totalitních režimů, 2015, s. 50-68. ISBN 978-80-87912-39-3.

SYRNÝ, Marek – UHRIN, Marian: Politické a vojenské elity Slovenského národného povstania. In: SYRNÝ, Marek (zost.): Varšavské povstanie a Slovenské národné povstanie – paralely a rozdiely : Powstanie Warszawskie i Słowackie powstanie narodowe – paralele i różnice : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. október 2008 : Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej Banská Bystrica, 14-15 października 2008 r. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 59-80. ISBN 978-80-970238-1-2.

ŠIMUNIČ, Pavel: Slovensko v čase SNP a oslobodenia. In: ŠTEFANSKÝ, Michal – PURDEK, Imrich (zost.): Slovensko vo vojnách a v konfliktoch v 20. storočí : Zborník referátov z vedeckej konferencie v Bratislave 15. – 16. októbra 2002. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2003, s. 194-207.

ŠINDELÁŘOVÁ, Lenka: Einsatzgruppe H na povstaleckém Slovensku (1944 – 1945) a poválečné trestní stíhání. In: Soudobé dějiny. – Roč. 20, č. 4 (2013), s. 582-603.

ŠMIGEL, Michal: Nasadenie 14. haličskej divízie Waffen-SS na povstaleckom Slovensku (október 1944 – január 1945). In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 9, č. 2 (2020), s. 32-43 : fotogr.

ŠMIGEL, Michal: 14. divízia SS „Galizien“ na Slovensku (1944 – 1945): bojová partizánska činnosť a represálie. In: SOKOLOVIČ, Peter (zost.): Perzekúcie na Slovensku v rokoch 1938 – 1945. Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov VII : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava 21. – 23. apríl 2008. Bratislava : Ústav pamäti národa, 2008, s. 212-233. ISBN 978-80-89335-08-4.

UŠIAK, Peter: Zostrel lietadla Henschel Hs-129 stíhačmi 1. čsslp 18. 10. 1944. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 8, č. 2 (2019), s. 45-50 : fotogr.

VAJSKEBR, Jan: Zásah německých vojenských sil z Protektorátu proti Slovenskému národnému povstání. In: ŠMIGEL, Michal – MIČKO, Peter (eds.): Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov IV. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. apríla 2005. Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB – Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2005, s. 223-228. ISBN 80-8083-147-5.

VORÁČEK, Emil: Židé ve Slovenském národném povstání / Židia v Slovenskom národnom povstaní : (14. mája 2014, Dom národnostných menšín v Prahe). In: Moderní dějiny. Časopis pro dějiny 19. a 20. století. – Roč. 22, č. 1 (2014), s. 336-337.

VRÁBEL, Ferdinand: Legionári, odboj a Slovenské národné povstanie. In: Vojno-

vá kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 3, č. 2 (2014), s. 43-48 : fotogr.

ZAVACKÁ, Katarína: Vojna slov – proti-odbojová propaganda v Povstaní a o Povstaní. In: IVANIČKOVÁ, Edita a kol.: Z dejín demokratických a totalitných režimov na Slovensku a v Československu v 20. storočí : Historik Ivan Kamenec 70-ročný. Bratislava : Historický ústav SAV vo vyd. Prodama, 2008, s. 178-201. ISBN 978-80-969782-6-7.

* * *

BAKA, Igor: Boje o stredné Pohronie. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 31, č. 8 (2023), s. 46 : fotogr.

BAKA, Igor: Generálna ofenzíva. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 31, č. 11 (2023), s. 46 : fotogr.

BAKA, Igor: Povstalecké boje na Hornej Nitre : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 30, č. 11 (2022), s. 46 : fotogr.

BAKA, Igor: Ústup povstalcov z východu : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 30, č. 9 (2022), s. 46 : fotogr.

BAKA, Igor: Vypuknutie Slovenského národného povstania : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 30, č. 5 (2022), s. 46 : fotogr.

BUČKA, Peter: Armádni športovni v SNP. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 22, č. 8 (2014), s. 16-17 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: SNP – najvýznamnejšia kapitola novodobých dejín. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 64, č. 17 (2019), s. 17 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: SNP – súčasť európskeho ozbrojeného hnutia odporu. In:

Obrana. Mesačník MO SR.— Roč. 19, č. 7-8 (2011), s. 48-49 : fotogr. ISSN 1336-1910.

BYSTRICKÝ, Jozef: Ústup povstaleckých síl z Turca : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. — Roč. 30, č. 12 (2022), s. 46 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Vojská Wehrmachtu a Zbraní SS nasadené počas SNP. In: Obrana. Mesačník MO SR. — Roč. 31, č. 10 (2023), s. 46 : fotogr.

CSEFALVAY, František: O Slovenskom národnom povstaní : (K 71. výročiu SNP). In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP.— Roč. 4, č. 1 (2015), s. 46 : fotogr.

DOLINAY, Ján: Zbrane v SNP. In: Obrana. Mesačník MO SR.— Roč. 19, č. 7-8 (2011), s. 22-23 : fotogr. ISSN 1336-1910.

DRAXLER, Vladimír: Povstalecký rozhlás. Podpora ozbrojeného zápasu v SNP. — In: História. Revue o dejinách spoločnosti. — Roč. 4, č. 9/10 (2004), s. 18-20 : fotogr.

FÁBRY, Branislav: Význam SNP a problém majetkových konfiškácií. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov.— Roč. 61, č. 19 (2016), s. 4.

GAJDOŠ, Milan: Prínos kúpeľov Sliač pre Povstanie. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. — Roč. 50, č. 18 (2005), s. 6.

HOLÍK, Peter: SNP urýchlilo oslobodenie východného Slovenska / Red.: Boris Macko. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. — Roč. 66, č. 3 (2021), s. 4-5 : fotogr.

HRUBOŇ, Anton: Koniec ľudáckeho Slovenska : Vplyv Slovenského národného povstania na kolaps režimu Hlinkovej slovenskej ľudovej strany. In: Historická revue.— Roč. 25, č. 8 (2014), s. 70-74 : fotogr.

JAMBRICH, Jozef: Politické vedenie SNP : Medzi povstaním a oslobodením. — In: Historická revue. — Roč. 16, č. 5-6 (2005), s. 38-39 : fotogr.

KLUBERT, Tomáš: Chronológia SNP. In: Historická revue. — Roč. 20, č. 7-8 (2009), s. 114-119 : fotogr.

KLUBERT, Tomáš: Chronológia k udalostiam SNP. In: Historická revue.— Roč. 22, č. 9 (2011), s. 51-57 : fotogr.

LACKO, Martin: Slovenské národné povstanie. In: Historická revue. — Roč. 20, č. 7-8 (2009), s. 120-132 : fotogr.

MÁČE, Jan: Zformování 1. čs. armádního sboru a vypuknutí Slovenského národního povstání. In: In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR.— Roč. 13 /47/, č. 7 (2015), s. 72-73.

MAREK, Vladimír: Příliš rychlé povstání : Před pětadesáti lety bylo v Banské Bystrici vyhlášeno Slovenské národní povstání. In: A-report. Čtrnáctideník Ministerstva obrany ČR. — Roč. 20, č. 17 (2009), s. 36-37 : fotogr.

MEDVECKÝ, Matej: Boje v Slovenskom národnom povstaní : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. — Roč. 29, č. 8 (2021), s. 46 : fotogr.

MÉSZÁROSOVÁ, Erika: Ženy v Slovenskom národnom povstaní. In: Príbehy 20. storočia : Odboj. — Roč. 2, č. 3 (2019), s. 25-27 : fotogr.

MIČKO, Peter: Hospodárske pozadie Povstania. — In: Historická revue. — Roč. 15, č. 9 (2004), s. 30-31 : fotogr.

ODROBIŇÁKOVÁ, Jana: Hlási sa Sloboďný slovenský vysieláč : Povstalecký rozhlás v Banskej Bystrici. In: História. Revue o dejinách spoločnosti. — Roč. 8, č. 4 (2008), s. 20-21 : fotogr.

PURDEK, Imrich: Protifašistický odboj na Slovensku a Slovenské národné povstanie. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. – Roč. 6, č. 2 (2009), s. 82-88.

SENČEK, Richard R.: Poštové služby počas SNP. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 65, č. 12 (2020), s. 8.

SIDEROPULOS, Ioannis E.: 75. výročí Slovenského národného povstání : Významný milník na ceste k obnovení Československa. In: Národní osvobození. – Roč. 30 /97/, č. 16-17 (2019), s. 1 a 13 : fotogr.

ŠALKO, Oskar: SNP a školopovinné deti /. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 64, č. 8 (2019), s. 8 : fotogr.

ŠÁLY, Anton: 2. čs. pdb. proti vojskám 18. SS divízie (v oblastiach Trnavá Hora, Jalná, Dúbrava). In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 60, č. 2 (2015), s. 5 : obr.

ŠMIGEL, Michal: Okupanti z Haliče : Ukrajinská divízia SS proti SNP. In: História. Revue o dejinách spoločnosti. – Roč. 8, č. 5 (2008), s. 23-26 : obr.

ŠMIGEL, Michal – MIČKO, Peter: Ukrajinskí utečenci skomplikovali SNP. – In: Historická revue. – Roč. 15, č. 2 (2004), s. 28-29 : fotogr.

ŠTÍGEL, Jozef: Aj perom sa bojovalo. Ilegálna tlač po zatlačení SNP do hôr. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 18 (2004), s. 13.

Tak prisahali. Prísaha československého partizána. Prísaha povstaleckých vojakov a dôstojníkov (O. B.). In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 65, č. 9 (2010), s. 3.

TELIŠČÁKOVÁ, Dagmar: Povstanie malo svojich rómskych hrdinov. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 62, č. 19 (2017), s. 8 . fotogr.

Vojenský odboj

KLUBERT, Tomáš: Obrnené jednotky v Slovenskom národnom povstaní. Nové Mesto nad Váhom : vl. nákl., 2007. - 338 s. : fotogr., lit., reg. ISBN 978-80-89220-80-9.

KMEŤ, Ladislav: Povstalecké pancierové vlaky. Zvolen : EM Design – Ing. Miloš Šablatúra, 1999, 126 s. : fotogr. ISBN 80-968276-6-3.

MIKUŠ, Tibor a kol.: Trnavská posádka v SNP v okolí Horných Hámrov. Trnava : Trnavský samosprávny kraj, 2016. - 89 s. : fotogr. ISBN 978-80-897-59-25-5.

MODROVICH, Jozef: Tri Duby / Ed.: ŠUMICHRASŤ, Peter. - Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2019. - 351 s. - ISBN 978-80-89514-60-1.

SACHER, Vilém: Nebeská brigáda : K vydání připravil Petr Podroužek, poznámkami opatřil Milan Kopecký. - B.m. : Vyd. Pavel Mervart, 2016. - 484 s. : fotogr., příl. - ISBN 978-80-7465-225-7.

STANISLAV, Ján – KLABNÍK, Viľam: Slovenské letectvo 1944 – 1945, 3. zv. - Bratislava : Magnet Press-Slovakia, 2003. - 246 s., fotogr. príl. - lit. a pram. - ISBN 80-89169-00-7.

UHRIN, Marian: Pluk útočnej vozby 1944. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2012, 246 s. : fotogr., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-89514-14-4.

* * *

BAKA, Igor: Na margo menovania generála Viesta za veliteľa povstaleckej armády na Slovensku (I. časť). In: Vojenská história. – Roč. 24, č. 4 (2020), s. 38-57.

BAKA, Igor: Na margo menovania gen. Viesta za veliteľa povstaleckej armády na

Slovensku (II. časť). In: Vojenská história. – Roč. 25, č. 1 (2021), s. 56-75.

BOBÁK, Ján: Moskovská misia ministra národnej obrany gen. Ferdinanda Čatloša v roku 1944. In: Historický zborník 16, č. 1-2. – Martin : Matica slovenská, 2006, s. 101-156.

BYSTRICKÝ, Jozef: Problém zapojenia vyšších dôstojníkov slovenskej armády do protifašistického odboja z hľadiska čs. vojenskej správy v Londýne. In: SYRNÝ, Marek a kol.: Kolaborácia a odboj na Slovensku a v krajinách nemeckej sféry vplyvu v rokoch 1939 – 1945. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 255-272. ISBN 978-80-970238-2-9.

CSÉFALVAY, František: Domáci vojenský odboj a ozbrojený zápas na Slovensku 1944 – 1945. In: BAKA, Igor – CSÉFALVAY, František – KRALČÁK, Peter – MASKALÍK, Alex – SYRNÝ, Marek: Slovensko a Slováci vo víre druhej svetovej vojny : Vojenské dejiny Slovenska 1939 – 1945 slovom a obrazom. Bratislava : Pro Militaria Historica - Vojenský historický ústav, 2015, s. 94-117. ISBN 978-80-970768-2-5.

CSÉFALVAY, František: O ozbrojených zložkách Slovenského národného povstania. In: SYRNÝ, Marek (zost.): Varšavské povstanie a Slovenské národné povstanie – paralely a rozdiely : Powstanie Warszawskie i Słowackie powstanie narodowe – paralele i różnice : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. október 2008 : Materialy z międzynarodowej konferencji naukowej Banská Bystrica, 14-15 października 2008 r. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 81-89. ISBN 978-80-970238-1-2.

CSÉFALVAY, František: Zrod československých ozbrojených síl na Slovensku počas Slovenského národného povstania. In: ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica (sest.):

Československá armáda 1939 – 1945 (plány a skutočnosť). Príspevky z medzinárodnej konferencie 22. – 23. ríjna 2002. – Praha : MO ČR – AVIS, 2003, s. 145-150. ISBN 80-7278-187-1.

FREMAL, Karol: Povstalecká dráma na Poľane. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 3, č. 2 (2014), s. 18-23 : fotogr.

GAJDOŠ, Milan: Na čele povstaleckej armády proti nemeckým okupačným vojskám. In: TÓTH, Dezider (ed.): Generál Golian a jeho doba. Materiály z odborného seminára k 100. výročiu narodenia Jána Goliana, Banská Bystrica 31. 10. 2006 : Zborník Múzea Slovenského národného povstania. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2008, s. 83-97. ISBN 978-80-970072-4-9.

HLAVIENKA, Lubomír: Armáda během povstání. In: HLAVIENKA, Lubomír: Slovenská armáda 1939 – 1945. Opava : Slezská univerzita, Fakulta veřejných politik v Opavě, 2017, s. 238-257. ISBN 978-80-7510-247-8.

KOZOLKA, Jaroslav: Správa mjr. int. Ernesta Czayku o činnosti intendancie VI. taktickej skupiny počas SNP. In: Vojenská história. – Roč. 25, č. 1 (2021), s. 125-141.

LACKO, Martin: O niektorých menej známych povstaleckých dokumentoch. – In: Historické rozhľady II. Zborník príspevkov Katedry histórie FF UCM v Trnave / Zost. Lacko, M.; Duchoň, M.; Varšo, I. Trnava : Katedra histórie FF UCM, 2005, s. 317-324.

LACKO, Martin: Zabudnutá povstalecká vražda : Prípád slovenských dôstojníkov v Ľubietovej 13. októbra 1944. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. – Roč. 8, č. 2 (2012), s. 3-32 : fotogr. ISSN 1336-6297.

PÔBIŠ, Anton a kol.: Krpáčovo – miesto výsadku 2. paradesantnej brigády počas

SNP : Vydané pri príležitosti osláv 64. výročia výsadku 2. paradesantnej brigády počas SNP. Brezno : Oblastný výbor SZPB Brezno, 2008. - [20] s. : fotogr.

RAJLICH, Jiří: První sestřel prvního pluku. – In: Historie a vojenství. – Roč. 53, č. 3 (2004), s. 45-52 : fotogr. [1. čs. samostatný stíhací letecký pluk].

STANISLAV, Ján: Povstalecké letectvo a letisko Tri Duby. In: Vzdušné sily Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Ročenka 2014.- Bratislava : Magnet Press Slovakia, 2014, s. 52-54 : fotogr.

ŠIMONČÍK, Emil: Tri Duby v ohni bojov. In: ŠIMONČÍK, Emil: Tri Duby : K histórii lietania na Pohroní a letiska v Sliači. Banská Bystrica : Klub priateľov Múzea SNP, 2017, s. 173-250. ISBN 978-80-972559-1-6.

ŠPITÁLSKÝ, Jaroslav: Improvizované pancéřové vlaky Slovenského národného povstání. In: Hobby historie – osobnosti, letectví a vojenská technika 20. století.– Roč. 2, č. 8 (2011), s. 28-35 : fotogr.

TESÁREK, Pavel – UHRIN, Marian: Organizácia a činnosť cyklistických jednotiek v Povstaní (september – október 1944). In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 7, č. 2 (2018), s. 19-23 : fotogr.

TESÁREK, Pavel: Prechod zvyškov oravskej vojenskej skupiny na povstalecké územie a ich ďalšia činnosť v októbri 1944. In: Vojenská história. – Roč. 24, č. 2 (2020), s. 84-97.

UHRIN, Marian: Obuv slovenskej a povstaleckej armády. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 9, č. 1 (2020), s. 73-79 : fotogr.

UHRIN, Marian: Pokus o komparáciu tankového vojska Rumunska a Slovenska v lete 1944. In: EDROIU, Nicolae – MÂR-

ZA, Eva – SYRNÝ, Marek (zost.): Udalosti 23. augusta 1944 v Rumunsku a Slovenské národné povstanie z 29. augusta 1944 : Evenimentele de la 23 august 1944 din România și insurecția națională Slovacă din 29 august 1944. Zborník príspevkov z 9. zasadnutia Komisie historikov Slovenska a Rumunska (Alba Iulia, 19. – 23. september 2011). B. Bystrica – Alba Iulia : Akadémia Rumunska – Slovenská akadémia vied – Múzeum SNP, 2012, s. 59-69. ISBN 978-80-89514-08-3.

UHRIN, Marian: Samohybné delá Mar-der III vo výzbroji slovenskej armády. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 9, č. 1 (2020), s. 17-24 : fotogr.

UHRIN, Marian – LACKO, Martin – TESÁREK, Pavel: Protitanková rota Urban v Povstaní. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 6, č. 2 (2017), s. 13-18 : fotogr.

UHRIN, Marian – TESÁREK, Pavel: Peší prapor Dávid (Safir) v Povstaní. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 7, č. 1 (2018), s. 25-32 : fotogr.

VOLENTIER, Lukáš – KVIATKOVÁ, Tatiana: Epizódy z bojov pancierových vlakov počas SNP. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 10, č. 2 (2021), s. 53-57 : fotogr.

* * *

BAKA, Igor: Na povstalecké územie : Presun 2. čs. samostatnej paradesantnej brigády v ZSSR. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 31, č. 6 (2023), s. 46 : fotogr.

BAKA, Igor: Povstalecká ofenzíva na Horehroní : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 31, č. 2 (2023), s. 46 : fotogr.

BARIČ, Miroslav: Povstalecké Messerschmitt : Najlepšie stíhačky druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 25, č. 8 (2017), s. 24-25 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: 2. československá samostatná paradesantná brigáda v ZSSR. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 28, č. 10 (2020), s. 46 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Obranný úsek Jaseň. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 31, č. 7 (2023), s. 46 : fotogr.

CSEFALVAY, František: Vojenský priebeh Slovenského národného povstania. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. – Roč. 11, č. 1 (2014), s. 60-79 : fotogr.

GAJDOŠ, Milan: Vojenský povstalecký manažment 1. – 2. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 50, č. 18, č. 19 (2005), s. 6, 7.

JUREČKA, Michal: Boli medzi prvými ... 1. – 3. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 50, č. 2 – 4 (2005), s. 8, 7, fotogr. [slov. letci v SNP].

LESNÍK, Dalibor – UHRIN, Marian: Povstalecké pancierové vlaky. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 22, č. 8 (2014), s. 22-23 : fotogr.

MAREK, Vladimír: Vojáci prepravovaní vzduchem. In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. – Roč. 30, č. 1 (2019), s. 44-45 : fotogr. [2. čs. spd brigáda].

PAULIAK, Ervín: Vojenský odboj a dilema generála Jána Goliana. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 54, č. 12 – 14 (2009), s. 4.

ŠALKO, Oskar: Na krídlach slobody. Letci z Prešova v rokoch 1944 – 1945, 1. – 4. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 55, č. 10 – 13 (2010), s. 10, 10, 5, 8.

ŠNEBERG, Emil: Vojenské letectvo v SNP. In: Národní osvobození. – Roč. 27 /94/, č. 18 (2016), s. 2 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Kombinovaná letka : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 30, č. 8 (2022), s. 46 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Nebo nad Povstaním : Letectvo v Slovenskom národnom povstaní. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. Informačná príloha MO SR a OS SR. – Roč. 46, č. 8 (2014), s. 92-93 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Nebo nad Povstaním : Letectvo v Slovenskom národnom povstaní. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 22, č. 8 (2014), s. 12-15 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Povstaleckí letci na „Lavočkách“ : 17. september – Deň slovenského vojenského letectva. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 23, č. 9 (2015), s. 46 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: 1. čs. stíhací letecký pluk : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 31, č. 3 (2023), s. 46 : fotogr.

UHRIN, Marian: Tanky Škoda LT-35 v Slovenskom národnom povstaní. In: Hobby historie – osobnosti, letectví a vojenská technika 20. století. – Roč. 2, č. 7 (2011), s. 16-21 : fotogr.

VOLENTIER, Lukáš: 1. československá armáda v Slovenskom národnom povstaní. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. – Roč. 20 (2023 – 2024), s. 83-98.

ZEMKO, Ján: Zapojenie breznianskej vojenskej posádky do SNP 1.-2. – In: Bojovník. – Roč. 48, č. 19 – 20 (2003), s. 6 : fotogr.

Komunistický odboj

KORIM, Vojtech: Mýty a reality domáceho komunistického odboja In: STANISLAV, Ján – TÓTH, Dezider (zost.): Zjednocovanie antifasistických síl na Slovensku v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR : Zborník Múzea SNP. Zborník z odborného seminára. Banská Bystrica : Trian pre Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 2006, s. 105-110. ISBN 80-88945-85-2.

RJABIK, Michal: Kto bol vedúcou silou v protifašistickom hnutí na Slovensku? In: Bojovník. – Roč. 51, č. 3 (2006), s. 8 : fotogr.

SYRNÝ, Marek: Komunistická strana Slovenska počas Slovenského národného povstania. In: SYRNÝ, Marek: Slovenskí komunisti v rokoch 1939 – 1944 : Náčrt dejín Komunistickej strany Slovenska v odboji a v povstaní. Banská Bystrica : Belianum, 2013, s. 145-186. ISBN 978-80-557-0673-3.

Občiansky a demokratický odboj

JABLONICKÝ, Jozef: Z ilegality do povstania : (Kapitoly z občianskeho odboja). 2. dopl. vyd. Banská Bystrica : Dali-BB, s.r.o. pre Múzeum SNP, 2009. - 446 s. : fotogr., lit., reg. ISBN 978-80-89090-60-0.

FREMAL, Karol: Slovenskí sociálni demokrati 1938 – 1944 : Sociálnodemokratická strana na Slovensku v odboji a SNP. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2014. - 198 s. : fotogr., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-89514-28-1.

* * *

BARANOVÁ, Daniela: Evanjelickí antifasisti v odbojových skupinách. In: STANISLAV, Ján – TÓTH, Dezider (zost.): Zjednocovanie antifasistických síl na Slovensku v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR : Zborník Múzea SNP. Zborník z odborného seminára. Banská Bystrica :

Trian pre Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 2006, s. 43-48. ISBN 80-88945-85-2.

MARTULIAK, Pavol: Podiel slovenských hospodárskych družstiev na protifašistickom odboji a SNP. In: STANISLAV, Ján – TÓTH, Dezider (zost.): Zjednocovanie antifasistických síl na Slovensku v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR : Zborník Múzea SNP. Zborník z odborného seminára. Banská Bystrica : Trian pre Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 2006, s. 99-103. ISBN 80-88945-85-2.

SYRNÝ, Marek: Demokratická strana v povstaní. In: SYRNÝ, Marek: Slovenskí demokrati 44 – 48 : Kapitoly z dejín Demokratickej strany na Slovensku v rokoch 1944 – 1948. - Banská Bystrica : Múzeum SNP vo vydavateľstve Michala Vaška, Prešov, 2010, s. 9-31. ISBN 978-80-970238-5-0.

SYRNÝ, Marek: Formovanie demokratickej strany v odboji a v Povstaní. In: STANISLAV, Ján – TÓTH, Dezider (zost.): Zjednocovanie antifasistických síl na Slovensku v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR : Zborník Múzea SNP. Zborník z odborného seminára. Banská Bystrica : Trian pre Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 2006, s. 35-42. ISBN 80-88945-85-2.

SYRNÝ, Marek: Občiansky odboj v roku 1944 – s dôrazom na vzťah k Sovietskemu zväzu. In: ČAPLOVIČ, Miloslav – STANOVÁ, Mária (eds.): Karpatsko-duklianska operácia – plány, realita, výsledky (1944 – 2004). Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie vo Svidníku 30. septembra – 1. októbra 2004. Bratislava : Vojenský historický ústav, 2005, s. 75-83. ISBN 80-969375-0-2.

SYRNÝ, Marek: Slovenská otázka v občiansko-demokratickom odboji na Slovensku v rokoch 1939 – 1945. In: Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov IV. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bys-

trica 14. – 15. apríla 2005 / Eds.: Šmigel', Michal; Mičko, Peter. - Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB - Ústav vedy a výskumu UMB, 2005, s. 165-180. ISBN 80-8083-147-5.

ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica: Z ilegality do povstania (Kapitoly z občianskeho odboja). Význam diela. In: KMEŤ, Norbert – SYRNÝ, Marek a kol.: Odvaľujem balvan : Pocta historickému remeslu Jozefa Jablonického. Bratislava - Banská Bystrica : Ústav politických vied SAV - Múzeum SNP, 2013, s. 328-335. ISBN 978-80-89514-21-2.

* * *

SCHMÖGNEROVÁ, Brigita: Bez nich by Povstanie nebolo. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 68, č. 4 (2023), s. 10-11 : fotogr. [národohospodári, fin. zabezpečenie].

Slovenská národná strana v odboji. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 50, č. 8 (2005), s. 10.

Partizánska hnutie

HROŠOVÁ, Marie: Na každom kroku boj. Historie 1. československé partyzánskej brigády Jana Žižky (srpen 1944 – květen 1945). Vsetín : Český svaz bojovníků za svobodu - Sdružení domácího odboje a partyzánů - Hist. skupina 1. čs. part. brigády J. Žižky, 2012, 431 s. : fotogr., príł., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-260-2483-5.

HRUBOŇ, Anton – KRIŠTOFÍK, Juraj (zost.): Partizáni a Slovensko. Krakov : Spolok Slovákov v Poľsku, 2013. - 332 s. ISBN 978-83-7490-745-3. Obsah: *Hruboň, Anton – Krištofík, Juraj*: Partizáni na Slovensku v zrkadle historiografie, s. 11-30; *Mičianik, Pavel*: Slovenské skúsenosti s partizánskou vojnou na území Sovietskeho zväzu 1941 – 1944, s. 31-80; *Valko, Roland*: Počiatky partizánskeho hnutia na Slovensku, s. 83-108; *Hruboň, Anton*: Hlinkova garda a partizá-

ni, s. 109-150; *Uhrin, Marian*: II. slovenská partizánska brigáda M. R. Štefánika v obrane Turca v septembri 1944, s. 151-162; *Tesárek, Pavel – Chmilík, Martin*: Činnosť partizánskych jednotiek v priestore Zázrivá – Lučivná v októbri a novembri 1944, s. 163-180; *Vitko, Martin*: Partizánska skupina Žiar a jej miesto v dejinách protinacistického odboja na Hornej Nitre, s. 181-198; *Jambrich, Jozef*: Partizáni na Krupinskej planine, s. 199-224; *Poláková, Miroslava*: Partyzánská činnost na Uherskobrodsku v souvislosti s vývojem rezistence na Slovensku: za každým jménem jeden lidský osud (září 1944 – březen 1945), s. 225-246; *Muráriková, Zdenka*: Hospodárske zabezpečenie partizánskeho hnutia na príklade Trenčianskej župy, s. 247-259; Šmigel', Michal: Prejavy antisemitizmu v odbojových zložkách na Slovensku v povojnových rokoch 1945 – 1947, s. 263-282; *Krištofík, Juraj*: Partizánska skupina Hurban a jej identita v historickej pamäti podjavorinského regiónu, s. 283-314; Černák, Tomáš: Partizáni v kinematografii na príklade seriálu Povstalecká história, s. 315-330.

MANIAK, Marcel: Partizánske a povstalecké obce na Slovensku. - Poprad : TabitaArt, 2022. - 478 s. : fotogr., pram. a lit. ISBN 978-80-973804-2-7.

PAŽUROVÁ, Helena: Jegorovova partizánska brigáda : Prvá čs. partizánska brigáda J. V. Stalina. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2017. - 156 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-89514-47-2.

PAŽUROVÁ, Helena: Slovenský partizánsky zväzok Čapajev. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2014. - 190 s. : fotogr., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-89514-26-7.

POVAŽAN, Gustáv: Banskobystrická povstalecká história. Banská Bystrica : Klub priateľov Múzea SNP - R.G.T. Press, s.r.o., 2014. - 109 s. : fotogr. čb. ISBN 978-80-89127-22-1.

SLANÝ, Juraj: Trojanovi partizáni : História partizánskej brigády Pavel. - Bratislava : Ikar, a. s., 2019. - 303 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-551-7093-0.

UHRIN, Marian a kol.: II. slovenská partizánska brigáda M. R. Štefánika / Ed.: Hradecký, Roman. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009. - 182 s. : pram. a lit.

VANĚK, Oldřich: Štvrtá partizánska brigáda : História vzniku a činnosti. 2. opr. a dopl. vyd. Liptovský Mikuláš : OV SZPB v Lipt. Mikuláši, 2011. - 152 s. : dok., fotogr., pram. a lit.

VIMMER, Pavel: Partizáni Sečanského : História partizánskej brigády kpt. Jána Nálepku. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2016. - 276 s. : fotogr., tabl., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-89514-38-0.

* * *

ALÁČ, Ján: Dramatické Vianoce roku 1944 v novohradských obciach Závada a Pravica. In: Vojenská história. – Roč. 20, č. 2 (2016), s. 110-123 : fotogr.

BALBERČÁK, Štefan: Bojová a diverzná činnosť partizánskej skupiny Čapajev na východnom Slovensku do vyhlásenia SNP (v hláseniach jednotlivých úradov). In: BOJKOVÁ, Alžbeta (ed.): Spoločnosť, kultúra a každodennosť v dejinách Slovenska. Zborník štúdií z 1. vedeckej konferencie mladých historikov, zorganizovanej Katedrou histórie FF UPJŠ v Košiciach. - Košice : FF UPJŠ, 2012, s. 250-259. ISBN 978-80-7097-990-7.

BALBERČÁK, Štefan: Činnosť partizánskych skupín na východnom Slovensku do vyhlásenia Slovenského národného povstania. In: Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. – Roč. 24, č. 1-2 (2014), s. 74-96.

CSÉFALVAY, František: K začiatkom partizánskeho hnutia na Slovensku. In: STANISLAV, Ján – TÓTH, Dezider (zost.): Zjednocovanie antifasistických síl na Slovensku v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR : Zborník Múzea SNP. Zborník z odborného seminára. Banská Bystrica : Trian pre Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 2006, s. 83-89. ISBN 80-88945-85-2.

ČATLOŠ, Dušan: Fatálna epizóda z druhej svetovej vojny na Liptove. In: Historické rozhľady VI. / Zost.: Lacko, Martin; Klubert, Tomáš; Varšo, Ivan. - Bratislava : Historické rozhľady, o. z., 2010, s. 135-138. ISBN 978-83-7490-369-1.

FREMAL, Karol: Úvahy nad monografiou Pažurová Helena: Jegorovova partizánska brigáda. Prvá čs. partizánska brigáda J. V. Stalina. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 7, č. 1 (2018), s. 74-78 : fotogr.

KOPEČEK, Pavel: Bojové pôsobení 1. československé partyzánskej brigády Jana Žižky na území Slovenska a Moravy. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 6, č. 1 (2017), s. 12-24 : fotogr.

KROPILÁK, Eugen: Druhý partizánsky oddiel Prvej československej brigády J. V. Stalina. In: Vojenská história. – Roč. 12, č. 4 (2008), s. 123-136 : fotogr.

LACKO, Martin: Dezercia tzv. turkestanského pluku SS k partizánskej brigáde Boženko v decembri 1944. – In: Vojenská história. – Roč. 7, č. 2 (2003), s. 115-122.

LACKO, Martin: Partizánska brigáda podplukovníka Anatolija Snežinského a jej činnosť v oblasti Považského Inovca (1944 – 1945). – In: Historický časopis. – Roč. 51, č. 1 (2003), s. 83-100.

LACKO, Martin: Pôsobenie a osud partizánskeho oddielu Bohdan Chmeľnický.

In: Vojenská história. – Roč. 9, č. 2 (2005), s. 72-91 : tabl.

MITÁČ, Ján: Odboj a činnosť partizánskeho hnutia v Bánovciach nad Bebravou a okolí roku 1944 (august – november). In: Vojenská história. – Roč. 14, č. 4 (2010), s. 24-47.

PAŽUROVÁ, Helena: Formovanie a aktivity partizánskej skupiny Čapajev do augusta 1944. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 2, č. 1 (2013), s. 18-31 : fotogr.

PAŽUROVÁ, Helena: Vojensko-partizánske jednotky utvorené z príslušníkov východoslovenskej armády. Brigáda Kriváň. In: Vojenská história. – Roč. 14, č. 4 (2010), s. 48-70. ISSN 1335-3314.

PAŽUROVÁ, Helena: Vojensko-partizánske jednotky utvorené z príslušníkov východoslovenskej armády. Brigáda Kriváň. II. časť. In: Vojenská história. – Roč. 15, č. 2 (2011), s. 55-71.

PAŽUROVÁ, Helena: Z činnosti partizánskej brigády Alexeja S. Jegorova. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 3, č. 2 (2015), s. 3-15 : fotogr.

70 rokov SNP – činnosť partizánskeho oddielu Signál. Dolný Kubín : Oblastný výbor SZPB, 2014. - 19 s.

UHRIN, Marian: Bojové akcie 2. partizánskej brigády gen. M. R. Štefánika v roku 1944. In: ŠMIGEL, Michal – MIČKO, Peter (eds.): Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov V. (Slovenská republika medzi Povstaním a zánikom 1944 – 1945). Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2006, s. 69-82. ISBN 80-8083-341-9.

UHRIN, Marian: Delostrelecká batéria Duchoň. In: Vojnová kronika. Odborný re

cenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 3, č. 2 (2014), s. 70-72 : fotogr.

UHRIN, Marian: KSS a Druhá partizánska brigáda generála M. R. Štefánika. In: V tieni červenej hviezdy. Prenikanie sovietskej do slovenskej (československej) armády v rokoch 1944 – 1948. Zborník z konferencie Bratislava, 27. 10. 2006 / Zost.: Šoltés, Peter – Bratislava : Istropolitan, 2007, s. 93-106. ISBN 978-80-969704-2-1.

UHRIN, Marian: Partizánske zápisnice s nemeckými vojakmi z archívu Múzea SNP. In: Moderné dejiny Slovenska I. Zborník odborných príspevkov k histórii Slovenska v rokoch 1918 – 1945. Banská Bystrica : Historia nostra, 2008, s. 58-85. ISBN 978-80-970080-0-0.

UHRIN, Marian: Výzbroj, výstroj a dopravné prostriedky 2. slovenskej partizánskej brigády M. R. Štefánika. Ich získavanie, použitie a dodávky. In: ŠMIGEL, Michal – MIČKO, Peter (eds.): Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov IV. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. apríla 2005 Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB – Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2005, s. 229-237. ISBN 80-8083-147-5.

VANĚK, Oldřich: Podmienky a proces vzniku 4. partizánskej brigády (november 1944 – február 1945). In: Vojenská história. – Roč. 11, č. 1 (2007), s. 49-69.

VANĚK, Oldřich: Tretí prapor 2. čs. samostatnej paradesantnej brigády v ZSSR. In: Vojenská história. – Roč. 12, č. 4 (2008), s. 63-74.

* * *

BAKA, Igor: Partizáni v predvečer SNP : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 30, č. 4 (2022), s. 46 : fotogr.

BALBERČÁK, Štefan: Bojová a diverzná činnosť partizánskej skupiny Čapajev : Východné Slovensko tesne pred vyhlásením SNP. In: Historická revue. – Roč. 23, č. 5 (2012), s. 70-74 : fotogr. ISSN 1335-6550.

BEDNÁR, Ján: Partizáni v Novej Lehote. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 1 (2004), s. 6 : fotogr.

BIELIK, Oskar: Anabáza mínerského oddielu „Ladislav“ v SNP. – In: Bojovník. – Roč. 48, č. 23 (2003), s. 7.

BIELIK, Oskar: Fakty ani čas neodvial 1. – 2. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 53, č. 1 – 2 (2008), s. 4 [partizánske jednotky].

CSÉFALVAY, František: Partizánske hnutie na Slovensku v rokoch 2. svetovej vojny. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 61, č. 18 (2016), s. príl. 1-2 : fotogr.

DANKO, Jozef: Partizánska činnosť na východnom Slovensku. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 58, č. 13 (2013), s. 10.

DANKO, Jozef: Aj ženy bojovali za slobodu : Partizánska činnosť na východnom Slovensku. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 58, č. 14 – 19 (2013), s. 11 : fotogr.

DANKO, Ján: Vedeli, kde je ich miesto. – In: Bojovník. – Roč. 48, č. 4 (2003), s. 6 : fotogr.

DŽMURA, Pavel – FEDOR, Vincent: Nemocnica v lese. Z histórie partizánskeho hnutia v Bardejovskom okrese. – 2. vyd. – Bardejov : OV SZPB, 2004.

FIJALKA, Slavomír: Aby sa na Čapajevovcov nezabudlo. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 67, č. 8 (2022), s. 1 a 3 : fotogr.

FIJALKA, Slavomír: Krutá smrť v ľadových vlnách Hrona. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 67, č. 6 (2022), s. 1, 3 : fotogr. [Nitrianska part. brigáda, Pavel].

HAVEL, Jozef: Partizánsky oddiel Národný pomstiteľ : Nemcom neraz prešli cez rozum. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 58, č. 7 (2013), s. 11 [Ponitrie].

HRIVNÁK, Benjamín: Partizánsky oddiel „Za Ideál“ pod velením Štefana Čuvalu. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 56, č. 26 (2011), s. 15 : fotogr. ISSN 03223-2018.

CHREBET, V.: Priviedol do Povstania tristo mužov. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 51, č. 7 (2006), s. 4 : fotogr. [part. jednotka Major, František Ninis].

KAMZÍK, Ján: Jedna z najaktívnejších partizánskych brigád. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 10 (2004), s. 8. [brigáda K. Gottwalda].

MEDVECKÝ, Matej: Partizáni na Slovensku : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 29, č. 5 (2021), s. 46 : fotogr.

ŠTILLA, Miloš: Parabrigáda v partizánskej vojne. – In: Bojovník. – Roč. 48, č. 15 (2003), s. 6 : fotogr.

UHRIN, Marian: II. slovenská partizánska brigáda gen. M. R. Štefánika. In: Historická revue. – Roč. 20, č. 7-8 (2009), s. 134-139 : fotogr.

VITKO, Pavol: Pomáhali partizánom. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 31, č. 8 (2023), s. 28-29 : fotogr.

ŽALMAN, Miloslav: Spravodajské aktivity partizánov 1.-3. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 2 – 4 (2004), s. 6, 7, 7 : fotogr.

Partizánske násilnosti a represie

NEMČOK, Jozef: Cesta smrti a života alebo útek z partizánskeho hrobu v Sklabini. 2. vyd. - Námestovo : Tlačiareň Kubík s.r.o. v spolup. o.z. Múzeum ozbrojených zločiek 1939 - 1945, 2016. - 175 s. : fotogr. - ISBN 978-80-89602-51-3.

PODOLSKÝ, Peter, B.: Povstanie roku 1944 : Bolo národné, slávne, užitočné? Bratislava : Post Scriptum, s.r.o., 2014. - 109 s. - ISBN 978-80-89567-25-6; 5. upr. a dopln. vyd., 2020, 191 s., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-8218-015-5.

* * *

ČATLOŠ, Dušan: Fatálna epizóda z druhej svetovej vojny na Liptove. In: Historické rozhľady VI. / Zost.: Lacko, Martin; Klubert, Tomáš; Varšo, Ivan. Bratislava : Historické rozhľady, o. z., 2010, s. 135-138.

HRUBOŇ, Anton: Partizánske perzekúcie katolíckeho duchovenstva na príklade Liptova. In: SOKOLOVIČ, Peter (zost.): Perzekúcie na Slovensku v rokoch 1938 – 1945. Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov VII : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava 21. – 23. apríl 2008. Bratislava : Ústav pamäti národa, 2008, s. 417-423. ISBN 978-80-89335-08-4.

Keď Krajné žilo v strachu. K otázke pôsobenia „partizánskej skupiny“ Pavla Myjavského / Juraj Krištofík, Adam Šumichrast. In: Vojenská história. – Roč. 19, č. 3 (2015), s. 131-145.

LACKO, Martin: Prežil vlastnú popravu. Príbeh Štefana Fáreka z Kľaku 1944/1945. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus

vo svojej epoche. – Roč. 9, č. 4 (2013), s. 69-85 : fotogr.

LACKO, Martin: Problematika partizánskych násilností 1944 – 1945 a postoj historika. In: SOKOLOVIČ, Peter (zost.): Perzekúcie na Slovensku v rokoch 1938 – 1945. Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov VII : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava 21. – 23. apríl 2008. Bratislava : Ústav pamäti národa, 2008, s. 296-304. ISBN 978-80-89335-08-4.

Návrat na Červenu horu : Článok o válečnom masakre znovu otvoril dávnu históriu. In: Pamäť a dejiny. Revue pro studium totalitních režimů. – Roč. 17, č. 3 (2023), s. 98-101 : fotogr.

NEMČOK, Jozef – LACKO, Martin: Útek z masového hrobu v Sklabini : Príbeh Karola Nemčoka z augusta 1944. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. – Roč. 11, č. 2 (2015), s. 34-45 : fotogr.

OSIKA, Štefan: Spomienky na partizánov v Rajeckej doline. In: LACKO, Martin – MALATINSKÝ, Michal (zost.): Slovenské národné povstanie a záver vojny na území Žilinského kraja 1944 – 1945 : Zborník z konferencie organizovanej ŽSK a ÚPN dňa 25. septembra 2014 v Žiline. Žilina : Igor Hruška – PEAR pre Žilinský samosprávny kraj, 2014, s. 209-222. ISBN 978-80-971871-0-1.

SCHVARC, Michal: Masová exekúcia v Sklenom 21. septembra 1944 v širšom dejinnom kontexte. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. – Roč. 3, č. 3 (2007), s. 4-13.

SÚDNY, Boris: Partizánske represie voči príslušníkom žandárstva. In: SOKOLOVIČ, Peter (zost.): Perzekúcie na Slovensku v rokoch 1938 – 1945. Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov VII

: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava 21. – 23. apríl 2008. Bratislava : Ústav pamäti národa, 2008, s. 321-325. ISBN 978-80-89335-08-4.

TURÓCI, Martin – OSIKA, Štefan: Slovenské národné povstanie a odboj v Kunerade a Rajeckej doline : Vydané pri príležitosti 75. výročia Slovenského národného povstania. - Kunerad : OZ Akurad, 2019, s. 159-160. ISBN 978-80570-1108-8.

UHRIN, Marian: II. slovenská partizánska brigáda gen. M. R. Štefánika a represálie. In: SOKOLOVIČ, Peter (zost.): Perzekúcie na Slovensku v rokoch 1938 – 1945. Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov VII : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava 21. – 23. apríl 2008. Bratislava : Ústav pamäti národa, 2008, s. 305-320. ISBN 978-80-89335-08-4.

Regióny Slovenska v protifašistickom odboji

FRAŇO, Vladimír – VITKO, Pavol: Okamihy vzdoru v okresoch Považská Bystrica, Púchov a Ilava. Bratislava : Vojenská podporná nadácia, 2019. - 171 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-972190-3-1.

HUDEC, Marek: Uzol : Vojnový príbeh Nových Zámkov. - Žilina : Absynt, s. r. o., 2022. - 187 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-8203-326-0.

KOLIBÁR, Bartolomej: Nitra a okolie v protifašistickom odboji. – Nitra : Okresný výbor SZPB, 2003. – 77 s. : fotogr., príł. ISBN 80-968005-6-6.

KRIŠTOFÍK, Juraj: „Javorinu Nemci nikdy nedostanú!“ Odboj a partizánske hnutie v podjavorinskom regióne 1939 – 1945. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2017. - 212 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-972559-2-3.

MANIAK, Marcel: Draho vykúpená sloboda. - Poprad : TabitaArt, 2021. - 391 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-973804-1-0 [východné Slovensko].

MANIAK, Marcel: Obranný úsek Plesni-vec : Horúca jeseň 1944 v priestore Vernár – Telgárt – Šumiac – Pohorelá. - [Poprad] : TabitaArt, 2020. - 199 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-973804-0-3.

MANIAK, Marcel: Partizánska obec Liptovská Teplička. - Poprad : Jadro, 2018. - 103 s. : fotogr.

TURÓCI, Martin – OSIKA, Štefan: Slovenské národné povstanie a odboj v Kunerade a Rajeckej doline : Vydané pri príležitosti 75. výročia Slovenského národného povstania. - Kunerad : OZ Akurad, 2019. - 191 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80570-1108-8.

VESELOVSKÝ, Miroslav: Aby sme nezabudli : Venované 70. výročiu Slovenského národného povstania v Liptovskej Osade, Liptovskej Lúžnej a celej Revúckej doline. - Lipt. Osada - Lipt. Lúžna : Yvex, s.r.o. - OÚ Lipt. Osada - OÚ Lipt. Lúžna, 2016. - 206 s. : fotogr. - ISBN 978-80-971057-8-5.

* * *

HALMOVÁ, Lucia: Horúce dni na Hornej Nitre po vypuknutí SNP. In: HRUBOŇ, Anton – LEPIŠ, Juraj – KUBUŠ, Martin (zost.): Slovensko v rokoch neslobody I. Veľké udalosti a fenomény rokov 1938 – 1989 v regiónoch Slovenska : Zborník z vedeckej konferencie Banská Bystrica 10. – 11. mája 2011. Bratislava : Ústav pamäti národa v spolup. s o. z. Historia nostra, 2014, s. 211-221. ISBN 978-80-89335-65-7.

HALMOVÁ, Lucia – KLUBERT, Tomáš: Povstalecké boje na Hornej Nitre v septembri 1944. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. – Roč. 10, č. 4 (2014), s. 39-56 : fotogr.

FREMAL, Karol: Odboj, Slovenské národné povstanie a oslobodenie v Španej doline. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 3, č. 2 (2015), s. 16-25 : fotogr.

FREMAL, Karol: Tajov a Jabříková v rokoch 1944 – 1945. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 10, č. 1 (2021), s. 31-35 : fotogr.

GODÁL, Ondrej: Priebeh SNP v okolí mesta Topoľčany. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 12, č. 1 (2023), s. 28-36 : fotogr.

NOCIAROVÁ, Viera: Ženy Zvolena a okolia v Slovenskom národnom povstaní. - Zvolen : Vyd. Technickej univerzity vo Zvolene, 2017. - 20 s. : fotogr. ISBN 978-80-228-3003-4.

MACKO, Vladimír: Udalosti 27. augusta 1944 v Ružomberku – ich príčiny a historické pozadie. In: LACKO, Martin – MALATINSKÝ, Michal (zost.): Slovenské národné povstanie a záver vojny na území Žilinského kraja 1944 – 1945 : Zborník z konferencie organizovanej ŽSK a ÚPN dňa 25. septembra 2014 v Žiline. Žilina : Igor Hruška – PEAR pre Žilinský samosprávny kraj, 2014, s. 103-129. ISBN 978-80-971871-0-1.

SOKOLOVIČ, Peter: Udalosti novodobých trnavských dejín zachytené v Kronike národného povstania v Trnave. In: Nové historické rozhľady : New Historical Perspectives. – Roč. 3, č. 1 (2013), s. 93-127.

UHRIN, Marian: Povstalecké a protipovstalecké sily na území Žilinského kraja. In: LACKO, Martin – MALATINSKÝ, Michal (zost.): Slovenské národné povstanie a záver vojny na území Žilinského kraja 1944 – 1945 : Zborník z konferencie organizovanej ŽSK a ÚPN dňa 25. septembra 2014 v Žiline. Žilina : Igor Hruška – PEAR pre Žilin

ský samosprávny kraj, 2014, s. 9-21. ISBN 978-80-971871-0-1.

* * *

BAKA, Igor: Boj o Telgárt : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 30, č. 10 (2022), s. 46 : fotogr.

BAKA, Igor: Boje o Strečniansku tiesňavu, Vrútky a Priekopu : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 30, č. 7 (2022), s. 46 : fotogr.

BANCÍKOVÁ, Miroslava: Záslužné skutky Poľnej nemocnice v Tisovci 1.-3. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 3 – 5 (2004), s. 7, 6, 8.

BARANOVÁ, Daniela: Hronsecká fara centrom odboja. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 68, č. 8 (2023), s. 8-9 : fotogr.

BIELIK, Oskar: Obrana Hornej Nitry po vypuknutí SNP. – In: Bojovník. – Roč. 48, č. 20 (2003), s. 7.

DRDOL, Jozef: Ozbrojené vystúpenie v okresoch Hnúšťa a Revúca 1.-4. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 23 – 26 (2004), s. 7, 6 : fotogr.

DRDOL, Jozef: Protifašistický odboj v Detve 1. – 2. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 25 – 26 (2004), s. 8 : fotogr.

HOFÍREK, Tomáš – ŠUSTER, František: Osud tanku vežové číslo 100 (Skároš 18. 12. 1944). In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 12, č. 1 (2023), s. 43-46 : fotogr.

KRIŠKA, Samuel: Tisovec sa zapísal do histórie SNP 1. – 3. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 50, č. 2 – 4 (2005), s. 7, 8, fotogr.

MASÁR, Rudolf: Uhrovec v SNP. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 50, č. 14 (2005), s. 6 : fotogr.

MEZENECV, Vladimír: O Košice sa bojovalo v Dargovskom priesmyku : Sedem týždňov odvahy, hrdinstva a statočnosti. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 60, č. 25-26 (2015), s. 8.

PAULIAK, Ervín: Horehronci a Handeľci v Povstaní 1. – 6. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 65, č. 8 – 13 (2010), s. 4, 4, 4, 5, 7, 8.

PILEK, Štefan: Vráble a ich okolie v odboji. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 50, č. 12 (2005), s. 10 : fotogr.

POLÁK, Ondrej: Dobšinský okres v období odboja. – In: Bojovník – Roč. 48, č. 18 (2003), s. 7 : fotogr.

POPRAC, Vladimír: V Sitne sa prebudili povestní rytieri. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 68, č. 8 (2023), s. 10 : fotogr. [part. jednotky].

PILEK, Štefan: Účasť občanov Obýc v protifašistickom odboji. In: Bojovník. – Roč. 51, č. 8 (2006), s. 5.

SABADOŠ, Ľudovít: Bratislavský odboj bol mimoriadne aktívny. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 68, č. 4 (2023), s. 8-9 : fotogr.

URBAN, Ondrej: Seredčania prispeli k porážke fašizmu. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 67, č. 17 (2022), s. 8 : fotogr.

Osobnosti odboja

BAKA, Igor – CSÉFALVAY, František – KRALČÁK, Peter a kol.: Ferdinand Čatloš – vojak a politik (1895 – 1972). Bratislava : Pro Militaria Historica – Vojenský historický

ústav, 2011. - 309 s. : pram. a lit., reg., obr. príl. ISBN 978-80-970768-0-1.

BOB, Jozef: Generáli : Životné príbehy slovenských generálov Milana Rastislava Štefánika, Ferdinanda Čatloša, Jána Goliána, Rudolfa Viesta, Antona Pulanicha, Augustína Malára, Štefana Jurecha a Viliama Žingora / Zodp. red.: Krébesová, Juliana. Martin : Matica slovenská, 2009. - 185 s. : obr. ISBN 978-80- 8115-012-8.

CSÉFALVAY, František a kol.: Vojenské osobnosti dejín Slovenska 1939 – 1945. Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013. - 283 s. : pram. a lit. ISBN 978-80-89523-20-7.

ČAPLOVIČ, Miloslav – STANOVÁ, Mária (eds.): Štefan Jurech (1898 – 1945) : Zborník príspevkov z odborného seminára k 110. výročiu narodenia generála Štefana Jurecha uskutočneného dňa 24. júna 2008 v priestoroch Veliteľstva pozemných síl OS SR v Trenčíne. Bratislava – Trenčín : Vojenský historický ústav – Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2008. - 151 s. : fotogr.

ČÁRSKY, Viktor – ABRASOV, Sergej V.: Nahliadnutia dejinám pod suknú. - Praha : Slovensko-český klub, 2003. - 94 s. : fotogr. (Slovenské dotyky). ISBN 80-902893-7-1.

ČERNÁK, Tomáš – MOCKO, Martin: Husák v odboji a SNP 1938 – 1945. - Bratislava : Marenčin PT, spol. s r. o., 2016. - 349 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-8114-653-4.

HALAJ, Dušan: Generálmajor Teodor Šlajchart : (30. 8. 1916 – 3. 3. 2011). Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2012, 50 s., 24 s. príl. : fotogr. ISBN 978-80-89514-11-3.

HORIČKA, Martin: Gottwaldov demokrat : Zabudnutý príbeh Jána Ševčíka. - Bratislava : Slovart, spol. s r. o., 2021. - 311 s. :

fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-556-4571-1.

JÁŠEK, Peter – KINČOK, Branislav – LACKO, Martin: Slovenskí generáli 1939 – 1945. Praha : Ottovo nakl. v spolupráci s ÚPN, 2013. - 393 s. : fotogr. ISBN 978-80-7451-246-9.

KAMENÍK, Václav – KOPECKÝ, Milan: Andělé se samopalem : Výsadbárky 2. čs. samostatné paradesantní brigády v SSSR. - Praha : Čs. obec legionářská - Epocha, 2021. - 261 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-87919-82-8; 978-80-278-0017-9.

LÁNÍK, Jaroslav (odp. red.) – ČAPLOVIČ, Miloslav (ved. slov. časti): Vojenské osobnosti československého odboje 1939 – 1945. - Praha : AVIS MO ČR pre Vojenský historický ústav Praha – Vojenský historický ústav Bratislava, 2005. - 348 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 80-7278-233-9.

MÍČEV, Stanislav a kol.: Život a osobnosť Chavivy Reickovej : Life and Personality of Haviva Reick : Zborník z medzinárodnej konferencie 21. november 2014, Banská Bystrica : Almanac from International Conference Banská Bystrica, November 21, 2014. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2015. - 114 s. + 115 s. : fotogr. ISBN 978-80-89514-31-1.

NEDBAL, Lubor: Operace Karas : Zpravodajec mjr. Jaroslav Krátký ve službách Československa za druhé světové války. - Praha : Academia, 2019. - 428 s. ISBN 978-80-200-2992-8.

OLACH, Ľubo: Guvernér Imrich Karvaš. - Bratislava : Marenčin PT, spol. s r. o., 2019. - 220 s. : fotogr. - ISBN 978-80-569-0380-3.

PAŽUROVÁ, Helena: Ľudovít Kukorelli : Životný príbeh vojaka a partizána. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2015. - 143 s. : fotogr., lit., reg. ISBN 978-80-89514-32-8.

PETRÁŠ, Jozef – NĚMČEKOVÁ, Daniela – MICHALIČKA, Ivan: Bojovali za slobodu vlasti : Účastníci protifašistického odboja Trnavského kraja. Trnava : Trnavský samosprávny kraj – Západoslovenské múzeum v Trnave, 2008. - 46 s. : fotogr., pram. a lit. ISBN 978-80-85556-18-6.

SLEPCOV, Igor: Kapitoly zo života hrdinu Rudolfa Jasioka / Ed.: BYSTRICKÝ, Jozef. Bratislava : Vojenský historický ústav, 2015. - 167 s. : fotogr. ISBN 978-80-89523-35-1.

ŠVORCOVÁ, Ernestína: Životní příběh malé partyzáanky : Ernestína Švorcová rozená Pätoprstá. - Praha : Čs. obec legionářská, 2021. - 107 s. : fotogr. - ISBN 978-80-87919-81-1.

ŠTAIGL, Jan a kol.: Generáli – slovenská vojenská generalita 1918 – 2009. Bratislava : Magnet Press Slovakia v spolupráci s Vojenským historickým ústavom, 2009. - 223 s. : fotogr., reg. ISBN 978-80-89169-17-7.

ŠTAIGL, Jan a kol.: Generáli – slovenská vojenská generalita 1918 – 2012. 2. akt. a spresnené vyd. Bratislava : Magnet Press Slovakia v spolupráci s Vojenským historickým ústavom, 2012. - 231 s. : fotogr., reg. ISBN 978-80-89169-25-2.

TAKÁČ, Ladislav: V krutom storočí. Traja generáli Veselovci. - Prešov : Vyd. Michala Vaška, 2003. - 180 s. : fotogr., genealógia, reg. ISBN 80-7165-382-9.

TAKÁČ, Ladislav: Za slnkom slobody. Na správnej strane barikády. [Banská Bystrica] : Polygrafia Gutenberg, 2008. - 144 s. : fotogr. ISBN 978-80-969886-1-7 [A. Korda, E. Korda].

TÓTH, Dezider (ed.): Generál Golian a jeho doba. Materiály z odborného seminára k 100. výročiu narodenia Jána Goliana, Banská Bystrica 31. 10. 2006 : Zborník Múzea Slovenského národného povsta-

nia. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2008. - 283 s. : fotogr., pers. bibliogr. Obsah: *Mičev, Stanislav*: Niekoľko poznámok k stratégii rozvoja Múzea SNP, s. 9-16; *Čaplovič, Miloslav*: Ján Golian v československej brannej moci 1925 – 1938, s. 19-23; *Cséfalvay, František*: Ján Golian v slovenskej armáde v rokoch 1939 – 1943, s. 25-35; *Stanislav, Ján*: Ján Golian a Vojenské ústredie, s. 37-58; *Bystrický, Jozef*: Golian a vojenský plán povstania, s. 61-81; *Gajdoš, Milan*: Na čele povstaleckej armády proti nemeckým okupačným vojskám, s. 83-97; *Babušíková, Tatiana*: Ján Golian vo fondoch a zbierkach Archívu Múzea SNP, s. 99-130; *Baranová, Daniela*: Generál Ján Golian v trojrozmerných zbierkach Múzea SNP, s. 133-147; *Uhrin, Marian*: Nemecké pozemné jednotky v boji proti povstaleckej armáde, s. 149-155; *Pažur, Štefan*: Organizácia a dislokácia Východoslovenskej armády. Technický zbor a dopĺňovanie početného stavu, s. 159-214; *Garaiová, Michaela*: Ján Golian (1906 – 1945). Personálna bibliografia, s. 119-283. ISBN 978-80-970072-4-9.

TÓTH, Dezider (ed.): Generál Július Nosko : Zborník Múzea Slovenského národného povstania. Príspevky z odborného seminára k 100. výročiu narodenia Júliusa Noska, Tisovec 6. júna 2007. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2011. - 274 s. : fotogr., obr. prílo., pram. a lit., bibliogr. ISBN 978-80-89514-04-5. Obsah: *Čaplovič, Miloslav*: Július Nosko v službách československej brannej moci 1926 – 1939, s. 7-10; *Bystrický, Jozef*: Július Nosko v slovenskej armáde v rokoch 1939 – 1944, s. 11-30; *Stanislav, Ján*: Július Nosko ako náčelník generálneho štábu povstaleckej armády, s. 31-45; *Uhrin, Marian*: Július Nosko v partizánskej vojne v slovenských horách, s. 46-51; *Syrný, Marek*: Osudy Júliusa Noska po druhej svetovej vojne, s. 52-65; *Babušíková, Tatiana*: Osobný fond Július Nosko (1907 – 1986) v Archíve Múzea SNP, s. 66-83; *Baranová, Daniela*: Generálmajor Július Nosko v trojrozmerných zbierkach Múzea SNP,

s. 84-95; *Pažurová, Helena*: Východoslovenská armáda. Prípravy budovania obrany na severovýchodnom Slovensku (január – máj 1944), s. 96-160; *Vaněk, Oldřich*: Vznik a činnosť Štvrtej partizánskej brigády, s. 161-232; *Šváčová, Soňa – Klimová, Anna – Töröková, Michaela (zost.)*: Povstalecký veliteľ, generál Július Nosko (8. 6. 1907 – 5. 9. 1986) v slovenskej historiografii (Personálna bibliografia), s. 251-274.

VAŇOUREK, Ján: Plukovník generálneho štábu Ján Kukliš. - Mohelnice : Vyd. a nakl. M. Vaňourek, 2019. - 151 s. : fotogr. - ISBN 978-80-88028-11-6.

* * *

BALÁŽ, Tomáš: Štefan Dubček v komunistickom odboji 1938 – 1945. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. – Roč. 17, č. 4 (2022), s. 3-21 : fotogr.

BALBERČÁK, Štefan: Ľudovít Kukořelli – hrdina SNP s nejasným koncom. In: HRUBOŇ, Anton – LEPIŠ, Juraj – TOKÁROVÁ, Zuzana (zost.): Slovensko v rokoch neslobody 1938 – 1989 II : Osobnosti známe – neznáme. Bratislava : Ústav pamäti národa, 2014, s. 180-188. ISBN 978-80-89335-64-0.

BURSA, Stanislav: Rosinovci – príbeh prieskumníkov. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 5, č. 1 (2016), s. 38-43 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Rudolf Viest v rokoch druhej svetovej vojny. In: ČAPLOVIČ, Miloslav (ed.): Rudolf Michal Viest v zrkadle prameňov a najnovších poznatkov historiografie. – Revúca – Bratislava : Mesto Revúca – Vojenský historický ústav, 2018, s. 37-60. ISBN 978-80-89523-50-4.

ČELKO, Vojtech – SYRNÝ, Marek: Sto dvadsaťpäť rokov od narodenia Jána Ursínyho, povstaleckého a povojnového lídra slovenskej demokratickej politiky. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 10, č. 2 (2021), s. 58-66 : fotogr.

ČERNÁK, Tomáš: K nedožitej storočnici Ladislava Šimoviča. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 4, č. 1 (2015), s. 57-59 : fotogr.

ČERNÁK, Tomáš: Storočnica Jána Čecha. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 3, č. 2 (2015), s. 53-56 : fotogr.

ČERNÁK, Tomáš: Za Milošom Bobocým. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 5, č. 1 (2016), s. 57-59 : fotogr.

FREMAL, Karol: Ladislav Novomeský v slovenskom hnutí odporu v rokoch druhej svetovej vojny. In: Laco Novomeský – kultúrny politik, politik v kultúre. – Bratislava : Ústav politických vied SAV, 2006, s. 40-55. ISBN 80-224-0902-2.

HALAJ, Dušan: Plukovník Ján Dušan Hudec. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 3, č. 1 (2014), s. 57-60 : fotogr.

Halaj, Dušan: Príbeh poručíka Štefana Bodnára. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 4, č. 1 (2015), s. 60-65 : fotogr.

HALAJ, Dušan: Prvý proti nacistom : Príbeh povstaleckého veliteľa Jozefa Dobrovodského, dvakrát odsúdeného na trest smrti. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 2, č. 1 (2013), s. 56-61 : fotogr.

HAVALDA, Pavol: Spomienky na stretnutia s Josefom Trojanom I. / Redakčne priprav.: Spišiak, Martin. In: Moderné dejiny

Slovenska II. Zborník príspevkov k dejinám Slovenska v 20. storočí / Zost.: Hruboň, Anton. Ružomberok : Historia Nostra, o. z., 2009, s. 145-165 : fotogr.

HRUBOŇ, Anton: Ako zomrel odbojár Mirko Nešpor? In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 2, č. 1 (2013), s. 39-46 : fotogr.

CHORVÁT, Peter: Generál Branislav Manica (1894 – 1980). – In: Vojenská história. – Roč. 9, č. 3 (2005), s. 82-98.

CHYTKA, Stanislav – VALIŠ, Zdeněk: Generálplukovník Ján Ambuš. – In: Vojenská história. – Roč. 7, č. 1 (2003), s. 92-108.

CHYTKA, Stanislav V.: Povstalecká cesta Dmitrija Alexejeviča Venerovského. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 12, č. 1 (2023), s. 56-64 : fotogr.

KARAFKA, V. – KASARDA, Peter: Mjr. in memoriam Jozef Szabó, vlastenec a pedagóg. In: Ročenka odbojárov 2018. - Bratislava : Ústredná rada SZPB, b. r., s. 83 : fotogr.

KAZANSKÝ, Rastislav: Rostislav Kazanský (ne)obyčajný príbeh povstaleckého letca. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 2, č. 1 (2013), s. 62-64 : fotogr.

KLÚC, Jirí: Jozef Špitál (1921 – 2021). In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 10, č. 2 (2021), s. 67 : fotogr.

MACHÁČEK, Michal: Gustáv Husák za II. svetovej války. In: Slezský sborník. – Roč. 110, č. 3-4 (2012), s. 239-270.

MIČEV, Stanislav: Peter Zaťko – persona non grata. In: SYRNÝ, Marek a kol.: Kolaborácia a odboj na Slovensku a v krajinách nemeckej sféry vplyvu v rokoch 1939 – 1945. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 353-370. ISBN 978-80-970238-2-9.

MIČIANIK, Pavel: Július Fleško – jeden z desiatich tisícov. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP.– Roč. 2, č. 2 (2013), s. 45-53 : fotogr.

MIČIANIK, Pavel: Veteráni východného frontu v povstaní. Pôsobenie niektorých vyšších povstaleckých dôstojníkov na východnom fronte. In: SYRNÝ, Marek a kol.: Kolaborácia a odboj na Slovensku a v krajinách nemeckej sféry vplyvu v rokoch 1939 – 1945. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 273-295 [Ján Golian, Július Nosko, Štefan Čáni, Ján Černek, Pavel Kuna, Mikuláš Markus, Karol Pekník, Jozef Vogl]. ISBN 978-80-970238-2-9.

MOCKO, Martin – KORNOŠOVÁ-SZABOVÁ, Terézia: Štefan Szabó : Agilný idealista komunistického odboja. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 6, č. 1 (2017), s. 50-61 : fotogr.

PAŽUROVÁ, Helena: Andrej Martin Júny a obrana Malého Šturca. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 10, č. 1 (2021), s. 57-63 : fotogr.

PAŽUROVÁ, Helena: Generálmajor Emil Perko. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 9, č. 1 (2020), s. 55-60 : fotogr.

PAŽUROVÁ, Helena: K jubileám nadporučíka letectva Ľudovíta Kukorelliho. In: Vojenská história.– Roč. 19, č. 1 (2015), s. 117-128.

PAŽUROVÁ, Helena: 100. výročie narodenia a 70. výročie úmrtia Ľudovíta Kukorelliho. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP.– Roč. 3, č. 2 (2014), s. 49-54 : fotogr.

PINČEKOVÁ, Iveta: Osudy Antona Martišoviča v SNP a v nemeckom zajatí. In: Historické rozhľady VI. / Zost.: Lacko, Martin; Klubert, Tomáš; Varšo, Ivan.- Bratislava

: Historické rozhľady, o. z., 2010, s. 53-74. ISBN 978-83-7490-369-1.

SOKOLOVIČ, Peter: Karol Fraňo, veliteľ trnavskej posádky v čase odchodu do povstania. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche.– Roč. 7, č. 4 (2011), s. 78-89 : fotogr. ISSN 1336-6297.

SOTÁKOVÁ, Lucia: „Liečiteľka rán na tele aj na duši“ : Príbeh Márie Štubnerovej, ošetrovateľky II. slovenskej partizánskej brigády M. R. Štefánika. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 9, č. 2 (2020), s. 56-59 : fotogr.

STANISLAV, Ján: Ferdinand Čatloš v perimetri kolaborácie a odboja. In: SYRNÝ, Marek a kol.: Kolaborácia a odboj na Slovensku a v krajinách nemeckej sféry vplyvu v rokoch 1939 – 1945. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 313-352. ISBN 978-80-970238-2-9.

SYRNÝ, Marek: Martin Kvetko. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP.– Roč. 3, č. 2 (2015), s. 57-61 : fotogr.

SYRNÝ, Marek: 50 rokov od smrti podpredsedu povstaleckej Slovenskej národnej rady Jozefa Lettricha : V archívoch ukrajinskej NKVD. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 8, č. 2 (2019), s. 56-58 : fotogr.

SYRNÝ, Marek: 110. výročie narodenia povstaleckého a demokratického lídra Martina Kvetka. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 11, č. 2 (2022), s. 67-70 : fotogr.

SYRNÝ, Marek: 120 rokov od narodenia najvýznamnejšieho slovenského národohospodára 20. storočia a popredného odbojového činiteľa Imricha Karvaša. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 12, č. 1 (2023), s. 47-51 : fotogr.

SYRNÝ, Marek – ČELKO, Vojtech: Ján Lichner – prvý medzi prvými v odboji na Slovensku. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 12, č. 2 (2023), s. 38-51 : fotogr.

UHRIN, Marian: Kapitán Vojtech Ábel. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 9, č. 1 (2020), s. 70-71 : fotogr.

UHRIN, Marian: Príbehy povstaleckého hrdinstva a zrady. In: RISTVEYOVÁ, Katarína (ed.): Hrdinstvo a násilie počas 2. svetovej vojny. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2023, s. 100-112. ISBN 978-80-974274-5-0.

VIMMER, Pavel: Michal Sečanský. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 9, č. 1 (2020), s. 66-69 : fotogr.

VRÁBEL, Ferdinand: Legionári, odboj a Slovenské národné povstanie. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 3, č. 2 (2014), s. 43-48 : fotogr.

* * *

BAKA, Igor: Generálmajor in memoriam Milan Vesel. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 21, č. 12 (2013), s. 46 : fotogr. ISSN 1336-1910.

BAKA, Igor: Major in memoriam Karol Repašský. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 19, č. 3 (2011), s. 27 : fotogr.

BAKA, Igor: Generálmajor in memoriam Jozef Marko. In: Obrana. – Roč. 17, č. 2 (2009), s. 29 : fotogr.

BAKA, Igor: Generál justičnej služby JUDr. Ivan Trebichavský. In: Obrana. – Roč. 16, č. 9 (2008), s. 29 : fotogr.

BALOGH, Branislav: Storočie povstaleckého vojaka Viktora Chmúru. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 67, č. 18 (2022), s. 5 : fotogr.

BIELIK, Oskar: A. Weinhold, statočný vojak Povstania. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 53, č. 4 (2008), s. 4.

BIELIK, Oskar: Namiesto uznania – poníženie a väzenie. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 52, č. 13 (2007), s. 4 [Jozef Tlach, Michal Širica].

BÖHMER, Milan: Jeden z nezodpovedaných otáznikov. – In: Bojovník. – Roč. 48, č. 6 (2003), s. 6 : fotogr. [Ľ. Kukorelli].

BREČKA, Samuel: Turbulentný život s nenaplnenými ambíciami. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 68, č. 5 (2023), s. 8-9 : fotogr. [občiansky odboj Michala Zibrína].

BUČKA, Peter: Povstalec s láskou ku koňom. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 23, č. 11 (2015), s. 29 : fotogr. [Mikuláš Ferjenčík].

BUČKA, Peter: Športovec a povstalec. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 23, č. 5 (2015), s. 29 : fotogr. [Pavol Mudroch].

BUJAČKOVÁ, Eleonóra: Muž, ktorý sa postavil zlu [Viliam Žingor]. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 28, č. 10 (2020), s. 28-29 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Generálmajor Emil Perko. In: Obrana. – Roč. 17, č. 9 (2009), s. 29 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Generálmajor Vojtech Gejza Danielovič. In: Obrana. – Roč. 17, č. 1 (2009), s. 29 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Generálporučík in memoriam Július Nosko. In: Obrana. – Roč. 17, č. 7 (2009), s. 29 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Pavol Gajdoš generálmajor in memoriam. In: Obrana. Mesečník MO SR.– Roč. 20, č. 8 (2012), s. 46 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Plukovník Jaroslav Kmicikievič. In: Obrana. Mesečník MO SR.– Roč. 21, č. 1 (2013), s. 46 : fotogr.

CINGER, František: Generál Jan Kratochvíl a boje na Dukle. In: Národní osvobození. – Roč. 31 /98/, č. 19-20 (2020), s. 12 : fotogr.

CSÉFALVAY, František: Ferdinand Čatloš a východoslovenské divízie. In: Historická revue. – Roč. 21, č. 4-5 (2010), s. 78-85 : fotogr.

CSÉFALVAY, František: Generál Golian (1906 – 1945). In: Obrana. – Roč. 16, č. 4 (2007), s. 29 : fotogr.

CSÉFALVAY, František: Generál Viliam Ján Lichner. In: Obrana. – Roč. 16, č. 11 (2008), s. 29 : fotogr.

CSÉFALVAY, František: Martýr boja za slobodu. In: Obrana. – Roč. 15, č. 5 (2007), s. 29 : fotogr. [Rudolf Viest].

CSÉFALVAY, František: Povstalecký dôstojník Karol Fraňo. In: Obrana. Mesečník MO SR.– Roč. 20, č. 7 (2012), s. 46 : fotogr.

CSÉFALVAY, František: Povstalecký dôstojník Martin Kučera. In: Obrana. Mesečník MO SR.– Roč. 20, č. 4 (2012), s. 27 : fotogr.

CSÉFALVAY, František: Štefan Jurech (1898 – 1945). In: Obrana. – Roč. 15, č. 11 (2007), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Brigádny generál Branislav Vladimír Manica. In: Obrana. – Roč. 17, č. 11 (2009), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Brigádny generál in memoriam Karol Pekník. In: Obrana. – Roč. 16, č. 7 (2008), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Brigádny generál Jozef Martin Kristín. In: Obrana. – Roč. 17, č. 6 (2009), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Brigádny generál Pavol Ján Kuna. In: Obrana. – Roč. 17, č. 8 (2009), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Divízny generál Ján Imro. In: Obrana. – Roč. 16, č. 4 (2008), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Divízny generál Mikuláš Markus. In: Obrana. – Roč. 16, č. 3 (2008), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Generál in memoriam Alexander Korda. In: Obrana. Mesečník MO SR.– Roč. 21, č. 2 (2013), s. 46 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Generál justičnej služby JUDr. Samuel Karol Korbel. In: Obrana. – Roč. 16, č. 12 (2008), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Generál I. triedy Ferdinand Čatloš. In: Obrana. – Roč. 15, č. 6 (2007), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Generál II. triedy Augustín Malár. In: Obrana. – Roč. 15, č. 10 (2007), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Generálmajor in memoriam Alexander Korda. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. – Roč. 3, č. 1 (2007), s. 78-82 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Generálmajor in memoriam Ján Černek. In: Obrana. – Roč. 16, č. 5 (2008), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Major jazdeckva Juraj Bílej. In: Obrana. Mesečník MO SR.– Roč. 20, č. 3 (2012), s. 27 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Mikuláš Ferjenčík (1904 – 1988). In: Obrana. – Roč. 16, č. 1 (2008), s. 29 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Plukovník pechoty Ladislav Bodický. In: Obrana. Mesačník MO SR.– Roč. 21, č. 4 (2013), s. 46 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Plukovník Štefan Čáni. In: Obrana. – Roč. 18, č. 3 (2010), s. 27 : fotogr. ISSN 1336-1910.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Plukovník zdravotníctva MUDr. Štefan Ľudovít Darvaš. In: Obrana. Mesačník MO SR.– Roč. 20, č. 6 (2012), s. 47 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Veliteľ slovenskej armády : Generál I. triedy Ferdinand Čatloš. In: História. Revue o dejinách spoločnosti. – Roč. 9, č. 5-6 (2009), s. 86-88 : fotogr.

ČAPLOVIČ, Miloslav: Zborový generál Michal Širica (1894 – 1970). In: Obrana. – Roč. 16, č. 2 (2008), s. 29 : fotogr.

ČERNÁK, Tomáš: Františka Hrubíšková : Biela pani slovenského odboja. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP.– Roč. 1, č. 2 (2012), s. 73-74.

ČERNÁK, Tomáš: Miloš Bobocký. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP.– Roč. 1, č. 1 (2012), s. 28-31 : fotogr.

ČERNÁK, Tomáš: Z kancelárie do Povstania alebo Husákova cesta ilegalitou. In: Historická revue. – Roč. 20, č. 7-8 (2009), s. 140-143 : fotogr.

Čestné salvy vzdali hold hrdinovi : Opustil nás posledný príslušník 2. čs. paradesantnej brigády, ktorý bojoval v SNP [Ondrej Šamaj]. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 62, č. 17 (2017), s. 8 : fotogr.

DANKO, Jozef: S bohatou ľudskou dušou odbojára. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 68, č. 6-7 (2023), s. 17 : fotogr. [František Orlovský].

FILO, Ľubomír: Vojnový hrdina sa dožíva 95 rokov. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 65, č. 12 (2020), s. 10 : fotogr. [Ján Štefánik].

FRAŇO, Vladimír: Ján Ušiak – veliteľ 1. partizánskej brigády Jana Žižku. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov.– Roč. 55, č. 22 (2010), s. 10. ISSN 03223-2018.

FRAŇO, Vladimír: Partizánsky veliteľ Ján Ušiak. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov.– Roč. 53, č. 25 (2008), s. 4.

FREMAL, Karol: Rodina Dubčekovcov v protifasistickom odboji. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 66, č. 20 (2021), s. 6-7 : fotogr.

GAJDOŠ, Milan: Generál Július Nosko. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 52, č. 12 (2007), s. 4 : fotogr.

GAJDOŠ, Milan: Generál, na ktorého sa zabúda. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 50, č. 13 (2005), s. 6 [Emil Perko].

GAJDOŠ, Milan: Ich smrť je dodnes neobjasnená. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 50, č. 4 (2005), s. 6. [R. Viest, J. Golian].

GAJDOŠ, Milan: J. Golian – muž činu. 1. – 7. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 14 – 19 (2004), s. 6, 7, 8, 7, 6, 5 : fotogr.

GAJDOŠ, Milan: Ján Lichner, politik a odbojár. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 52, č. 4 (2006), s. 8.

GAJDOŠ, Milan: Jedinečnosť gen. J. Goliana v našich dejinách 1. – 12. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. Roč. 51, č. 4 – 15 (2006), s. 10, 4, 10, 10, 4, 4, 10, 10, 4, 4, 10, 10 : fotogr.

GAJDOŠ, Milan: K storočníci dvoch bratov Veselovcov. – In: Bojovník. – Roč. 48, č. 10 – 11 (2003), s. 8, 6.

GAJDOŠ, Milan: Mirko Vesel. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 51, č. 18 (2006), s. 10.

GAJDOŠ, Milan: Plukovník Alexander Doman. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 65, č. 9 (2010), s. 10.

GAJDOŠ, Milan: Vlastenec a antifašista. – In: Bradlo – občasník Spoločnosti M. R. Štefánika. – Č. 34-35 (júl 2003), s. 19 [I. Markovič].

HALAJ, Dušan: Generálmajor in memoriam Jozef Dobrovodský. Z galérie veliteľov povstaleckej armády. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 5 (2004), s. 7 : fotogr.

HALAJ, Dušan: Gérard Forestier. Z histórie spoločného boja proti fašizmu. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 26 (2004), s. 6 : fotogr.

HALAJ, Dušan: Plukovník Ján Dušan Hudec. Z galérie veliteľov povstaleckej armády. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 9 (2004), s. 6 : fotogr.

HALAJ, Dušan: Plukovník Ján Kukliš. 1. – 2. Z galérie veliteľov povstaleckej armády. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 16 – 17 (2004), s. 6 : fotogr.

HOLIČKA, Ján – KRNO, Martin: Najmladší veliteľ partizánskej brigády. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 67, č. 5 (2022), s. 6 : fotogr. [Teodor Pola].

HOLUŠOVÁ, Mária: Pomocník partizánov z Mikuláša. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 67, č. 2 (2022), s. 9 : fotogr. [Pavel Chrapčiak, Za slobodu Slovanov].

HORIČKA, Martin: Gottwaldov spojenec : Príbeh slovenského demokrata Jána Ševčíka. In: História. Revue o dejinách spoločnosti. – Roč. 18, č. 2 (2019), s. 23-29 : fotogr.

HORIČKA, Martin: Politik, čo sa stal partizánom. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 10, č. 1 (2021), s. 64-68 : fotogr. [Ján Ševčík].

HRABOVSKÁ, Oľga: Zomrel František Bím, posledný partizán z Uhrovej skupiny. In: Ročenka odbojárov 2018. - Bratislava : Ústredná rada SZPB, b. r., s. 88 : fotogr.

HRABOVSKÁ, Oľga: Život Miloša Uhra sa smrťou neskončil – žije v spomienkach : Venované k nedožitým 100. narodeninám. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 59, č. 15 (2014), s. 8 : fotogr.

HRUBOVČÁK, J.: I. K. Baľuta nikdy nesklamal. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 21 (2004), s. 5 : fotogr. [part. brigáda Čapajev].

CHMELÁR, Eduard: Posledná žijúca obrankyňa Čierneho Balogu. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 66, č. 21 (2021), s. 7 : fotogr. [Anna Dubínyová].

JAMBRICH, Jozef: Ladislav Novomeský v Povstaní. Básnik a intelektuál vo vysokej politike. – In: História. Revue o dejinách spoločnosti. – Roč. 4, č. 11/12 (2004), s. 33-35 : fotogr.

JAMBRICH, Jozef: Pavel Svoren – lekár paradesantnej brigády. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 65, č. 6 (2020), s. 8 : fotogr.

Jan Šverma a jeho odkaz. In: Národní osvobození. – Roč. 30 /97/, č. 21-22 (2019), s. 1 a 5 : fotogr.

Jarmila Golianová. – In: Bojovník. – Roč. 48, č. 12 (2003), s. 6 : fotogr.

JAŠEK, Peter: Generál Augustín Malár; Generál Štefan Jurech. In: Historická revue. – Roč. 22, č. 9 (2011), s. 11, 40 : fotogr.

KLUBERT, Tomáš: Generál Ján Golian; Plukovník Pavol Kuna; Plukovník Karol

Pekník; Major Július Nosko. In: Historická revue.— Roč. 22, č. 9 (2011), s. 49, 52, 53, 54 : fotogr.

KOZOLKA, Ladislav: Pezinský rodák brig. gen. Karol Pekník. — In: Bojovník. — Roč. 49, č. 24 (2004), s. 8 : fotogr.

KRÁL, Miroslav: Nabídl vlasti svůj život. In: Národní osvobození. — Roč. 28 /95/, č. 5 (2017), s. 5 : fotogr. [Stanislav Rejthar, SNP].

MAREK, Vladimír: Major Jaroslav Krátký, styčný důstojník MNO u velitelství 1. čs. armády na Slovensku, 8. 10. 1911 – jaro 1945. — In: A-report. — Roč. 15, č. 17 (2004), s. 33 : fotogr.

KROPILÁK, Eugen: Osobnosť SNP – prof. Dr. Ing. Miloš Marko. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. — Roč. 51, č. 23 (2006), s. 10.

Kto bol plukovník Ján Černek /Š. P./ In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. — Roč. 52, č. 12 (2007), s. 8 : fotogr.

LACKO, Martin: Koniec legendy o hrdinskej smrti kapitána Gondu. In: Kultúra. - Č. 13-14 (2004), s. 14-15.

SABADOŠ, Ľudovít: Splácam veľký dlh [Valér Kubáni]. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. — Roč. 67, č. 7 (2022), s. 7 : fotogr.

MAREK, Vladimír: Podporučík Leopold Šrom : (plukovník in memoriam) veliteľ stíhací letky čs. stíhacího pluku v SSSR – nejlepší stíhací pilot SNP. In: A-report. — Roč.15, č. 22 (2004), s. 33 : fotogr.

MAREK, Vladimír: Jeden z tisícovky pilotů : Od narození nejúspěšnějšího pilota Slovenského národního povstání Leopolda Šroma uplynulo sto let. In: Areport. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. — Roč. 28, č. 8 (2017), s. 48-49 : fotogr.

MAREK, Vladimír: Odvážný ale s nedostatky. In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR.— Roč. 26, č. 8 (2015), s. 44-45 : fotogr. [Vladimír Přikryl].

MAREK, Vladimír: Slovenský Píka : Generálmajor in memoriam Alexander Korda zemřel v komunistickém vězení ve věku jednapadesáti let. In: A-report. Čtrnáctideník Ministerstva obrany ČR. — Roč. 19, č. 6 (2008), s. 40-41 : fotogr.

MAREK, Vladimír: Smrtelná cesta. Před šedesáti lety se po ústupu do hor začal naplňovat tragický osud povstaleckého velitele generála Rudolfa Viesta. — In: A-report. — Roč. 15, č. 22 (2004), s. 28-29 : fotogr.

MASÁR, Rudolf: Tri sestry partizánky v SNP : Zo spomienok Eleny Chút'kovej-Litvajovej. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. — Roč. 50, č. 20 (2005), s. 6

MASARYKOVÁ, Marta: Svedectvo o smrti. — In: Historická revue. — Roč. 15, č. 9 (2004), s. 10-11 : fotogr. [M. Nešpor].

MASKALÍK, Alex: Adolf Weinhold (1903 – 1944). In: Obrana. Měsíčník MO SR.— Roč. 19, č. 5 (2011), s. 27 : fotogr. [Horná Nitra].

MASKALÍK, Alexej: Anton Pulanich (1884 – 1962). In: Obrana. — Roč. 15, č. 8 (2007), s. 29 : fotogr.

MASKALÍK, Alex: Brigádný generál Anton Rašla (1911 – 2007). In: Obrana. — Roč. 17, č. 12 (2009), s. 29 : fotogr.

MASKALÍK, Alex: František Adam. In: Obrana. Měsíčník MO SR.— Roč. 21, č. 10 (2013), s. 46 : fotogr.

MASKALÍK, Alexej: Generál I. triedy Alexander Čunderlík. In: Obrana. — Roč. 15, č. 7 (2007), s. 28 : fotogr.

MASKALIK, Alex: Generálmajor Ján Paškan. In: Obrana. – Roč. 17, č. 5 (2009), s. 29 : fotogr.

MASKALÍK, Alexej: Generálmajor v. v. Vojtech Kováč (1900 – 1983). In: Obrana. – Roč. 16, č. 10 (2008), s. 29 : obr.

MASKALÍK, Alex: Ing. Andrej Búrik (1913 – 1989). In: Obrana. Mesačník MO SR.– Roč. 19, č. 9 (2011), s. 27 : fotogr.

MASKALÍK, Alex: Ján Fedák (1912 – 1944). In: Obrana. Mesačník MO SR.– Roč. 20, č. 5 (2012), s. 27 : fotogr.

MEŠKO, Marek: Brigádny generál (generálmajor in memoriam) František Milan Borský (1899 – 1986). In: Obrana. – Roč. 16, č. 8 (2008), s. 29 : fotogr.

MEZENECV, Vlado: Jan Šverma: smrť v slovenských horách : 70 rokov od tragického skonu veľkého politika a bojovníka proti fašizmu. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov.– Roč. 59, č. 21 (2014), s. 9 : fotogr.

MIKULA, Ľudovít: Spomienka na generála B. Kubicu. – In: Letectví + kosmonautika. – Roč. 80, č. 9 (2004), s. 81 : fotogr.

MIKUNDA, Vladimír: Ján Paľovský – šifrant SNP. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 68, č. 8 (2023), s. 12 : fotogr. [dve čísla označené ako 8].

MIKUNDA, Vladimír: O bojovom pilotovi, ktorý sa v povstaní premenil na pešiaka. In: Ročenka odbojárov 2012.- Bratislava : Ústredná rada SZPB, b. r., s. 84-85 : fotogr. [Ľudovít Šramko].

MIKUNDA, Vladimír: Vždy som kráčal rovnou cestou... In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 68, č. 10 (2023), s. 11-12 : fotogr. [VSO, Branislav Tvarožek].

MILDEOVÁ, Zuzana: Povstalec s dušou poeta. In: Obrana. – Roč. 14, č. 12 (2006), s. 34-35 : fotogr. [Imrich Gibala].

NAĎOVIČ, Svetozár: Hrdina z „parabrigády“. In: Obrana. – Roč. 14, č. 5 (2006), s. 37 [Viktor Naď].

NAĎOVIČ, Svetozár: Padol prvý. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 51, č. 8 (2006), s. 6 : fotogr. [Viktor Naď, 2. čs. spd brigáda].

NOVÁK, Štefan: Životný príbeh obetavého bojovníka. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 67, č. 19 (2022), s. 5 : fotogr. [Jaroslav Prokop, part. činnosť].

PAULIAK, Ervín: Starý vojak neumiera, iba odchádza... In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 51, č. 26 (2006), s. 8 : fotogr. [Egyd Pepich].

PETRO, Milan – BARTOŠ, Štefan: Hohronský bojovník npor. Michal Petro. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 54, č. 17 (2009), s. 4.

PILEK, Štefan: Žena – hrdinka v protifašistickom odboji. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 51, č. 13 (2006), s. 4 : fotogr. [1. čs. part. brigáda M. R. Štefánika, Elena Kučerová].

PIVKOVÁ, Ľubica: Kto bol dr. Ing. Ondrej Kožuch. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 52, č. 26 (2007), s. 6.

POLA, Milan: Profil a rodinná spomienka na partizánskeho veliteľa Teodora Polu. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 8, č. 1 (2019), s. 70-73 : fotogr.

POVAŽAN, Gustáv: Obdivuhodný človek. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 21 (2004), s. 6 : fotogr. [Imrich Gibala].

PUPALA, Jozef: Pocta tichému hrdinovi. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 61, č. 2 (2016), s. 8. [Július Bolfík].

SLIAČAN, Ján: Slovenský generál žije v USA. Bratia Skalinovci z Gemera – aktívni účastníci boja proti nacizmu a fašizmu. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 51, č. 26 (2006), s. 2.

Správa o poslednom žijúcom spolubojovníkovi Miloša Uhra. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 63, č. 18 (2018), s. 8. [Samuel Baran].

STEHLÍK, Milan: Generál, o ktorom sa málo vie. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 58, č. 25-26 (2013), s. 14 : fotogr. [Karol Pekník].

STEHLÍK, Milan: Železný kapitán. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 50, č. 20 (2005), s. 6 : fotogr. [J. J. Stanek].

ŠUMICHRASŤ, Peter – ČAPLOVIČ, Miloslav: Povstaleckí generáli : Veliteľ povstalcov miloval kone [Ján Golian]; Vyžeňme votrelcov zo Slovenska, burcoval prvý generál [Rudolf Viest]; Rázny vojak bol v duši básnikom [Július Nosko]; Hrdinu z Ostrého po vojne degradovali a väznili [Ján Černek]; Stratég povstaleckej armády [Karol Pekník]. In: Denník SME. – Roč. 24, 25. 8. 2017, príl., s. 2-8 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Daniel Kunic, generálmajor in memoriam. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 21 (2013), č. 6, s. 46 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Generálmajor Ing. Belo Kubica. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 21, č. 3 (2013), s. 46 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Generálmajor Mirko Cyril Vesel. In: Obrana. – Roč. 17, č. 10 (2009), s. 29 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Generálpukovník Ján Ambuš. In: Obrana. – Roč. 16, č. 6 (2008), s. 31 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Major in memoriam Michal Minka. In: Obrana. – Roč. 18, č. 6 (2010), s. 27 : fotogr. ISSN 1336-1910.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Mikuláš Grofčík (1917 – 2009). In: Historie a vojenství. – Roč. 58, č. 4 (2009), s. 135-137 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Mikuláš Lisický, plukovník letectva. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 21, č. 11 (2013), s. 46 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Plukovník letectva Ivan Haluzický. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 20, č. 12 (2012), s. 46 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Plukovník letectva Július Trnka. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 20, č. 2 (2012), s. 27 : fotogr.

ŠVANDA, Petr: Posledný pobočník. In: Obrana. – Roč. 17, č. 10 (2009), s. 38 : fotogr. [Ludovít Gríger, Štefan Jurech].

URBAN, Ondrej: Príbeh povstalcu z Brezna Jozefa Kalivodu. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 66, č. 21 (2021), s. 6 : fotogr.

ŠVANDA, Petr: Storočnica generála. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 53, č. 5 (2008), s. 2 : fotogr. [Koloman Skalina].

ŠVANDA, Petr: Teodor Obuch a cesta za jeho snom. – In: Letectví + kosmonautika. – Roč. 80, č. 11 (2004), s. 82-83 : fotogr.

ŠVANDA, Petr: Žil a zomrel v službách národu. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 52, č. 8 (2007), s. 5 : fotogr. [Štefan Jurech].

TAKÁČ, Ladislav: Obrazy zo života Eugena Kordu. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 22 (2004), s. 7.

VANĚK, Oldřich: Viestov radista deväťdesiatročný. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifasistov. – Roč. 55, č. 10 (2010), s. 4 [Ján Jančo].

VANĚK, Oldřich: Viestov radista zomrel ako deväťdesiatročný : Smrečiansky rodák pplk. v. v. Ján Jančo, syn legionára z Ruska, počas SNP radista generála Rudolfa Viesta sa 14. 2. 2010 dožil deväťdesiat rokov. In: Ročenka odbojárov 2013. - Bratislava : Ústredná rada SZPB, b. r., s. 111-113 : fotogr.

VITKO, Pavol: Bojovať pravdou. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 27, č. 8 (2019), s. 30-31 : fotogr. [Karol Kuna].

VITKO, Pavol: Bojovník Branislav Tvarozek. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 31, č. 2 (2023), s. 28-29 : fotogr.

VITKO, Pavol: Imrich Gibala: povstalec, športovec, človek. In: ATM + Vojenský profesionál. – Roč. 8, č. 12 (2010), s. 90 : fotogr.

VITKO, Pavol: Partizánka Anka. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 28, č. 3 (2020), s. 28-29 : fotogr. [Anna Bergerová].

VITKO, Pavol: Posledná partizánska zima. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 19, č. 3 (2011), s. 42-43 : fotogr. [Vladimír Fraňo].

VITKO, Pavol: Povstalec a prvý veliteľ Dukly. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 18, č. 12 (2010), s. 33 : fotogr. [Imrich Gibala].

VITKO, Pavol: Sestrička v Povstaní [Siďonia Vicenová]. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 25, č. 10 (2017), s. 28-29 : fotogr.

VITKO, Pavol: Statoční porazia aj strach. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 29, č. 8 (2021), s. 28-29 : fotogr. [Ján Svitek, part. činnosť].

VOJTEK, Peter: Tragický osud slovenských generálov. In: Líder. – Roč. 7, č. 1 (2018), s. 14-19 : fotogr. [Rudolf Viest, Ján Golian, Štefan Jurech, Augustín Malár].

ŽIAK, Jozef: Generálov návrat domov. – In: Obrana. – Roč. 12, č. 19 (2004), s. 25 : fotogr. [Peter Vlčko].

ŽIAK, Jozef: Najstarší slovenský generál. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 19, č. 5 (2011), s. 9 : fotogr. [Ján Strcula].

Spomienky, svedectvá

BABNIČ, Vladimír: Vo veľkej vojne malá vojna. Návraty k Slovenskému národnému povstaniu, jeho dejiskám a dejateľom 1944 – 2004. Bratislava : Prima Art, 2004. – 135 s. : fotogr., chronlg., lit. a pram. ISBN 80-68839-4-1.

BACHNÁR, Alexander: Mojich sto rokov. - Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2019. - 246 s. : fotogr., 1 CD. ISBN 978-80-89514-67-0.

DANKO, Ondrej – DÚBRAVOVÁ, Ružena – HUDOBA, Martin: Badín a SNP v spomienkach. Banská Bystrica : Klub priateľov Múzea SNP, 2013. - 111 s. : fotogr. ISBN 978-80-89514-20-5.

HALAJ, Dušan: Príbehy zo Slovenského národného povstania a oslobodenia. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2017. - 160 s. : fotogr. - ISBN 978-80-89514-49-6.

GABLECH, Imrich: „Hallo, Airfield-Control, go ahead!“ Spomienky vojnového pilota. – Bratislava : Magnet Press Slovakia, 2005. – 66 s., príl. fotogr., dok. ISBN 80-89169-05-8.

CHYTKA, Stanislav – VANĚK, Oldřich: *Tí z prvej línie : Příběhy z odboja v Liptove.* Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2017. - 359 s. : fotogr., reg. - ISBN 978-80-89514-46-5.

KARVAŠ, Imrich: *Moje pamäti : V pazúroch Gestapa / Ed.: SYRNÝ, Marek.* 2. dopl. vyd. - Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2017. - 299 s. : fotogr., reg. - ISBN 978-80-89514-48-9.

MARKO, Jozef: *Konfrontácia s inou realitou I. – II. diel : Gen. Jozef Marko spomína na SNP / Eds.: Dibala, Ján; Vestenický, Emil.* - Bratislava : Mayer media, 2017. - 328 s. : fotogr., tabl., lit. - ISBN 978-80-972099-1-9.

MARKO, Jozef: *Osobné spomienky na SNP III. diel / Eds.: Dibala, Ján; Vestenický, Emil.* - Bratislava : Mayer media, 2015. - 390 s. : fotogr. - ISBN 978-80-972099-0-2.

NOVÝKMEC, Peter: *Spomienky z darogovského bojiska.* Bidovce : Kultúrne centrum Abova, 2014. 196 s. : fotogr. ISBN 978-80-970405-3-6.

Odchádzanie : Svedectvo povstaleckých vojakov a partizánov, ktorí prešli nemeckými zajateckými a koncentračnými táborami / Námet: MIČEV, Stanislav; HUDEC, Dušan; scenár: Hudec, Dušan; dramaturgia: Viteková, Alena; réžia: Hudec, Dušan. Bratislava : Mirafilm s.r.o. - Slovenský filmový ústav - Rozhlas a televízia Slovenska, 2013. - 1 DVD

SACHER, Vilém: *Na počátku stála smrt.* Praha : Naše vojsko, 2009. - 209 s. : fotogr. ISBN 978-80-206-1011-9.

SEDLÁČEK, Tomáš – PLACHÝ, Jiří: *Vydržet! Paměti generála Tomáše Sedláčka.* Praha : Ministerstvo obrany ČR - AVIS, 2008. - 190 s. : fotogr. ISBN 978-80-7278-479-0.

STRMEŇ, Vlado: *Poviem vám... Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2022. - 183 s. : fotogr. - ISBN 978-80-974274-1-2.*

ŠUMICHRAST, Peter (ved. red.): *Pamäti generála Tótha : Slovenskí letci v Povstaní.* - Bratislava : Vyd. Spolku slov. spisovateľov, 2005. - 254 s. : fotogr.

VRBIČAN, Daniel: *Tatry v boji a v odkaze SNP 1944 – 2002. Zo spomienok rozviedčika partizánskeho oddielu Vysoké Tatry Daniela Vrbičana a plnenie odkazu SNP. / Zost. a red. upr. Z. Kollárová – Poprad : vl. nákl., 2003. – 240 s. : fotogr., tabl. ISBN 80-968922-4-X.*

* * *

BURSA, Stanislav – SÚDNY, Boris: *Náhodný zostrel.* In: REVI. *Dvuměsíčník o letadlech a letcích.* – Roč. 13, č. 63 (2006), s. 8-11 : fotogr. [Rudolf Božík, okolie Bratislavy].

JAVORKA, Emil: *Spravodajská skupina Nina-Mária v spomienkach Sásovčanov.* In: *Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP.* – Roč. 7, č. 1 (2018), s. 52-56 : fotogr.

JELINEK, Ješajahu: *Spomienky na SNP a koniec vojny.* In: *Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP.* – Roč. 5, č. 1 (2016), s. 52-56 : fotogr.

KINČOK, Branislav: *Denník Dominika Mandráka z Povstania a nemeckého zajatia (1944 – 1945).* In: *Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche.* – Roč. 12, č. 3 (2016), s. 33-61 : fotogr.

LACKO, Martin: *Spomienka Márie Pišútovej na nemecký prepád obce Smrečany 28. októbra 1944.* In: *Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche.* – Roč. 11, č. 3 (2015), s. 96-105 : fotogr.

LACKO, Martin – MACKO, Martin: „Zúrlivé dni vojny“ : (Kronika redemptoristického kláštora na Starých Horách za obdobie august 1944 – máj 1945). In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. – Roč. 11, č. 4 (2015), s. 61-80 : fotogr.

MACKO, Martin – LACKO, Martin: Spomienky Antona Ďuďáka na východný front a Povstanie (1942 – 1944). In: Historický zborník . – Roč. 28, č. 1 (2018), s. 232-243.

MOLITORIS, Július: Spomienky na povstalecký časopis Napred. In: Ročenka odbojárov 2014. - Bratislava : Ústredná rada SZPB, b. r., s. 103 : fotogr.

OSIKA, Štefan: Spomienky na partizánov v Rajeckej doline. In: LACKO, Martin – MALATINSKÝ, Michal (zost.): Slovenské národné povstanie a záver vojny na území Žilinského kraja 1944 – 1945 : Zborník z konferencie organizovanej ŽSK a ÚPN dňa 25. septembra 2014 v Žiline. Žilina : Igor Hruška – PEAR pre Žilinský samosprávny kraj, 2014, s. 209-222. ISBN 978-80-971871-0-1.

PLACHÝ, Jiří: „Mrzli jsme a Šverma kecal o VŘSR...“ (Reflexe porážky SNP v pamětech náčelníka štábu dělostřelctva 2. československé samostatné paradesantní brigády kpt. Tomáše Sedláčka. In: ŠMIGEL, Michal – MIČKO, Peter (eds.): Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov V. (Slovenská republika medzi Povstaním a zánikom 1944 – 1945). Banská Bystrica : Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2006, s. 63-68. ISBN 80-8083-341-9.

THURZO, Ivan: Spomienky na SNP. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP.– Roč. 2, č. 2 (2013), s. 37-39 : fotogr.

VIESTOVÁ, Dana: Ako si to pamätám. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. – Roč. 16, č. 2 (2020), s. 88-105 : fotogr. [Kveta Viestová].

VRÁBEL, Ferdinand: Justícia : Odbojová skupina MUDr. Františka Kocha v Bratislave : (pamäti chirurga v odboji, doplnené o spomienky členky skupiny Janky Pišnovkej). In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 10, č. 1 (2021), s. 44-47 : fotogr.

VRÁBEL, Ferdinand: Slovenské národné povstanie v denníku Viery Šetkovej (1911 – 2001). In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP.– Roč. 3, č. 2 (2015), s. 62-64 : fotogr.

* * *

ADÁMI, Ján: Spomienky na por. Jána Ušiaka. Prvý veliteľ Prvej čs. partizánskej brigády J. Žižku, 1. – 2. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 52, č. 17 – 18 (2007), s. 4 : fotogr.

BARTOŠ, Štefan: Spomienky na generála A. Faglica. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 53, č. 7 (2008), s. 4 : fotogr.

DRAHOŠOVÁ, Oľga: Spomienka na amerických letcov v Zohore. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 28, č. 10 (2020), s. 4.

CHREBET, Vincent: Spomienky na činnosť oddielu Major 1. – 2. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 2 – 3 (2004), s. 7 : fotogr.

JANSÍK, Vladimír, ml.: Čas veľkých činov. Spomienky na činnosť 1. čs. partizánskej brigády M. R. Štefánika. – Bojovník. – Roč. 48, č. 26, (2003), s. 6-7 : fotogr

MALČEK, Milan: Spomienka na leteckú tragédiu pri Gemerskej Polome. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 64, č. 22 (2019), s. 8.

MICHALÍKOVÁ, Anna – HULÍNEK, Ján: Protifašistický odboj v podjavorinskom kraji : 1. Cetunský boj v spomienkach; 2. Živá legenda; 3. Ing. J. Sapák bojoval v Uhrovom oddieli; 4. Martin Kavický a Michal Belák; 6. Prof. Rudolf Vrba; 7. Alois Kubíček. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 65, č. 6, 7, 9, 12, 14, 15 (2010), s. 10, 4, 4, 11, 10, 10 : fotogr.

NOVÁK, Štefan: Spomienka na jednu partizánsku nemocnicu. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 64, č. 11 (2019), s. 8 [Zverovka, Salatín].

NOVÁKOVÁ, Zuzana E.: Z denníka posledného rušňovodiča „Hurbana“ 1 – 2. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 52, č. 8 - 9 (2007), s. 8, 3.

ONDRÁŠ, Miroslav: Spomienka na Jozefa Jablonku. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 65, č. 9 (2020), s. 8 : fotogr.

PLEVA, Ondrej: Šírili radosť a optimizmus : Spomienky na hercov Frontového divadla v SNP. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 50, č. 18 (2005), s. 6 : fotogr.

REHÁK, Alexander: Spomienky šéfkára 2. paradesantnej brigády 1. – 7. – In: Bojovník. – Roč. 48, č. 19 – 25 (2003), s. 6-7 : fotogr.

STOPKA, Gustáv: Dospievajúci bojovník (Spomienky partizána Štefana Absona). In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 56, č. 18 (2011), s. 12 : fotogr. ISSN 03223-2018.

ŠRAMKO, Ľudovít: Povstalecký letec spomína. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 53, č. 19 (2008), s. 5 : fotogr.

ŠTEFKO, Ladislav: Spomíname na rodáka. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašis

tov. – Roč. 53, č. 15 (2008), s. 10 : fotogr. [Michal Pridala].

ŠTETKOVÁ, Viera: Z povstaleckého denníka. – In: Historická revue. – Roč. 14, č. 8-9 (2003), s. 26-27 : fotogr.

ŠVANDA, Petr: Posledný pobočník spomína. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 53, č. 3 (2008), s. 6 : fotogr. [Ľudovít Gríger, Štefan Jurech].

ŠVEC, Tomáš: Pracovný tábor – SNP – koncentrák. In: Obrana. – Roč. 15, č. 9 (2007), s. 30 : fotogr. [Oto Wágner].

ŠVEC, Tomáš: Spomienky na SNP. In: Obrana. – Roč. 16, č. 8 (2008), s. 18 : fotogr. [Vladimír Švárný].

ŠVEC, Tomáš: Spomienky povstalcu. – In: Obrana. – Roč. 13, č. 4 (2005), s. 19, fotogr. [J. Knapp].

ŠVEC, Tomáš: Vojnové príbehy. Karpatsko-duklianska operácia. – In: Obrana. – Roč. 12, č. 19 (2004), s. 24 : fotogr.

Tak sme začínali : Zo spomienok Ladislava Kalinu na činnosť Pohronsko-liptovského partizánskeho oddielu. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 54, č. 2 (2009), s. 8.

URBÁN, Milan: Zo spomienok 100-ročného partizána. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 58, č. 18 (2013), s. 9 : fotogr. [Ján Korčinský].

Zahraničná účasť v slovenskom protifašistickom odboji

BOYER, Jean Baptiste: Résistants, partisans français en Slovaquie 1944 – 1945. Saint-Cloud Cedex 2012, 123 s. ISBN 278-2-912671-361.

BURSA, Stanislav: Operácie sovietskeho diaľkového letectva nad Slovenskom v rokoch 1944/45 : časť 1. Mitchely. [Bratislava] : Degart, s.r.o., vl. nákl., 2016. - 172 s., obr. príl. - ISBN 978-80-971891-2-9.

BURSA, Stanislav: Operácie sovietskeho diaľkového letectva nad Slovenskom v rokoch 1944/45 : časť 2. Furmani. [Bratislava] : Degart, s.r.o., vl. nákl., 2019. - 328 s. : fotogr., lit. - ISBN 978-80-971891-4-3.

BURSA, Stanislav – MANIAK, Marcel: Nedoleteli. B. m. : Jadro, 2014. - 131 s. : fotogr. ISBN 978-80-89426-31-7.

CROS, Louis: Paroles d'une chanson. Slová jednej piesne / Z franc. prel.: Liška, Karol. Žilina : Klub priateľov Francúzska a Slovenska, [2009]. - 58 s. : fotogr. [franc. partizáni v SNP].

DOWNS, Jim: World War II. OSS tragedy in Slovakia. - Kalifornia : Oceanside, [2003].

DOWNS, Jim: Druhá svetová vojna. Tragédia OSS na Slovensku. - Bratislava : Magnet-Press Slovakia, 2004. - 240 s. : fotogr., lit., reg. ISBN 80-89169-03-1.

EYCK, Manuel Frank: Silent Heroes. Vol. I. - Praha : Aeromedia, 2003. - 88 s. : fotogr. [americkí letci, zostrelý].

FERIANEC, Bohuslav: Mosquito nad Piešťanmi / Z angl. prel. A. Melicháčová – Harmanec : vl. nákl., 2003. - 65 s. : fotogr., nákr. ISBN 80-968993-5-X.

HELA, Vlastimil: Umírali i za naši svobodu, nezapomínáme... : Letecká bitva nad Bílými Karpaty z 29. srpna 1944. Fakta, fotografie, příběhy. Cheb : Svět křídel, 2014. - 188 s. : fotogr. ISBN 978-80-87567-62-3.

KAMENÍK, Václav: Otazníky nad zkázou sovětského zpravodajského desantu gen. štábu na západním Slovensku. In: Přínos armády pro vznik a rozvoj České republiky : Sborník příspěvků Mezinárodního vědeckého symposia Brno, Univerzita obrany Brno 23. – 24. 11. 2011. - Brno : Onufrius Brno - ČsOL, 2013, s. 74-101. ISBN 978-80-87859-01-8.

KAŠŠÁK, Peter – HRODEGH, Marian: Konečná zastávka Slovensko. Letecké aktivity a osudy posádok 15. USSF zostrelých nad územím Slovenska v rokoch 1944 – 1945. B. m. v. : Klub priateľov vojenskej histórie Slovenska, 2007. - 287 s. : fotogr.

STANISLAV, Ján – ŠVACHO, Jaroslav: Povstalecké nebo : Insurgent sky. Banská Bystrica : Klub priateľov Múzea SNP, 2013. - 317 s. fotogr., mp. ISBN 978-80-89514-22-9.

STANISLAV, Ján - ŠVACHO, Jaroslav: Siločiary pomoci SNP a západní spojenci : Lines of force of the aid to the Slovak National Uprising and the western Allies. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2016. - 326 s. : fotogr., dok. ISBN 978-80-89514-37-3.

STANISLAV, Ján – BURSA, Stanislav: Siločiary sovietskej pomoci SNP a vzdušný most : časť I. - Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2019. - 239 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-89514-69-4.

* * *

BURSA, Stanislav: Posledné výsadky z Mitchellov. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP.– Roč. 4, č. 1 (2015), s. 15-28 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Pomoc západných Spojencov Slovenskému národnému povstaniu. In: SEGEŠ, Vladimír – ŠEĐOVÁ, Božena (eds.): Miles semper honestus. Zborník štúdií vydaný pri príležitosti životného jubilea Vojtecha Dangla. Bratislava : Vojen-

ský historický ústav, 2007, s. 219-231. ISBN 978--80-969375-3-0.

BYSTRICKÝ, Jozef: Vojenské a politické aspekty pomoci západných spojencov Slovenskému národnému povstaniu. In: Powstanie Warszawskie i Słowackie Powstanie Narodowe – cienie alianckiej pomocy. – Rzeszów 2006, s. 36-51. ISBN 9788373381582.

ČEMANOVÁ, Mária: Cez periskop : Príbeh Roya Madsena a amerických letcov ukrývaných na Slovensku. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 10, č. 1 (2021), s. 85-91 : fotogr.

DROBŇÁK, Adrián: Prípád pilota Archipova a jeho posádky. In: MIKULÍK, Dalibor – LAINCZ, Eduard – DROBŇÁK, Adrián (eds.): V prelomovom desaťročí (česko)slovenských dejín 1938 – 1948 : Príspevky z odborných seminárov v rokoch 2014 – 2017. Stará Ľubovňa – Ľubovnianske múzeum, 2018, s. 216-244 : fotogr. ISBN 978-80-89860-10-4.

KUZNECOV, D. V.: Kontakty i vzaimootnošenija Russkich i Slovakov v period Slovacckogo nacionalnogo vosstanija. In: Russkije i Slovaki v XIX. – XX. vv. Kontakty, vzaimodejstvije, stereotypy. Materialy meždunarodnoj naučnoj konferencii, priuročennej ko Vtoromu zasedaniju Komissii istorikov Rossii i Slovakii (Moskva, 2. – 4. okťabrja 2007 g.). Moskva : Joškar-Ola, 2007.

MARJINA, Valentina Vladimirova: ZSSR a Slovenské národné povstanie v roku 1944. In: BARNOVSKÝ, Michal – KODAJOVÁ, Daniela (zost.): Koniec druhej svetovej vojny a problémy cirkevnej politiky v nasledujúcom období. – Bratislava : AE Press, 2006, s. 26-35. ISBN 80-88880-72-6.

MÍČEV, Stanislav – STANISLAV, Ján: Britská a americká pomoc Slovenskému národnému povstaniu. In: Vojnová kronika.

Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 10, č. 1 (2021), s. 18-19 : fotogr.

PREČAN, Vilém: Sovětský svaz a Slovenské národní povstání : Dokumenty z Archivu prezidenta Ruské federace (prosinec 1943 – konec srpna 1944). In: Česko-slovenská historická ročenka 2009.- Brno – Bratislava : Česko-slovenská / Slovensko-česká komise historiků v nakl. Academicus-Codiprint, 2009, s. 369-420.

SLANÝ, Juraj: Pôsobenie diverzno-spravodajských oddielov generálneho štábu Červenej armády na Orave. In: Vojenská história. – Roč. 26, č. 3 (2022), s. 59-88.

STANISLAV, Ján: Československá vojenská misia v ZSSR a problémy spojeneckej pomoci SNP. In: ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica (ed.): Československá vojenská zahraniční služba v letech 1939 – 1945. Sborník studií : Příspěvky účastníků z mezinárodní konference uskutočněné dne 5. prosince 2006 v Praze. Praha : Ústav pro soudobé dějiny AV ČR - Historický ústav AV ČR, 2008, s. 189-233. ISBN 987-80-7285-105-8.

ŠIMONČÍK, Emil: Zachránili Američanov. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 8, č. 1 (2019), s. 74-77 : fotogr. [americkí letci, Veľká Fatra].

ŠUMICHRAST, Peter: Letecká havária na Zadnom Gerlachu v hláseniach leteckého náhradného pluku 4. In: Vojenská história. – Roč. 18, č. 2 (2014), s. 101-125.

ŠUMICHRAST, Peter: Slovenský príbeh juhoslovanských letcov v dokumentoch 1. čs. zmiešanej leteckej divízie v ZSSR. In: Vojenská história. – Roč. 18, č. 1 (2014), s. 112-121.

VOLOSTNOVA, Natália V.: O čom rozprávajú pramene. In: Koniec druhej svetovej vojny a problémy cirkevnej politiky v na-

sledujúcom období / Zost.: Barnovský, Michal; Kodajová, Daniela – Bratislava : AE Press, 2006, s. 36-43 [sov. partizáni]. ISBN 80-88880-72-6.

ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica: K osudu Miroslava Bedřicha Švandu (a kapitolám československej spravodajskej služby na Slovensku). – In: „Spoznal som svetlo a už viac nechcem tmú...“ / Zodp. red.: Borčín, Emil; Drlíčková, Marta. – Bratislava : Veda, 2005, s. 104-112. ISBN 80-224-0815-8.

* * *

Američtí letci v SNP. In: Národní osvobození. – Roč. 31 /98/, č. 19-20 (2020), s. 16 : fotogr.

BLAHUŠ, Petr: Výsadky z východu a jejich výzbroj. In: Střelecká revue. – Roč. 45, č. 6 (2013), s. 71-73 : fotogr.

BURSA, Stanislav: Sovietske výsadkové lety nad Karpatmi. In: Vojenstvo. Bitky a bojiská modernej histórie. – Roč. 1, č. 3 (2013), s. 28-31 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: Letecký most na pomoc SNP. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 31, č. 5 (2023), s. 46 : fotogr.

DUBÁNEK, Martin – KADLEC, Peter: Podpalte Evropu! : Operace Outward a dopady zápalných balonů na Slovensku. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. – Roč. 13, č. 11 (2015), s. 70-73 : fotogr., nákr.

FERIANEC, Bohuslav: Zostrelený kanadský pilot po tretí raz na Slovensku. – In: Balneologický spravodajca. Vlastivedný zborník múzea 2001 – 2002. – Piešťany : Balneologické múzeum, 2004, s. 264-266.

KANISOVÁ, Dagmar: Havária amerického lietadla pri Sobotišti. In: Záhorie. Vlastivedný časopis. – Roč. 21, č. 2 (2012), s. 12-16 : fotogr.

GAJDOŠ, Milan: Smutná „story“ Američanov a Britov. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 50, č. 26 (2005), s. 7.

GAJDOŠ, Milan: Americký novinár v SNP. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 12 (2004), s. 7 : fotogr.

GAJDOŠ, Vladimír: Židovskí parašutisti v SNP, 1.-2. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 52, č. 11 - 12 (2007), s. 10 : fotogr. [SOE].

HALAJ, Dušan: Z histórie spoločného boja proti fašizmu : Paul Lecaille. – In: Bojovník. – Roč. 49, č. 23 (2004), s. 6 : fotogr.

HALAJ, Dušan: Z histórie spoločného boja proti fašizmu : Paul Haimez; André Wattrée; Roger Nael; Albert Poupet. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 50, č. 1 – 3 (2005), s. 6, fotogr.; č. 22 – 23 (2005), s. 6 [Francúzi v SNP].

HALAJ, Dušan, sprac.: Z histórie spoločného boja proti fašizmu : George Barazer de Lannurien 1.-2.; Albert Leroy; Pierre Cornebois 1.-2.; Marcel Tarrière; Karol Pajer; Gérard Catteau; Roger Camberlyn; André Jean Gerverun; André Poisson; Lucien Pillaud. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 51, č. 1 – 2, 6, č. 8 – 9, 14 – 19 (2006), s. 4 : fotogr.

HALAJ, Dušan: Z histórie spoločného boja proti fašizmu : René Picard, Jean Bonnefon, Gérard Forestier. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 52, č. 1 – 3 (2007), s. 4 : fotogr.

HOLLÝ, Ján: Pomoc americkým letcom v 2. svetovej vojne. – In: Bradlo – občasník Spoločnosti M. R. Štefánika – Č. 34-35 (júl 2003), s. 16 [západné Slovensko].

JABLONICKÝ, Jozef: Návrat kapitána de Lannuriena. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. –

Roč. 3, č. 2 (2014), s. 55-57 : fotogr., pre-
vzaté z: Bojovník, 1. 6. 1969.

MANIAK, Marcel: Pod Kráľovou hoľou
čakala smrť. In: Ročenka odbojárov 2020.
- Bratislava : SZPB [2020], s. 91. ISBN 978-
80-971976-7-4. [partizáni bieloruskí].

MANIAK, Marcel: Posádka havarované-
ho lietadla Li-2 pri Hranovnici konečne zná-
ma. In: Ročenka odbojárov 2015. Bratislava
: SZPB [2015], s. 76-78 : fotogr.

MANIAK, Marcel: Záhada okolo lietadla
v Hranovnici. In: Bojovník. Dvojťždenník
antifašistov. – Roč. 58, č. 22 (2013), s. 11 :
fotogr.

MAREK, Vladimír: Jeden z mnoha hr-
dinských príbehů. In: A-report. – Roč. 25, č.
8 (2014), s. 44-45 : fotogr. [SOE, Ch. Rei-
ková].

ŠUMICHRAS, Peter: Pomoc západ-
ných spojencov. In: Obrana. Mesačník MO
SR. – Roč. 31, č. 4 (2023), s. 46 : fotogr.

ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica: Podpo-
ra z českej strany bola srdečná a nezištná :
Pripomíname si 74. výročie Slovenského
národného povstania v auguste 1944. In:
Národní osvobození. – Roč. 29 /96/, č. 17/18
(2018), s. 1 a 3 : fotogr.

Karpatsko-duklianska operácia a bojová činnosť na území Slovenska na konci roka 1944

BYSTRICKÝ, Jozef a kol.: Od priesmy-
ku Predeal po Kurovské sedlo : Boje vo Vý-
chodných Karpatoch v roku 1944. Bratisla-
va : Vojenský historický ústav, 2011. - 389
s. : fotogr., reg., pram. a lit. ISBN 978-80-
89523-07-8. Obsah: *Bystrický, Jozef*: Boje
vo Východných Karpatoch v roku 1944,
s. 7-15; *Bystrický, Jozef*: Letné a jesenné ťa-
ženie Červenej armády v roku 1944, s. 19-
35; *Krzak, Andrzej*: Operacja Jassy – Kis-
zyniowska, s. 36-53; *Cséfalvay, František*:

Predohra a priebeh Debrecínskej operácie,
s. 54-66; *Bystrický, Jozef*: Východokar-
patská operácia, s. 67-103; *Aksamitowski,
Andrzej*: „Ordre de bataille“ jednostek We-
hrmachtu i Armii czerwonej walczących w
Karpatach w roku 1944. Charakterystiki
dowódców, s. 104-122; *Šumichrast, Peter*:
Činnosť sovietskeho letectva vo Východo-
karpatskej operácii, s. 123-141; *Hofírek,
Tomáš*: Obranné boje nemeckého XXIV.
tankového zboru v Karpatoch (september
– október 1944), s. 142-174; *Bystrický, Jo-
zef*: Vojnový denník 1. čs. armádneho zboru
v ZSSR (4. september – 31. december 1944),
s. 187-340.

BYSTRICKÝ, Jozef (ed.): Pramene k vo-
jenským dejinám Slovenska V/2/1 : 1. čs.
armádny zbor v ZSSR a jeho účasť na oslo-
bodzovaní Slovenska v rokoch 1944 – 1945.
Bratislava : Vojenský historický ústav, 2014.
- 448 s. : príł., reg. ISBN 978-80-89523-28-3.

CIBULA, Martin – KAŠŠÁK, Peter –
FRAIT, Radovan: Rumunské kokardy nad
Československom : Letecké operácie ru-
munského letectva nad Československom
od decembra 1944 do mája 1945. - B. m. v. :
Degart, s.r.o., vl. nákl., 2019. - 206 s. : foto-
gr., lit., príł. - ISBN 978-80-971891-5-0.

COCULA, Michal: Leteli nad Karpatmi
v 1944 roku. 2. vyd. - Svidník : Honty, o. z. -
Mestský úrad Svidník, 2016. - 20 s. : fotogr.,
1 mp. príł. - ISBN 978-80-972222-1-5.

ČAPLOVIČ, Miloslav – STANOVÁ,
Mária (eds.): Karpatsko-duklianska opera-
cia – plány, realita, výsledky (1944 – 2004)
: Zborník príspevkov z medzinárodnej ve-
deckej konferencie vo Svidníku 30. septem-
bra – 1. októbra 2004. - Bratislava : Vojen-
ský historický ústav, 2005. - 281 s. : fotogr.,
tabl., res. ISBN 80-969375-0-2.

DRIBŇÁK, Marián – HOFÍREK, To-
máš: Kalinov : Prvá oslobodená obec v bý-
valom Československu. Praha 2014. - 143 s. :
fotogr., mp. ISBN 978-80-89392-94-0.

HRBEK, Jaroslav a kol.: *Draze zaplacená svoboda. Osвобоzení Československa 1944 – 1945*, 1. – 2. / Aut.: Hrbek, Jaroslav; Smetana, Vít; Kokoška, Stanislav; Pilát, Vladimír; Hofman, Petr. Praha – Litomyšl : Ústav pro soudobé dějiny AV ČR – Paseka, 2009. – 351 s., 358 s. : gr., tabl.

KOPECKÝ, Milan: *Československý samostatný ženijní prapor 1 (1944 – 1945)*. Praha : MO ČR – Agentura vojenských informací a služeb, 2007. – 130 s. : fotogr., ISBN 978-80-7278-431-8

LACKO, Martin – TESÁREK, Pavel: *1. východomošlinský pluk SS na Slovensku (október 1944 – február 1945)*. Trnava : Katedra histórie FF UCM, 2006. – 145 s. : reg., obr. príl. – ISBN 80-89220-34-7.

PETRAŠKO, Ľudovít: *A svetlo bolo ako vo dne : V Prešove na konci vojny*. Prešov : Vyd. Prešovskej univerzity, 2016. – 99 s. : fotogr. ISBN 978-80-555-1575-5.

RODÁK, Jozef: *Karpatsko-duklianska operácia*. Svidník : Adin pre Združenie pre zachovanie vojenskej histórie v Karpatoch, 2010. – 72 s. : fotogr., pram. a lit.

RICHTER, Karel: *Apokalypsa v Karpatech. Boje na Dukle bez cenzury a legend*. – Praha : Ostrov, 2003. – 375 s. : fotogr. – reg., pram. a lit. ISBN 80-86289-33-8.

ŠTEINER, Pavol: *Babylon armád : Boje medzi Ipľom a Hronom, zima 1944 – 1945*. Bratislava : Magnet Press Slovakia s. r. o., 2018. – 160 s. : fotogr., mp., pram. a lit., reg. – ISBN 978-80-89169-44-3.

WRÓBLEWSKI, Wiesław (red. Naukowy): *Tedy szli... Operacja Karpacko-Dukielska – retrospekcja 60 lat później*. Międzynarodowa konferencja naukowa Dukla, 29 września 2004. – Krosno : Ruthenus, 2004. – 127 s., fotogr. príl. ISBN 83-86588-68-3. Obsah: *Szubra, I.*: Wspomnienie, s. 15-16; *Bystrycký, J.*: Kilka

uwag w sprawie najnowszej historiografii Operacji Karpacko-Dukielskiej, s. 17-42; *Kozyckij, A.*: Operacja Karpacko-Dukielska: z nowej historiografii postsowieckiej, s. 43-50; *Zudová-Lešková, Zlatica*: Operacja Karpacko-Dukielska w świadomości czechosłowackiego oraz czeskiego społeczeństwa po roku 1989, s. 51-56; *Aksamitowski, A.*: Karpaty jako teren działań wojennych jesienią 1944 roku, s. 57-72; *Kośmider, T.*: Przebieg działań militarnych w południowo-wschodniej Polsce w 1944 roku – wybrane aspekty, s. 73-86; *Slipiec, J.*: Wybrane aspekty walk w terenie górzystym na przykładzie Operacji Karpacko-Dukielskiej 1944 roku, s. 87-106; *Olejko, A.*: Karpacki szlak – plany i realia użycia 2 Czechosłowackiej Samodzielnej Brygady Powietrzno-Desantowej w Operacji Karpacko-Dukielskiej, s. 107-128.

* * *

BINAR, Aleš: *Pohledem protivníka : Informace německého vojenského zpravodajství o 1. československém armádním sboru v průběhu Karpatsko-dukelské operace (září a říjen 1944)*. In: *Historie a vojenství*. – Roč. 68, č. 3 (2019), s. 32-45 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: *Operácie Červenej armády pri oslobodzovaní Slovenska (september 1944 – máj 1945)*. In: *Vojnová kronika*. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 4, č. 1 (2015), s. 3-14 : fotogr., mp.

FREMAL, Karol: *14. Waffen-Grenadier Division der SS (Galizien Nr. 1) v historickej spisbe o slovenskom hnutí odporu v rokoch druhej svetovej vojny*. In: *ŠMIGEL, Michal – MIČKO, Peter (eds.): Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov IV. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. apríla 2005*. Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB – Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2005, s. 388-399. ISBN 80-8083-147-5.

HRBEK, Jaroslav: Obraz bitvy na Dukle v pamětech sovětských bojovůdců. In: Historie a vojenství. – Roč. 58, č. 3 (2009), s. 65-71: fotogr.

CHYTKA, Stanislav: Sonderkommando 7a (s přihliadnutím na severné Slovensko v období novembra 1944 až februára 1945). In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 11, č. 2 (2022), s. 37-49 : fotogr.

KOPECKÝ, Milan – HOFÍREK, Tomáš: Němečtí zajatci na Dukle : Zajatci 1. čs. armádního sboru v SSSR v období Karpat-sko-dukelské operace. In: Historie a vojenství. – Roč. 56, č. 4 (2007), s. 52-69 : fotogr.

KOPECKÝ, Milan – HOFÍREK, Tomáš: Obrněné svazky a jednotky v bojích o město Dukla 8. – 20. září 1944 : I. část. In: Historie a vojenství. – Roč. 60, č. 4 (2011), s. 29-41 : fotogr. ISSN 0018-2583.

KOPECKÝ, Milan – HOFÍREK, Tomáš: Obrněné svazky a jednotky v bojích o město Dukla 8. – 20. září 1944 : II. část. In: Historie a vojenství. – Roč. 61, č. 1 (2012), s. 58-66 : fotogr. ISSN 0018-2583.

KOPECKÝ, Milan: 1. československá samostatná tanková brigáda v Karpat-sko-dukelské operaci. – In: Historie a vojenství. – Roč. 53, č. 3 (2004), s. 53-73 : fotogr.

KLUBERT, Tomáš: Povstalecké ozbrojené síly. Boje na povstaleckom fronte. In: Klubert, Tomáš: Slovenská armáda v druhej svetovej vojne slovom a obrazom. - Bratislava : Perfekt, a.s., 2016, s. 193-210. ISBN 978-80-8046-773-9.

LACKO, Martin: Americké bombardovanie Slovenskej republiky v rokoch 1944 – 1945 a jeho obeť. In: Historický zborník. – Roč. 25, č. 2 (2015), s. 49-74.

MAJEWSKI, Stanislav: Karpat-sko-duklianska operácia Červenej armády a Slovenské národné povstanie. In: Acta Historica Neosoliensia III. - B. Bystrica : Katedra histórie FHV UMB, 2000, s. 140-147.

NÁTER, Pavel: The Carpatho-Dukla Operation. In: After the Battle. The Capture of le Havre. - Nr. 139 (2007), s. 44-55 : fotogr.

NĚMEČEK, Jan: Československá vláda a nasazení československých jednotek na Dukle. – In: Moderní dějiny 13. Sborník k dějinám 19. a 20. století. – Praha : Historický ústav AV ČR, 2005, s. 295-302.

PETRAŠKO, Ľudovít: Stalinove sviečky nad mestom : Nálet na Prešov pred Vianocami 1944 očami pamätníkov. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. – Roč. 10, č. 2 (2014), s. 62-78 : fotogr.

ŠTEINER, Pavol: Boje medzi Ipl'om a Hronom v decembri 1944. In: Vojnová kronika. Odborný recenzovaný časopis Múzea SNP. – Roč. 2, č. 2 (2013), s. 20-36 : fotogr., mp. ISSN 1338-6379.

ŠTEINER, Pavol: Prvé zrážky sovietskych a nemeckých vojsk na pravom brehu Hrona : december 1944. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 6, č. 1 (2017), s. 4-11 : fotogr.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Činnosť sovietskeho letectva vo Východokarpatskej operácii (8. 9. – 28. 10. 1944). In: KOVÁČOVÁ, Viera a kol.: Oslobodenie Slovenska 1944 – 1945 : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie 29. – 30. apríl 2010 Liptovský Mikuláš, Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika. - Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2010, s. 193-213. ISBN 978-80-970238-9-8.

ŠUMICHRASŤ, Peter: Coordination and Co-operation between the Soviet Air Force

and Ground Forces in the East Carpathian Operation (8 September – 28 October 1944). In: *Military Conflicts in the 20th century – Political and Military Aspects. Papers from the 10th Annual Conference of the Euro-Atlantic Conflict Studies Working Group* Warsaw, 25 - 27 May 2010.- Warsaw : National Defence University Warsaw - Hellenic Commission on Military History, 2010, s. 150-169. ISBN 978-83-7523-127-4.

VANĚK, Oldřich: Boje pod Žaškovem. In: *Historie a vojenství*. – Roč. 63, č. 3 (2014), s. 46-56 : mp.

VAJSKEBR, Jan: Zásah německých vojenských sil z Protektorátu proti Slovenskému národnému povstání. In: ŠMIGEL, Michal – MIČKO, Peter (eds.): *Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov IV. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. apríla 2005 Banská Bystrica : Katedra histórie FHV UMB – Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici*, 2005, s. 223-228. ISBN 80-8083-147-5.

VANĚK, Zdeněk: 1. československý armádní sbor v bojích na Dukle. In: *Historie a vojenství*. – Roč. 63, č. 4 (2014), s. 95-71 : fotogr.

ZUPKO, Štefan: Bombardovanie Nových Zámkov 7. a 14. októbra 1944 a 14. marca 1945. In: *Vojenská história*. – Roč. 11, č. 4 (2007), s. 182-198.

* * *

BAKA, Igor: Karpatsko-duklianska operácia : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny. In: *Obrana. Mesačník MO SR*. – Roč. 29, č. 9 (2021), s. 46 : fotogr.

BYSTRICKÝ, Jozef: 1. čs. armádný zbor v bojoch za oslobodenie Československa (1944 – 1945). Trenčín : ZO SZPB Trenčín, 2017. – 10 s.

BYSTRICKÝ, Jozef: 1. československý armádný zbor a jeho úloha pri oslobodzovaní Československa v 2. svetovej vojne. In: *Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre*. – Roč. 12, č. 2 (2015), s. 2-27 : fotogr., sch.

BYSTRICKÝ, Jozef: 70. výročie Karpatsko-duklianskej operácie. In: *Obrana. Mesačník MO SR*. – Roč. 22, č. 10 (2014), s. 4-5 : fotogr., mp.

HORVÁTH, Štefan – KRNO, Martin: Slovenské Drážďany bez pamätníka. Zatiaľ. In: *Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov*. – Roč. 66, č. 5 (2021), s. 9 : fotogr. [Nové Zámky].

KATREBA, Zoltán: Karpatsko-duklianska operácia. Plány a realita. – In: *Obrana*. – Roč. 12, č. 19 (2004), s. 22-23 : fotogr.

KINČOK, Branislav: Karpatsko-duklianska operácia : Neúspešný prvý krok k oslobodeniu. In: *Historická revue*. – Roč. 20, č. 2-3 (2009), s. 82-85 : fotogr., mp.

KONEČNÝ, Martin: Bitka o Dargovský priesmyk : Vojenské operácie v Slanských vrchoch v zime 1944/1945. In: *Historická revue*. – Roč. 25, č. 10 (2014), s. 70-75 : fotogr., mp.

KOPOLDOVÁ-ŠVERMOVÁ, Jiřina: Ženy na Dukle. – In: *Národní osvobození*. – Roč. 14, č. 21 (2004), s. 10 : fotogr.

MÁČE, Jan: 1. čs. armádní sbor v karpatsko-dukelské operaci a v bojích na Slovensku. In: *ATM + Informační příloha MO ČR a AČR*. – Roč. 13 /47/, č. 8 (2015), s. 74-75.

MANIAK, Marcel: Posádka havarovaného lietadla konečne známa. In: *Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov*. – Roč. 59, č. 5 (2014), s. 10. [Hranovnica].

MAREK, Vladimír: Lázeň na Dukle. – In: A-report. – Roč. 15, č. 19 (2004), s. 28-29 : fotogr.

MAREK, Vladimír: Příliš krvavé Karpaty. In: A-report. – Roč. 25, č. 8 (2014), s. 38-39 : fotogr.

NĚMEČEK, Jan: Karpatsko-dukelská operace a československá exilová vláda. – In: Národní osvobození. – Roč. 14, č. 21 (2004), s. 12 : fotogr.

PITHART, Petr – ČAPLOVIČ, Miloslav – VEBER, Václav – LUKEŠ, Igor – SYRNÝ, Marek – SVOBODA, David – JAKL, Tomáš: Co znamenal příchod Rudé armády do Československa? : Na anketní otázku Paměti a dějin odpovídají přední odborníci. In: Paměť a dějiny. Revue pro studium totalitních režimů. – Roč. 9, č. 2 (2015), s. 122-126.

PURDEK, Imrich: Karpatsko-duklianska operácia na pomoc Slovenskému národnému povstaniu. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. – Roč. 6, č. 2 (2009), s. 89-93.

RODÁK, Jozef: Organizačné zabezpečenie tyla čs. armádneho zboru : Karpatsko-duklianska operácia a obranné boje na Ondave. In: Ročenka odbojárov 2009 / Zost.: Piovarči, Milan - Bratislava : Ústredná rada SZPB, 2009, s. 100-107.

RICHTER, Karel: Úvahy nad bitvou v Karpatech. In: Národní osvobození. – Roč. 90, č. 19 (2012), s. 8 : fotogr.

VITKO, Pavol: Červená hladina Hrona. In: Obrana. Mesačník MO SR. – Roč. 29, č. 12 (2021), s. 28-29 : fotogr.

Historiografia, didaktika, interpretácie, hodnotenie

ALBERTY, Július: Výučba dejepisu – SNP v učebniciach a v praxi. In: STA-

NISLAV, Ján – TÓTH, Dezider (zost.): Zjednocovanie antifašistických síl na Slovensku v roku 1943. Vznik a činnosť ilegálnej SNR : Zborník Múzea SNP. Zborník z odborného seminára. Banská Bystrica : Trian pre Múzeum SNP v Banskej Bystrici, 2006, s. 167-174. ISBN 80-88945-85-2.

BEŇA, Jozef: Slovenské národné povstanie v ústavnoprávnom dejepisectve v rokoch 1963 – 1993. In: Právnický obzor. – Roč. 83, č. 2 (2000), s. 156-165.

BOISSERIE, Etienne: Interpretácie SNP a česko-slovenských vzťahov. Pohľady zahraničného historika. In: SYRNÝ, Marek (zost.): Varšavské povstanie a Slovenské národné povstanie – paralely a rozdiely : Powstanie Warszawskie i Słowackie powstanie narodowe – paralele i różnice : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Banská Bystrica 14. – 15. október 2008 : Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej Banská Bystrica, 14-15 października 2008 r. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, s. 145-152. ISBN 978-80-970238-1-2.

BYSTRICKÝ, Jozef: Kilka uwag w sprawie najnowszej historiografii Operacji Karpacko-Dukielskiej. – In: Tedy szli... Operacja Karpacko-Dukielska – retrospekcja 60 lat później. / Red. W. Wróblewski – Krosno : Ruthenus, 2004, s. 17-42. ISBN 83-86588-68-3.

BYSTRICKÝ, Jozef: Niekoľko poznámok k najnovšej historiografii Karpatsko-duklianskej operácie. – In: Moderní dějiny 13. Sborník k dějinám 19. a 20. století. – Praha : Historický ústav AV ČR, 2005, s. 309-332.

CHYTKA, Stanislav V.: Pars pro toto... In: Vojenská história. – Roč. 14, č. 1 (2010), s. 121-127.

KAMENEC, Ivan: Dvojsečnosť mýtov o Slovenskom národnom povstaní. – In:

KREKOVIČ, Eduard – MANNOVÁ, Elena – KREKOVIČOVÁ, Eva (zost.): *Mýty naše slovenské*. – Bratislava : AEP, 2005, s. 199-206 : fotogr. ISBN 80-88880-61-0.

KAMENEC, Ivan: Slovenské národné povstanie jubilejné, no nepatetické a preto pravdivé. In: *Príbehy 20. storočia : Odboj*. – Roč. 2, č. 3 (2019), s. 18-20.

KAMENEC, Ivan: Úsilie o novú interpretáciu Slovenského národného povstania v šesťdesiatych rokoch ako historiografický a spoločenský problém. In: *Česko-slovenská historická ročenka*. – Brno - Bratislava : Academicus-Coprint, 2010, s. 27-38.

MANNOVÁ, Elena: Piruety v inscenovaní minulosti. Slovenské národné povstanie v proměnách času. In: *Dějiny a současnost*. – Roč. 30, č. 8 (2008), s. 37-40.

MANNOVÁ, Elena: Slovenské národné povstanie a politická pamäť. In: IVANIČKOVÁ, Edita a kol.: *Z dejín demokratických a totalitných režimov na Slovensku a v Československu v 20. storočí : Historik Ivan Kamenec 70-ročný*. Bratislava : Historický ústav SAV vo vyd. Prodama, 2008, s. 215-230. ISBN 978-80-969782-6-7.

MÍČEV, Stanislav: Apologetika Slovenského národného povstania. In: PEKNÍK, Miroslav a kol.: *Cesta Slovenska k vzniku samostatného štátu v roku 1993*. Bratislava : Veda - Ústav politických vied SAV, 2021, s. 389-416. ISBN 978-80-224-1920-8.

MÍČEV, Jakub: Povstalecké zvesti : Práca s obrazovým materiálom. In: *Vojnová kronika*. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 11, č. 2 (2022), s. 81-84 : fotogr.

MÍČEV, Stanislav: Slovensko na správnej strane. In: *Bojovník*. Dvojtyždenník antifašistov. – Roč. 68, č. 5 (2023), s. 10 : fotogr.

MICHELA, Miroslav – KŠIŇAN, Michal: Slovenské národné povstanie : The Slo-

vak National Uprising. In: KŠIŇAN, Michal a kol.: *Komunisti a povstania : Communists and Uprisings*. Kraków : Spolok Slovákov v Poľsku – Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2012, s. 8-66. ISBN 978-83-7490-508-4.

MULÍK, Peter: Vnímanie 14. marca 1939 a 29. augusta 1944 v historickej pamäti slovenského národa – anketa slovenských historikov. In: *Historický zborník*. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. – Roč. 24, č. 1-2 (2014), s. 173-204.

PAPAJÍK, David: Obraz Slovenského národného povstania v česky psaných česko-slovenských a českých učebniciach dejepisu z let 1945 – 2015. In: *Kultúrne dejiny*. – Roč. 7, Supplement (2016), s. 171-180.

RYDER, Lohn Luke: „Nezradíme“. Politika a história Slovenského národného povstania v procese liberalizácie v 60. rokoch. In: TÍŽIK, Miroslav – KMEŤ, Norbert (eds.): *Príliš ľudská tvár socializmu? Reforma zdola a okolnosti reformného procesu v Československu 1968*. – Bratislava : Sociologický ústav SAV, 2016, s. 392-409. ISBN 978-80-85544-97-8.

SNOPKO, Július a kol.: Obete varujú / Victims warn us : Paralelné príbehy / Parallel stories / Dok. a fotogr. Jankovičová, Sabína – [Banská Bystrica] : Orman pre Múzeum SNP, 2004. – 91 s. : fotogr. ISBN 80 968773-6-4.

SYRNÝ, Marek a kol.: 65. výročie SNP – minulosť, súčasnosť a budúcnosť historiografie odboja a SNP. In: *Kolaborácia a odboj na Slovensku a v krajinách nemeckej sféry vplyvu v rokoch 1939 – 1945*. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009, príl. Obsah prílohy: *Cséfalvay, František*: Vojenskej historiografii SNP a národnooslobodzovacieho zápasu, s. 2-16; *Prečan, Vilém*: Poznámky k historiografii Povstania a jej úlohám, s. 17-33; *Diskusia k 65. výročiu SNP v historiografii* (Múzeum SNP v Banskej Bystrici,

15. október 2009), s. 34-51. ISBN 978-80-970238-2-9.

ŠIMKO, Juraj: Historický odkaz Karpat-sko-duklianskej operácie a Slovenského národného povstania. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. – Roč. 16, č. 1 (2019), s. 22-36.

VALKO, Roland: Partizánske hnutie v slovenskej historiografii v rokoch 1949 – 1963. In: Acta Historica Neosoliensia. Vedecký časopis pre historické vedy. – Roč. 17, č. 1-2 (2014), s. 310-328.

VOLENTIER, Lukáš: Povstalecké zvesti : Práca s textom . In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. – Roč. 11, č. 1 (2022), s. 55-57 : fotogr.

ZEMKO, Milan: Pamätníky Slovenského národného povstania a peripetie slovenskej historickej pamäti. In: ZEMKO, Milan: Občan, spoločnosť, národ v pohybe slovenských dejín. - Bratislava : Historický ústav SAV vo vyd. Prodama, 2010, s. 83-94. ISBN 978-80-89396-05-4.

ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica: Karpat-sko-duklianska operácia v povedomí československej a českej spoločnosti po roku 1989. – In: Národní osvobození. – Roč. 14, č. 21 (2004), s. 11 : fotogr.

ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica: Karpat-sko-duklianska operácia v povedomí československej a českej spoločnosti po roku 1989. – In: Moderní dějiny 13. Sborník k dějinám 19. a 20. století. – Praha : Historický ústav AV ČR, 2005, s. 361-367.

ANOTÁCIE, GLOSÝ

VÝSTAVA „ŽENY VE VÁLCE“

Výstava, jejíž vernisáž se uskutečnila dne 24. května 2024 v Muzeu Čs. obce legionářské – Památníku odboje Žamberk, popisuje dnes již téměř zapomenuté osudy československých žen, které působily za druhé světové války jako ošetrovatelky a zdravotnice ve Velké Británii i na východní frontě. Výstava vznikla za finanční podpory Ministerstva obrany ČR.

Expozice se skládá ze dvou desítek panelů s reprodukovánými dobovými fotografiemi a dokumenty, doprovázenými kromě popisů i sjednocujícím textem, jenž návštěvníka výstavy uvede do jejího tématu. Dvojrozměrnou část expozice doplňují i jedinečné předměty z pozůstalosti, rodinných a soukromých sbírek. Krátce po zahájení výstavy si návštěvníci na pozemku Památníku odboje Žamberk mohli prohlédnout i unikátní sanitní automobil International Harvester D-15 Metro, používaný v době války u čs. jednotek ve Velké Británii, darovaných vojákům od našich krajanů v USA.

První část výstavy „Ženy ve válce“, připravená autorkou Petrou Sukovou, představuje příběhy přibližně čtyř stovek žen, ošetrovatelek exilového Československého červeného kříže (ČsČK) ve Velké Británii. Petra Suková v rámci své přednášky, tvořící doprovod vernisáže, uvedla, že o těchto ženách stále mnoho nevíme. Vedle archivního materiálu, který není kompletní, i když je rozsáhlý, se dochovalo jen několik stručných vzpomínek našich ošetrovatelek. Připomněla, že mnohé ženy už po příjezdu do na britské ostrovy podepsaly na čs. vyslanectví prohlášení, že se nechají povolát bezplatně k jakékoli službě, aby pomohly k osvobození vlasti. V průběhu času pak zde vznikaly čs. ženské spolky, které organizovaly různé akce či sbírky pro podporu čs. vojáků a čs. uprchlíků. Členkami těchto spolků byly zcela přirozeně i ošetrova-

telky ČsČK. Mnohé z nich pak po složení příslušných zkoušek pomáhaly a pracovaly jak v britských zdravotních zařízeních, tak i v ozdravovnách pro vojáky čs. jednotek ve Velké Británii.

Druhá část výstavy zachycuje bojovou cestu stovek žen-zdravotnic v československých vojenských jednotkách v SSSR. Autoři Milan Kopecký a Roman Štěr (kteří tuto část připravili ve spolupráci s Alenou Flimelovou) během vernisáže zdůraznili, že také jejich osudy nejsou adekvátním způsobem připomínány, a to i přes skutečnost, že velký počet čs. vojáků z východní fronty zůstal těmto zdravotnicím až do konce života vděčný za záchranu života a zdraví, či alespoň za poskytnutí první pomoci, která stála na počátku cesty k léčení. Ženy-zdravotnice přitom neprokazovaly pouze odborné znalosti, ale i obrovskou osobní odvalu a nevídané odhodlání, protože zejména v bojích u Sokolova musely řadu zdravotnických úkonů provést doslova na dosah nepřátelských vojáků a tanků, a to vše za silné minometné či dělostřelecké palby. Řada z nich za svou činnost v letech 1943 až 1945 obdržela vysoká československá, sovětská i jiná vyznamenání. Mezi čs. zdravotnicemi z východní fronty se nachází i tři nositelky medaile Florence Nightingale, udělované Mezinárodním výborem Červeného kříže za záchranu stovek lidských životů v dobách válečných i dobách míru.

Výtvarné pojetí expozice navrhl a vlastní grafickou realizaci provedl Martin Říha.

Výstavu *Ženy ve válce* je možné navštívit na adrese Památník odboje Žamberk, Havlenova 580, až do konce srpna tohoto roku. Od září se přesune do dalších prostor Muzea ČsOL, tentokrát do expozice v Josefově, Kracíkova 12, kde bude podle plánu umístěna až do začátku listopadu.

Od 11. listopadu by měla být návštěvníkům k dispozici v Muzeu čs. legií v Praze, Sokolská 486/33, Praha 2 – Nové Město.

Další informace, například o otevírací době jednotlivých expozic, případně i upřesnění termínů naleznete na: <https://>

www.csol.cz/projekty/muzea-csola-legionare/.

Milan Kopecký

VOJENSKÉ MÚZEUM V KAUNASE (VYTAUTO DIDŽIOJO KARO MUZIEJUS)

Záujemcovia o vojenské dejiny by počas návštevy litovského mesta Kaunas rozhodne mali poctiť návštevou tamjšieho vojenského múzeu (Vytauto didžiojo karo muziejus). Nie je pritom bez zaujímavosti, že v tomto druhom najvýznamnejšom litovskom meste je hneď niekoľko pozoruhodných múzeí. Napríklad, spomínané vojenské múzeum je situované v blízkosti Múzea kaunaských židov. Obe múzeá nachádzajúce sa v širšom historickom centre mesta tak možno navštíviť počas jednej vychádzky. Vojenské múzeum sídli v pomerne modernej účelovej budove s upraveným okolím a ako expozičné priestory sú vhodne využité aj miesta v jej exteriéri (ide o dobudované výklenky). Aj bezprostredné okolie múzea je takto doplnené vystavenými exponátmi ťažkej vojenskej techniky, ktoré osobitne dokumentujú dejiny delostrelectva a ženijného vojska v Litve. Samotná muzeálna budova je architektonicky členená na niekoľko osobitných častí, ktoré ako celok prezentujú dejiny vojen a vojenstva na území Litvy od praveku po súčasnosť. Autori pri tejto prezentácii vhodne skĺbili chronologický a tematický moment, vyzdvihujúc

najdôležitejšie medzníky. Hneď v úvode vo veľkoryso projektovanej galérii je sprítomnená história litovskej armády v medzivojnovom období a osobitné miesto tu má dokonca aj súčasný konflikt na Ukrajine. Návštevník neovládajúci litovský jazyk sa však nemusí obávať, všetky tzv. etiketážne texty sú aj v anglickom jazyku. Podrobná prehliadka tejto ústrednej expozície môže návštevníkovi trvať aj hodinu. V tejto, ale aj v ďalších miestnostiach sú konkrétne prítomné veľkorozmerné exponáty, zbrane a výstroj, fotografie, obrazy, figuríny vojakov v dobových uniformách, dokumenty atď. V miestnostiach na prvom poschodí sa všetky uvedené dvojrozmerné a trojrozmerné predmety viažu na staršie dejinné úseky. Z nich je určite zaujímavá rozsiahla zbierka strelných zbraní, početné sú aj obrazy s tematikou vojenskej histórie, ako aj diorámy a fragmenty replík drevených opevnení. V jednotlivých miestnostiach na prvom poschodí tak návštevník opäť môže stráviť dlhé hodiny. Vojenské múzeum v Kaunase spredmetňuje zaujímavé a na udalosť bohaté vojenské dejiny Litvy. Mimoriadne aktuálne pôsobí aj expozícia venovaná vojnovému konfliktu na Ukrajine, ktorá, bohužiaľ, naplno potvrdzuje, že vojny nie sú len doménou minulosti.

Peter Chorvát

KONFERENCIA VOJENSKÝCH HISTORIKOV A EXPERTOV VO VIEDNI

V dňoch 10. – 14. júna 2024 sa vo Viedni uskutočnil 23. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie vojenských historikov a vojenských expertov, konanej v rámci multilaterálnej Euroatlantickej pracovnej skupiny pre štúdium konfliktov (CSWG). Podujatia sa každoročne, už od jeho vzniku v Marshall centre v Garmisch-Partenkirchen v roku 2000, aktívne zúčastňujú aj zástupcovia Vojenského historického ústavu v Bratislave. Aktuálny ročník konferencie usporiadali Inštitút pre stratégiu a bezpečnostnú politiku rakúskej Akadémie národnej obrany v spolupráci s Oddelením vojnových štúdií a vojenskej histórie Švédskej univerzity obrany v priestoroch rakúskej Akadémie národnej obrany vo Viedni.

Na konferencii vystúpili vojenský historici a experti z 21 štátov, ktorí počas dvoch konferenčných dní prezentovali dovedna 30 odborných príspevkov v rámci ôsmich tema-

tických panelov. Hlavným cieľom podujatia bolo priblížiť v historických súvislostiach skúsenosti jednotlivých krajín s procesom vzdelávania, výcviku a odovzdávania skúseností v rámci ozbrojených síl, a to nielen pred bojovým nasadením, ale aj počas neho a po jeho skončení. Z prezentovaných výsledkov výskumu je možné jednoznačne vyvodiť záver, že pre príslušníkov armády má vzdelávanie či odovzdávanie skúsenosti jednoznačný a nezastupiteľný význam a prispieva k úspešnému plneniu úloh príslušníkov ozbrojených síl počas bojových operácií, počas cvičení v mieri a v neposlednom rade počas hybridných operácií. Vzdelávanie, výcvik a odovzdávanie skúseností tak predstavujú jeden z pilierov zdravého rozvoja príslušníkov ozbrojených síl.

Podujatie svojimi príhovormi otvorili náčelník štábu rakúskej Akadémie národnej obrany brigádny generál Jürgen Wörgötter, riaditeľ Inštitútu pre stratégiu a bezpečnostnú politiku rakúskej Akadémie národnej obrany brig. gen. M. Christian Ortner, riaditeľka rumunského Inštitútu obrannej

politiky a vojenskej histórie Carmen-Sorina Rijnoveanuová a reprezentant Oddelenia vojnových štúdií a vojenskej histórie Švédskej univerzity obrany Per Eliasson, ktorý v rámci úvodného bloku predniesol prednášku s názvom „*Formovanie ozbrojených síl pre konflikt a vojnu z pohľadu švédskeho dôstojníka*“. Po skončení tejto mimoriadne inšpiratívnej prednášky, približujúcej skú-

senosti krajiny s bohatou vojenskou históriou, nasledovali referáty rozdelené do ôsmich tematických panelov.

Prvý panel, ktorý ako moderátorka viedla Dr. Rijnoveanuová, niesol názov *Motivácia, nastavenie mysle a aktivácia*. V rámci bloku ako prvý rečník s referátom s názvom *Ako zmobilizovať milión ľudí pred nasadením do vojny* vystúpil Volodymyr Polevyj

z Ukrajiny. Rakúsky vojenský odborník Felix Schneider vo svojom referáte s názvom *Vôľa bojovať* priblížil teoretický rámec možností budovania bojového odhodlania príslušníkov ozbrojených síl. Blok uzavrel referát nemeckej historičky Katherine Quinlan-Flatterovej, ktorá priblížila snahy nacistického režimu o posilnenie bojového odhodlania nemeckých bojových formácií v závere druhej svetovej vojny prostredníctvom zvýšenej indoktrinácie príslušníkov Wehrmachtu nacistickou ideológiou.

Druhý panel, ktorému predsedal významný holandský vojenský historik Jan Hoffenaar, sa zaoberal významom vojenských dejín pri vzdelávaní príslušníkov ozbrojených síl. Na úvod panelu zaznel referát Marka E. Groteueschena a Dereka D. Varblea z USA. Na príklade bitky o St. Mihiel z roku 1918 poukázali na získavanie skúseností príslušníkmi americkej armády počas bojových operácií na západnom fronte a ich uplatnenie v rámci prípravy a riadenia vyše 100 tisíc mužov čítajúceho amerického expedičného zboru počas významnej bitky v septembri 1918, kde útočiace vojská dokázali zhodnotiť skúsenosti pri koordinovanom nasadení pechoty, delostrelectva a letectva. Po tomto referáte nasledoval príspevok Blaža Torkara zo Slovinska, ktorý sa zaoberal návrhmi a strategickými konceptami tajnej slovinskej siete – štruktúry národnej ochrany v roku 1990. Panel uzavrel referát srbského vojenského historika Dalibora Dendu o vzdelávaní príslušníkov srbských ozbrojených síl pred prvou svetovou vojnou.

Tretí a štvrtý panel ako moderátori viedli Claudia Laessoe – Pedersenová zo Švédska a Christian Stachelbeck z nemeckého Centra pre vojenskú históriu a sociálne vedy Bundeswehru v Postupime a oba bloky spájala téma vzdelávania, tréningu a doktríny. Spomedzi rečníkov ako prvý vystúpil Miljan Milkič zo Srbska s príspevkom *Dedičstvo prvej svetovej vojny. Vojenské vzdelávanie a výcvik v Kráľovstve Srbov, Chorvátov a Slovincov*. Po plk. Milkičovi nasledoval referát Petra Chorváta z bratislavského Vojenského historického ústavu.

Rečník sa vo svojej prezentácii sústredil na priblíženie vzdelávacej praxe slovenskej armády počas druhej svetovej vojny a zhodnotil možnosti a úroveň vzdelávania nášho vtedajšieho dôstojníckeho zboru. Po slovenskom príspevku do diskusie nasledoval príspevok Karlisa Dambītisa z Lotyšska, ktorý predstavil doktrínu lotyšskej armády v predvečer druhej svetovej vojny a meniace sa analytické vyhodnocovanie možností obrany krajiny v tomto období. Ako posledný rečník vystúpil Christian Stachelbeck, ktorý priblížil vplyv gen. Hansa von Seecta na taktické tréningy dôstojníkov Reichwehru v rokoch 1920 – 1926. Posledný utorkový panel začal spoločným referátom dánskeho kolegu Steena Bornholdta Andersena a Pera Eliassona zo Švédska, ktorý pojednával o opätovnom náraste takzvaných staff rides, teda rozborov minulých či budúcich bojových operácií na tvári miesta. Nasledoval príspevok Katarzyny Wardinovej a Mariusza Mieskowského, ktorí na príklade Poľskej námornej akadémie priblížili súčasný model vzdelávania dôstojníkov v Poľsku a Henk de Jong z Holandska s príspevkom o význame exkurzií na historické bojiská vo vojenskom vzdelávaní uzavrel konferenčný deň zamyslením sa nad otázkou, či je história učiteľkou života.

Druhý konferenčný deň otvoril panel venovaný spojitosti technologického a vojenského progresu, ktorý moderoval predstaviteľ hosťujúcej inštitúcie M. Christian Ortner. Ako prvý vystúpil s referátom francúzsky vojenský historik Baptiste Colom-y-Canals, ktorý priblížil vývoj doktrín francúzskeho leteckého spravodajstva počas vojen v Indočíne a Alžírsku. David Pazdera z pražského VHÚ priblížil vývoj a dejiny munície 7,5 x 45 mm, ktorú v Československu vyvinuli na základe sovietskych skúseností z druhej svetovej vojny a tureckí kolegovia Uğur Güngör a A. Kadir Varoğlu priblížili vojenské využitie dronov počas druhej karabašskej vojny na jeseň 2020. Blok uzavrel svojou teoreticky ladenou prednáškou Petru Mihálcea z Moldavska, ktorý sa zaoberal dynamikou operačné-

ho prostredia ako výsledkom technologického vývoja a vojenského myslenia.

Príspevky sústredené v ďalších dvoch paneloch, pod moderátorským vedením Pera Eliassona a Nielsa Bo Poulsena z Dánska, spájala téma prepojenia vojenských skúseností a vývoja. Allan S. Rasmussen z dánskej Kráľovskej akadémie obrany priblížil svoj pohľad na metódy, ktoré môžu napomôcť zatraktívneniu výučby vojenských dejín v rámci vzdelávania mladších dôstojníkov. Kolega z českého VHÚ Petr Janoušek odprezentoval silné a slabé stránky pôsobenia misie československej protichemickej jednotky v prvej vojne v zálive a Christina Bragea z bukureštského Inštitútu obrannej politiky a vojenskej histórie sa zaberala zahraničnými vplyvmi na rumunskú vojenskú medicínu v rokoch 1916 – 1919. Panel uzavrel referát Lindy Parkerovej z Veľkej Británie, venovaný zhodnoteniu výcviku, roly a efektivity britských vojenských kaplánov v rámci konfliktov v 21. storočí. Po prestávke nasledoval referát Steinara Skara z Nórska, v ktorom sa autor zamýšľal nad reálnosťou využitia skúseností nórskeho vojakov z misie v Afganistane pre vytvorenie stratégie, doktríny a bojových manuálov. Claudia Laessoeová priblížila adaptáciu izraelských ozbrojených síl na asymetrické voje v meste v priebehu rokov 1982 – 2014 a Johann Schmid z Nemecka sa zaoberal otázkami vojny a omylov v rámci konceptu hybridnej vojny.

Počas záverečného panelu konferencie, venovanému transformácii a vývoju plánov, si na moderátorskú stoličku sadla Katarzyna Wardinová. V rámci panelu zazneli štyri príspevky a v prvom Lana Mamphoriová priblížila proces transformácie obranných síl Gruzínska. Adam Buschard sa zaoberal skúsenosťami dánskych ozbrojených síl s prácou s ľudskými zdrojmi a švédsky kolega Tae Hoon Kim priblížil možnosti využitia vojenských dejín pri vzdelávaní vojenského personálu, keď je vhodné kadetov konfrontovať aj s fenoménmi nefunkčnosti či zlyhania. Celú konferenciu uzatváral teoretickejšie ladený referát Nielsa Bo Poulse-

na o aplikovaní získaných skúseností v siločiach vojenských dejín, politických vied a vojenskej profesie.

Cennou súčasťou konferencie sa stala aj prezentácia novopublikovaných výstupov z predchádzajúcich ročníkov. Ide o zborník z konferencie v Gdyni, ktorý je venovaný činnosti útvarov určených pre špeciálne operácie a s radosťou aj hrdosťou sme odprezentovali aj úplne čerstvo vydaný spoločný nemecko-slovenský zborník z košickej konferencie CSWG, venovaný vzniku a ukončeniu vojen.

Séria konferencií Euroatlantickej pracovnej skupiny pre štúdium konfliktov je zakaždým mimoriadne vydareným podujatím, na pôde ktorého sú prezentované nielen najnovšie vedecké poznatky, ale aj mnohé inovatívne idey a interpretácie. Podujatie si kladie za cieľ, aby príspevky nielen poučili, ale boli ako podklad využiteľné aj pri budúcich rozhodnutiach. Pretože, ako to historik vie a každý človek s historickým rozhľadom minimálne tuší, dejiny sa síce neopakujú, ale aj my čelíme obdobným dilemám či situáciám, s ktorými sa museli vyrovnávať aj naši predkovia.

Matej Medvecký

IV. ROČNÍK MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE SLOVENSKO A PRVÁ SVETOVÁ VOJNA

V poradí už štvrtý ročník Medzinárodnej vedeckej konferencie Slovensko a prvá svetová vojna sa odohral po prvých troch ročníkoch v Košiciach 26. apríla 2024 v Humennom. Jeho usporiadateľmi boli Klub vojenskej histórie Beskydy, Vihorlatské múzeum v Humennom a Prešovský samosprávny kraj pod záštitou jeho predsedu Milana Majerského. Okrem aktívnych účastníkov zo Slovenska participovali na príspevkoch aj prednášajúci z Maďarska, Ukrajiny, Poľska a Českej republiky.

V I. bloku referátov si auditórium vypočulo najskôr Radima Kapavíka zo Signum Belli 1914 z Českej republiky na tému *Spo-*

mienky českých vojakov na boje na Slovensku 1914-1915. Priblížené tak boli memoáre Františka Zárubu, Františka Marvana, Josefa Glanca, Aloisa Holečka, Josefa Čiperu, Karla Kloudu, Jaroslava Šafra, Karla Stuchla, Emila Russwurma, Františka Šauera, Josefa Svobodného, Františka Novotného a Ondřeja Kypra.

Tomasz Woźny z Towarišstva bádania o prvej svetovej vojne z Poľskej republiky referoval na tematiku *Rakúsko-uhorská 4. jazdecká divízia v Karpatoch*. Predmetnej vojenskej jednotke velili počas karpatských bitiek generálmajor Edmund von Zaremba a po ňom generálmajor Otto Berndt, pričom ju tvorili Poliaci, Ukrajinci, Rumuni i Rakúšania.

Zaujímavá prednáška Jany Zaťkovej z Vojenského historického ústavu v Bratislave *Československé légie v Taliansku. Rudolf Gábriš a nábor legionárov* obsahovala o. i. údaj o existencii až 200 zajatckých táborov v Taliansku počas prvej svetovej vojny pre príslušníkov rakúsko-uhorskej armády vrátane Čechov a Slovákov. V januári 1917 došlo ku kreácii Československého dobrovoľníckeho zboru z radov zajatcov,

k jeho významným organizátorom patrili práve Rudolf Gábriš (1889-1969).

Tematiku *Vojnové cintoríny z prvej svetovej vojny na území mesta Prešov* prezentoval odborný radca z Krajského pamiatkového úradu v Prešove Anton Liška. Dnes sa v Prešove nachádza päť vojnových cintorínov z prvého globálneho konfliktu: židovský ortodoxný, židovský neologický, rímskokatolícky, evanjelický augsburského vyznania a epidemický.

Vybrané štatistiky vojnového „cintorína hrdinov“ z prvej svetovej vojny v Košiciach boli témou zvolenou Viktorom Szabóom z Klubu vojenskej histórie Beskydy v Humennom. V období prvej Československej republiky boli známe mená 5 793 vojakov pochovaných na predmetnom cintoríne, z nich 1 358 patrilo k „Čechoslovákom“, 1 605 k Maďarom, 1 549 k Rakúšanom a Nemcom, 734 k Rusom, 64 k Talianom a 483 k Bulharom, Rumunom, Poliakom, Francúzom a Turkom.

II. blok prednášok otvoril filmár Martin Tokár s referátom *Inter Arme Silent Musae – vojnový príbeh jednoročného dobrovoľníka Sandora Falba*. Venoval sa v ňom

rodákovi z Győru, akademickému maliarovi Sadorovi Falbovi, ktorý padol na karpatskom fronte počas zakresľovania mín ako poddôstojník c. a k. armády pôsobiaci v špeciálnej jednotke suchozemských torpéd Fedora Zubovicsa.

Prednáška *Aktivity verejnej organizácie „Memento bellum“ (Užhorod, Ukrajina) v rokoch 2019 – 2024* vzišla od lekára Yurija Fatulu z Mementa Bellum v Užhorode na Ukrajine. V rámci pripomínania si vojnových udalostí z prvej svetovej vojny sa členovia organizácie Memento bellum zúčastnili na osadení, resp. rekonštrukcii pamätníkov v Synevyrskej Poľane v roku 2020 a v Starom Martynive v období 2021 – 2023.

Anna Šimkulovičová z Podvihorlatskej palety v Humennom sa v príspevku *Lajos Windisch-Graetz – obeť služby alebo akčný hrdina* venovala krakovskému rodákovi (1882 – 1968), ktorý pôsobil 37 mesiacov na srbskom, severovýchodnom i juhozápadnom fronte. Zastával aj post ministra verejného stravovania Uhorska a po vojne bol za údajné falšovanie frankov odsúdený na trest odňatia slobody. Napokon sa dočkal rehabilitácie, v roku 1932 získal občianstvo Nemecka a zomrel vo Viedni.

V poradí III. blok konferencie bol uvedený príspevkom *Dôstojníci rakúsko-uhorského 71. pešieho pluku v Karpatoch* od Jána Vavruša. Z osudov príslušníkov pluku zaujal príbeh hajtmara Oresta Adasiewicza narodeného v roku 1879 v Žovkve, ktorý sa stal v medzivojnovom Rakúsku v roku 1932 generálmajorom. Hodnosťou hajtmara disponoval tiež sekulský rodák (1882)

Eduard Lifka, ktorý v Brannej moci Slovenskej republiky obdržal v roku 1939 rang plukovníka.

Z maďarskej Nadácie pre výskum Veľkej vojny vzišiel príspevok Tamása Pintéra *Košickí delostrelci v Palestíne*. Prítomní boli oboznámení s obrazovými materiálmi o pôsobení C. a k. divíziou horských húfnic von Marno (od roku 1917 C. a k. divíziou horských húfnic v Turecku, resp. C. a k. oddielu poľných húfnic v Turecku) na

palestínskom fronte spojeneckej Osmanskej ríše v období 1916 – 1918. Jeho súčasťou bol i C. a k. 6. pluk horského delostrelectva z Košíc, ktorý sa zúčastnil zápasu o Suez v roku 1916, 1. až 3. bitky o Gazu o rok neskôr, ako aj bojov v údolí Jordánu z roku 1918.

Rudolf Manik z Historického odboru Matice Slovenskej v príspevku *Zápolenia prvej svetovej vojny na stránkach denníka Slovenské noviny* popísal po životných osudoch hlavného redaktora tohto denníka Adolfa Pechányho (1859 – 1942) faktografické údaje o kontinentálnych aj mimoeurópskych bojoch prvej svetovej vojny. Poukázal tiež na viaceré významné historické udalosti zvyrazňované v novinách tučným či zväčšeným písmom až do zániku Rakúsko-uhorskej monarchie.

Ďalší referát z maďarskej Nadácie pre výskum Veľkej vojny uviedol Norbert Stencinger pod názvom *„Na hrudách hory Bekeč zmáčaných krvou“*. *Boje uhorského kráľovského košického 9. pešieho pluku pri obrane vrchu Bekeč (september – október 1916)*. Krvavé zápolenia s presilou Rumunskej kráľovskej armády v Sedmohradsku viedol pritom 9. peší pluk pod velením plk. Ferenc Jankovicha na vrchu Rozsdáš.

Z Ministerstva obrany Českej republiky predniesol Pavel Filipek referát *Vojnové hroby čs. vojakov a dobrovoľníkov z vojny proti Maďarom a maďarským bolševikom v rokoch 1918 – 1919*. Zo sledovaného obdobia existuje 962 hrobov, v ktorých je pochovaných 3 602 vojakov, ako aj dobrovoľníkov. Pri starostlivosti o vojnové hroby dôležitú úlohu zohráva Nadácia M. R. Štefánika.

Posledný IV. blok začal Béla Bartók z maďarskej Nadácie pre výskum Veľkej vojny s referátom *Tradícia a modernizácia: charakteristika karpatských rusínskych domov v období rekonštrukcie v rokoch 1915 – 1918*. Autor spomenul, že väčšinou sa v dedinách osídlených Rusínmi domy stavali z dreva, hlíny (vaľkov) a slamy. Plány na obnovu vojnou zničených domov mali secesný (art nouveau/Jugendstil) charakter, ich plnenie však bolo nereálne.

Matúš Burda z Klubu vojenskej histórie Beskydy v Humennom si vybral tému *Delostrelecké jednotky spoločnej rakúsko-uhorskej armády doplňované z územia severného Uhorska v roku 1914*. Pripomenul pôsobenie plukov poľných kanónov č. 13 zo Šoprone, č. 14 z Prešporka, č. 15 z Komárna, č. 16 z Lučenca, č. 17 z Miškova a č. 18 z Prešova, ako aj plukov poľných húfníc č. 5 z Prešporka a č. 6. z Košíc s výrazným zastúpením Slovákov.

Z maďarskej Nadácie pre výskum Veľkej odznel aj príspevok Jánosa Rózsafiho *Útok proti opevnenému postaveniu*. Zvýraznené v ňom bolo, že od novembra 1914 do mája 1915 došlo následkom ruského vpádu k zničeniu 1 853 domov v Zemplínskej, 1 434 domov v Šarišskej a 95 domov v Užskej stolici.

Bohuslav Glod z Poľskej republiky mal referát *Činnosť rakúsko-uhorského delostrelectva v Šarišskej župe (január – máj 1915)*. Priblížil pôsobenie delostreleckých jednotiek III. armádneho zboru podmaršala rytiera von Krautwald, VII. armádneho zboru generála jazdy arcivojvodu Jozefa a XVII. armádneho zboru generála pechoty Křítka.

Príspevok *Rakúsko-uhorské a ruské strategické plánovanie na začiatku roka 1915* od Matúša Korbu z Klubu vojenskej histórie Beskydy z Humenného poukázal na straty Ruska (723 000 vojakov), Nemecka (221 000 vojakov) a Rakúsko-Uhorska (736 000 vojakov) počas roka 1914. Centrálné mocnosti pritom koordinovali svoj ďalší postup na konferenciách v Berlíne a Breslau.

Posledný príspevok *Archeologický výskum bojiska I. svetovej vojny na severovýchodnom Slovensku (realizované a plánované aktivity)* pripravili autori z Českej republiky Vojtech Koudelka, Martin Vojtas, Martin Fojtík, Jan Petřík (Masarykova univerzita v Brne), Jakub Těsnohlídek, Jiří Zubalík (Archaiia Brno, o. p. s.) a Radim Kapavíka (Signum Belli 1914). Výskum sa od jesene 2023 týkal lokalít Uhliska, Dielec, Kobyla – Čaba, Gleboki wierch či Škodov zámoček.

Rudolf Manik

IX. KONFERENCIA POLICAJNÝCH HISTORIKOV

Po Bratislave a Lučenci sa 2024 záujemcovia o dejiny bezpečnostných zborov na našom území po prvýkrát stretli v Košiciach v dňoch 23. – 25. mája na IX. konferencii policajných historikov, usporiadanej pod záštitou riaditeľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach Štefana Mulika. Spoluorganizátormi konferencie boli Slovenská policajno-historická spoločnosť, Klub policajnej histórie Lučenec, Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach a Sekcia Medzinárodnej policajnej asociácie (IPA) – územné úradovne Košice a Bratislava X.

Prvý príspevok odznel od Tomáša Herajta z Generálneho riaditeľstva ciel Colnej správy Českej republiky Policajné riaditeľstvo v Košiciach v rokoch 1920 až 1938. Zaujímavosti z histórie košickej štátnej polície. Pred zánikom Rakúsko-uhorskej monarchie existovali v Košiciach mestský policajný kapitanát, ako aj žandárstvo a vojenská polícia. Po vzniku Česko-Slovenska dňa 25. decembra 1920 bolo napokon kreované policajné riaditeľstvo v Košiciach.

Riaditeľ Múzea polície Českej republiky Radek Galaš predniesol referát Košické policajné riaditeľstvo v prípade vraždy Otílie Vranskej alebo keď sa darí, tak sa darí. Zaoberal sa nálezom torza ženského tela bez hlavy 2. septembra 1933 v Košiciach v kufri rýchlika č. 2, pričom v totožný deň sa našli ďalšie ostatky ľudského tela v kufri vo vlaku č. 302 v Bratislave. Po pitve a vyhlásení pátrania po totožnosti bola obeť identifikovaná ako Otília Vranská, za túto vraždu nebol dodnes nik odsúdený.

Miriám Balvirčáková zo Štátneho archívu Košice referovala na tému Rozbor archívnych fondov Policajné riaditeľstvo v Košiciach (1919)1920 – 1938(1939) a Spravodajská ústredňa pri Policajnom riaditeľstve v Prahe, odbočka v Košiciach (1921)1923 – 1938. V Štátnom archíve Košice je rozsah materiálov týkajúcich sa Policajného riaditeľstva v Košiciach v dĺžke 2,45 bm v 22

archívnych škatuliach a pri jeho odbočke Spravodajskej ústredne až 18,62 bm v 163 škatuliach.

Referát predsedu Slovenskej policajno-historickej spoločnosti a predsedu Správnej rady Ústavu pamäti národa Jerguša Sivoša Plukovník Ján Plakinger v žandárskej službe a v odboji sa venoval zástupcovi veliteľa Veliteľstva československého četníctva na Slovensku počas Slovenského národného povstania pplk. Jánovi Plakingerovi (1905-1970). V januári 1945 bol na Slovensku odsúdený in absentia na trest smrti a vzápätí zase odvečený NKVD do gulagov Sovietskeho zväzu, kde strávil 19 mesiacov.

Bývalý riaditeľ Pyrotechnickej služby Polície Českej republiky Michal Dlouhý mal príspevok Nitrianski četníci – hrdinovia a obeť odboja. Spomenuté boli osudy veliteľa miestneho četníckeho oddelenia mjr. Rudolfa Josefa Hodinářa, npor. in mem. Františka Jarku, por. in mem. Josefa Bojasa, štáb. stržm. Josefa Brýla i vodcu služobného psa Rudolfa Votruba.

Ondřej Kolář a Lubomír Hlavienka zo Slezského zemského múzea v Opave prispie-

li s tematikou: „Traja kamaráti“. Príbeh bývalých partizánov v čele ZNB na Ostravsku. Priblížili v nej povojnového krajinského veliteľa Zboru národnej bezpečnosti pre Sliezsko z Moravskej Ostravy Vladimíra Sedlářa (1914 – 1988), prednostu krajinskej úradovne Štátnej bezpečnosti v Moravskej Ostrave Arnošta Krpca (1913 – 1975) a veliteľa Krajinského odboru bezpečnosti II (ZOB II) Iva Miléna (1911 – 1979).

Vladimír Ďurišin predniesol referát Slovenský čuvač v četníckej správe. Venoval sa v ňom pôvodne horskému pastierskemu psovi nazývanému do roku 1965 tatranský čuvač. V roku 1933 došlo v Československu ku kreácii Klubu chovateľov slovenských čuvačov, zásady chovu tohto plemena sa pritom spájajú s menom prof. Antonína Hružu a jeho zaťa Josefa Skoupila.

Z pera Jiřího Rulca vzišiel referát Využitie pachovej stopy v policajnom zbore v histórii času. Jeho predmetom boli spôsoby realizácie pachovej identifikácie, a to v podobe biodetektora, alebo plynovou resp. kvapalinovou chromatografiou. Využitie psov k pachovej práci odporúčal už v „Príručke pre

vyšetrujúcich sudcov“ z roku 1893 rakúsky Prof. Dr. Hans Gross (1847 – 1915).

Ďalší zaujímavý príspevok pridal prezident Zväzu športovej kynológie SR Juraj Štaudinger s názvom Vražda triedneho učiteľa. Prítomných oboznámil s prípadom vraždy učiteľa I. ZDŠ na ulici K. Marxa v Lučenci Jána Kotmana (1943 – 1982) z Tomášoviec. Zastreľil ho 5 ranami z pištole Ivan K. z obce Veľká nad Ipľom, ktorý sa pri vyšetrovaní skutku priznal k vražde vykonanej zo žiarlivosti z dôvodu, že s obeťou mala jeho manželka pomer pred 12 rokmi. Ivan K. bol odsúdený na 15 rokov odňatia slobody, na slobodu sa dostal však už v roku 1994.

Pavel Vaněk z českého Archívu bezpečnostných zločiek (ABS) Brno – bádateľňa Kanice si vybral tematiku Smrť na konci Dyje. Prípad zastrelenia dvoch Rakúšanov v auguste 1956. V noci z 3. na 4. augusta 1956 došlo pri ústí rieky Kyjovka do Dyje k zastreleniu 2 utekajúcich rakúskych rybárov Karla Benedika (1913 – 1956) a Waltera Wawru (1927 – 1956) po neúspešnej výzve i výstražnej strelbe príslušníkov 5. práporu Břeclav 4. brigády Pohraničnej stráže zo Znojma.

Advokát Rudolf Maník z Historického odboru Matice slovenskej sa tentokrát rozhodol pre tému Z partizána príslušníkom Národnej bezpečnosti. Príbeh Jozefa Fúru. Auditóriu boli podané životné osudy rodáka zo Stankovian v okrese Ružomberok Jozefa Fúru (1922 – 1990), ktorý ako bývalý príslušník Brannej moci Slovenskej republiky vstúpil v auguste 1944 do Partizánskej brigády Stalin a v roku 1946 do radov Národnej bezpečnosti, kde pracoval až do odchodu do dôchodku v rôznych funkciách.

Zo Slezského zemského múzea v Opave odznala aj prednáška Ivany Kolářovej Ota Demel: Príklad kariéry četníckeho dôstojníka v medzivojnovom Sliezsku. Medailón sa týkal nadporučíka četníctva nemeckej národnosti Otta Antona Demela narodeného v roku 1880 v obci Žilina pri Novom Jičíne. Od roku 1920 zastával post okresného veliteľa četníctva vo Fryštáte, v roku 1935 odi-

šiel do výslužby, pričom o 3 roky neskôr sa odsťahoval do nemeckého Petersdorfu.

V poradí druhý príspevok Tomáša Herajta z Generálneho riaditeľstva ciel Colnej správy Českej republiky znel Služobné čísla colnej správy ČSFR a ČR od roku 1990 do súčasnosti. Prezentované boli najskôr služobné čísla príslušníkov colnej správy Československa v obdobiach september 1991 až jún 1992 s kartou vsadenou do priesvitnej fólie a júl až december 1992 s kruhovým odznakom pripevneným na koženú podložku. Česká republika zase v období 1992 – 1999 zaviedla obdĺžnikové kovové odznaky colníkov nahradené od júna 1999 strieborným plastickým oválom s patinou.

Petr Stein sa zaoberal tematikou Policajné opatrenia v súvislosti s návštevou G. W. Busha v ČR 17. novembra 1990. Preventívne opatrenia boli zo strany polície prerokovávané s organizátormi zhromaždenia študentov na Václavskom námestí ako aj s organizátormi I. ročníka Behu 17. novembra. K bezpečnostným hrozbám patrili podozrenia z činnosti teroristu M. F., politika Miroslava Sládka, údajných punkerov so samopalmi i Arabov nachádzajúcich sa v Prahe.

Záver konferencie obohatila prednáška Zuzany Labudovej z Krajského pamiatkového úradu v Košiciach Architektúra budovy Policajného riaditeľstva v Košiciach. Účastníci konferencie sa mohli oboznámiť s priebehom výstavby budovy Policajného riaditeľstva v Košiciach v období 1928 – 1931 podľa projektu arch. Františka Sandera (1871 – 1932) z Prahy.

Rudolf Maník

BURSAČ, Aleksandar. *ZLOČINY PROTI SLOVÁKOM POČAS DRUHEJ SVETOVEJ VOJNY NA ÚZEMÍ AP VOJVODINY: ARCHÍVNY MATERIÁL FONDU F. 183 ARCHÍVU VOJVODINY*. Nový Sad : Archív Vojvodiny : Katedra histórie, Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela : Centrum pre srbsko-slovenské témy, 2023. 380 s. ISBN 978-86-6178-054-7.

Hoci je druhá svetová vojna pomerne frekvencovanou knižnou témou ako v oblasti odbornej literatúry, tak i beletrie, z hľadiska historickej vedy je publikácia Aleksandra Bursača výnimočnou prácou, keďže sa venuje doteraz verejnosti aj vedeckej obci neznámej téme zločinov proti vojvodinským Slovákom počas okupácie územia Srbska za druhej svetovej vojny. Pramene, na ktorých je Bursačova publikácia postavená, sú elaboráty o vojnových zločinoch a s nimi súvisiace zápisnice o výsluchoch obetí a poškodených, vypracovávané anketovými komisiami. Vznik týchto komisií súvisí s fungovaním Komisie pre zisťovanie zločinov okupantov a ich pomocníkov vo Vojvodine, autor približuje jej sformovanie z Hlavného národnooslobodzovacieho výboru Vojvodiny a pozornosť upriamuje i na jej fungovanie a jej spôsob zbierania a spracovania údajov. Pokiaľ ide o anketové komisie, každá sa venovala zisťovaniu a spracovaniu určitej skupiny zločinov – tak vznikla aj špecializovaná Anketová komisia pre zisťovanie zločinov spáchaných na Slovákoch, ktorá vypracovala tri dvojazyčné elaboráty, z väčšej časti vychádzajúce zo zápisníc o výsluchoch obetí a poškodených. V nich obsiahnuté informácie sú venované zločinom proti Slovákom na územiach Báčky, Banátu a Srijemu. Všetky tri sú v publikácii naskenované a zverejnené spolu so sprievodnými dokumentmi a vybranými zápisnicami, a to v slovenčine aj v srbsčine. Takisto celá publikácia je dvojazyčná, napísaná v slovenskom i v srbskom jazyku.

Najrozsiahlejším z elaborátov o zločinoch proti vojvodinským Slovákom z obdobia druhej svetovej vojny je *Popis vojnových*

zločinov maďarsko-fašistického okupanta proti slovenskému ľudu v Báčke, ktorý má v slovenčine 26 a v srbsčine 22 strán. Jeho obsah je venovaný daniu v tzv. Armiji, zatknutiam, raziám, núteným internáciám a násilnému odvodu Slovákov do vojska okupantov, skúsenostiam s fašistickou polovojenskou mládežníckou organizáciou Levente a násilnej maďarizácii vojvodinských Slovákov. Elaborát z veľkej časti vychádza z autentických zápisníc z výpovedí obetí zločinov alebo príbuzných obetí. K elaborátu je priložený aj menoslov odhalených zločincov spolu s druhom ich zločinov – medzi nimi bitky, trýznenia a rôzne iné formy prenasledovania. Ďalej je k elaborátu priložený aj zoznam zavraždených, nezvestných alebo poškodených spolu s na nich vykonanými formami zločinov – od zhabania a zničenia majetku cez urážanie, zastrašovanie, nútenú prácu až k deportáciám, bitkám, trýzneniu a vraždám. Mnohí boli bezdôvodne zbití v mieste svojho bydliska, vzatí do väzby, kde boli podrobení rôznym druhom mučenia, vyhnaní na front alebo deportovaní do koncentračných táborov v Maďarsku, Nemecku a v iných okupovaných či kolaborujúcich krajinách. Ďalší elaborát, *Zločiny, ktoré spáchal okupant a jeho pomocníci na slovenskom ľude v Banáte*, je takisto založený na zápisniciach o výsluchoch obetí alebo ich príbuzných. Priložený je k nemu aj zoznam obetí z tohto územia. Rozsahovo je tento elaborát najkratším – v slovenčine má len 4 strany, v srbsčine 5. Tretí elaborát, *Zločiny, ktoré spáchal okupant na slovenskom ľude v Srijeme*, má v slovenčine 9 strán a v srbsčine 11 a je taktiež postavený na zápisniciach o výsluchoch. Elaborát sa venuje internácii a prenasledovaniu Slovákov na území Srijemu a s tým spojeným raziám. I k nemu je priložený zoznam obetí spolu s výškou materiálnych škôd a menoslov zločincov, operujúcich nielen na území Srijemu, ale aj Banátu.

Bursačova štúdia, vychádzajúca z archívneho materiálu fondu F. 183 Archívu Vojvodiny, prináša dôležité informácie o zločinoch na slovenskej menšine v srbs-

skej Vojvodine počas druhej svetovej vojny. Odkrýva mimoriadnu krutosť príslušníkov maďarských a nemeckých okupačných síl a orgánov voči Slovákom žijúcim na tomto území nielen prostredníctvom samotných informácií o zločinoch a ich skutkoch, ale najmä prostredníctvom autentických zápisníč z výsluchov poškodených alebo príbuzných obetí. Brutalita sa prejavila v nezmyselných výsluchoch sprevádzaných rôznymi druhmi mučenia a trýznenia, napádaním a bitím obyvateľov či slovnými urážkami a vulgárnymi nadávkami na ich adresu. Vo viacerých prípadoch sa Slováci dostali i do koncentračných táborov, kde, ako je dobre známe, panovali kruté, celkom neľudské podmienky – nedostatok jedla, týranie a rôzne choroby boli bežnou súčasťou života v táboroch. Mnohí na následky spojené s táborovým režimom zomreli, alebo v prípade, že prežili, často si niesli zdravotné komplikácie ako následok krutého zaobchádzania do konca života, čo viacerí potvrdzujú vo svojich výpovediach.

Informácie obsiahnuté v knihe Aleksandra Bursáča majú význam pre poznanie problematiky zločinov voči vojvodinským Slovákom počas druhej svetovej vojny. Publikácia predstavuje prínos nielen pre bežného čitateľa zaujímajúceho sa o dejiny vojvodinských Slovákov a problematiku okupácie európskych štátov počas druhej svetovej vojny, ale pre svoje prvenstvo vo venovaní sa tejto téme má jedinečný prínos aj pre samotnú vedeckú obec. Publikácia zároveň otvára dvere ďalšiemu výskumu tejto problematiky.

Lucia Blehová

LACKOVÁ, Jolana. MUŽ Z GULAGU. Prvé vydanie. Praha : Naše vojsko, 2022. 208 s. ISBN 978-80-206-1448-3.

Publikácia *Muž z gulagu* od Jolany Lackovej je založená na osobnom rozhovore autorky s Ladislavom Erbanom, ktorý na vlastnej koži zažil hrôzy gulagov. Anotovaná publikácia je rozdelená na dve časti. 1. časť má 13

menších podkapitol s názvami: Prédťucha, Užhorod, Lvov – prozření, Lidské štěnice, Biskup Slipyj, Tunely v duši, Strastiplná cesta, Solovecké ostrovy, Šílenství, Vorkuta, Kansk, Podvědomí se nemýlí a Svázaná svoboda. 2. časť má 14 podkapitol s názvami Sebevrazi to mají jednoduché, Žebrák, Primář, Nová známost, Zkoušky, Zklamání, První zaměstnání, Sanatorium na konci světa, Muž nebo dítě?, Marie, Svatba, Vězení, Nový začátek a Setkání.

1. časť publikácie opisuje situáciu v Košiciach po oslobodení v roku 1945. Ladislav v tomto období absolvoval stredoškolské štúdium. Keď vychádzal z kostola, uniesla ho tajná polícia. Strčili ho do jedného z dvoch nákladných vojenských áut, ktoré už boli preplnené cudzími ľuďmi. Nikto z nich netušil, kam ich vezú. Po niekoľkých hodinách zistili, že sa nachádzajú v Užhorode. Podmienky tu boli katastrofálne. Spali na drevených poschodových posteliach, namiesto prikrývky dostali deravé deky. Čo sa týka stravy, každý mal svoj plechový hrnček, do ktorého dostal čaj z veľkého kotla, namiesto jedla mali kus čierneho chleba a páchnucu rybu. Asi po mesiaci ich nahnali na dvor, kde ich čakali vagóny, ktoré ich prepravili do Lvova. Vo vagónoch zažívali hotové peklo, strava bola minimálna a ľudia sa tam báli aj zaspáť, aby sa vôbec dožili ďalšieho rána. Medzi väzňami sa nachádzali aj nasadení civilisti, ktorí plnili úlohu tajnej polície. Väznica bola na konci mesta, pričom išlo o bývalú poľskú kasáreň. V tomto väzenskom prostredí sa Ladislav spoznal aj s rímskokatolíckym biskupom Slipyjom. Ladislava, ako aj ostatných väzňov čakala po istej dobe ďalšia cesta. V preplnených vagónoch smerovali na sever cez Žitomir, Kyjev, Brjansk, zastavili na moskovskom nástupišti – cestou doplnili zásoby a vyhádzali mŕtvol. Neskôr všetci prestúpili na loď a ich ďalšou zastávkou boli Solovecké ostrovy, nazývané aj ostrovy smrti, nachádzajúce sa v Bielom mori. Prvý komunistický tábor zvláštného určenia tu bol zriadený v roku 1920. Tieto lágre sú známe pod názvom gulag. Väzni tu boli rozdelení do viacerých skupín podľa

pracovného zaradenia. Kto nesplnil pridelenú dennú normu, dostal menší prídel jedla. Mnohí väzni vrátane Laca znášali fyzickú záťaž veľmi ťažko. Neboli zvyknutí takto tvrdo pracovať. Niektorí sa pokúsili o útek, ale vojaci ich pri tom zastrelili. Bežné tu boli ochorenia, ktoré sa za normálnych okolností objavovali len veľmi zriedkavo. Každý deň zomierali desiatky ľudí od hladu, zimy, v dôsledku chorôb či vysilenia. Asi po pol roku bola vybratá skupina väzňov, ktorú presunuli na lode a cieľovou zastávkou sa stala Vorkuta. Táto sieť sovietskych koncentračných táborov vznikla v roku 1932. Tu boli životné i pracovné podmienky ešte horšie. Väzni pracovali v baniach len holými rukami, krompáčmi a lopatami. Ľudia umierali priamo pri práci. Väzni sa už len málokedy pokúsili o útek, v miestnych lesoch ich buď roztrhali vlci alebo ich udávali miestni obyvatelia. Ďalšími zastávkami na Lacovej nedobrovoľnej púti sa stali Novosibirsk, Kansk a následne Blagoveščensk v Amurskej oblasti. Bol to každodenný boj o holý život, a to nielen zo strany väzňov, ale aj zo strany spoluväzňov, ktorí boli často vrahovia a násilníci. Neraz sa stávali aj sexuálnymi obeťami svojich dozorcov, ktorí ich zneužívali. V období, keď Laco upadal najviac na ducha a myslel si, že sa už nikdy z gulagu nedostane, počul vo februári 1950 z rozhlasu svoje meno – Vasil Vasilievič Jerban – a zistil, že jeho meno je medzi ľuďmi, ktorých prepúšťajú. Prepustení dostali na cestu nejaké jedlo, lístok na vlak do Moskvy a kartičku. Kartička bola ich jediný doklad totožnosti, na ktorej však bolo uvedené, že sú bez štátnej príslušnosti. To znamenalo, že nepatrili nikam, nemohli prekročiť hranice, ani sa na jednom mieste zdržiavať viac ako 24 hodín. V opačnom prípade by sa mohli dostať zase do gulagu. Po tom, ako sa dostali do Moskvy, hľadali pomoc na veľvyslanectve. Ani tu im nevedeli pomôcť a poslali ich na ministerstvo vnútra. Stali sa síce slobodnými, ale stále boli bez štátneho občianstva.

2. časť knihy popisuje Ladislavov životný príbeh ďalej. Na ministerstve im oznámili, že kto žije v Rusku, nie je žiadny Čecho-

slovák, Maďar, Poliak, ani iná národnosť. Aby sa mu podarilo prežiť, musel v uliciach žobrať. Nakoniec bol donútený požiadať o ruské občianstvo. Neskôr sa dal na štúdium medicíny a stal sa lekárom. V miestnej nemocnici sa spoznal s primárom, ktorý ho zoznámil s celou svojou rodinou. Napriek všetkému Lacovi stále chýbal domov a matka. Z nemocnice musel odísť a po čase sa zamestnal ako lekár v sanatóriu. Tu sa spoznal aj so svojou budúcou manželkou Máriou. Po krátkom čase sa zobrali a vychovávali spolu aj Máriinu dcéru. Ani v tomto období však osud nebol k Ladislavovi naklonený a po krivom obvinení sa dostal zase do väzenia. V dôsledku kádrového posudzovania ľudí a ich postavenia sa s Máriou rozviedli, aby to ešte viac nepriťažilo jej situácii. S pomocou Máriiných známych sa mu podarilo z väzenia dostať na slobodu. S Máriou sa zase zobrali, ale so statusom bývalého trestanca už nemohol pracovať ako lekár. Zamestnal sa ako obyčajný robotník v závode. Po dlhých rokoch ho vypátral v Rusku jeho strýko, s ktorým sa stretol, a vybavil mu trojmesačnú návštevu na Slovensku. Do rodnej vlasti sa vrátil po 20 rokoch a konečne sa stretol s matkou. Mária s dcérou za nim prišli na Slovensko, po čase sa vrátili do svojej krajiny a čakali aj na Ladislava, ten sa však do Ruska už nikdy nevrátil.

Autorka sa stretávala s Ladislavom Erbanom dva roky, kým zozbierala všetky potrebné informácie a podklady na napísanie danej publikácie. Opierala sa aj o dostupnú literatúru venovanú gulagom. Kniha vystihuje stalinskú dobu a spisovateľka podala vierohodný neskreslený príbeh. Obrazová príloha je doplnená o čiernobiele fotografie, rodný list Ladislava Erbana, Osvedčenie o udelení milosti za odpykávaný trest vo väzeniach Ministerstva vnútorných vecí z roku 1991, Listinu o udelení československého štátneho občianstva, Potvrdenie zo zamestnania v Krasnouralsku, kde pracoval Ladislav v mechanicko-montážnom cechu ako elektrozvárač. Ako menší nedostatok vnímam to, že absentujú popisy k jednotlivým fotkám.

Počas trvania druhej svetovej vojny, ako aj niekoľko rokov po jej skončení bolo množstvo obyvateľov Slovenska odvlečených do nemeckých a sovietskych koncentračných táborov. NKVD násilne zaistovala a protiprávne odviekla tisíce mužov i žien na ťažké práce do sovietskych pracovných táborov – gulagov. Na Sibíri museli ľudia pracovať v neľudských podmienkach a v silných mrazoch, vystavovaní sadistickému správaniu bez akejkolvek lekárskej starostlivosti. Cieľom otrockej práce v táboroch bolo efektívne využitie väzňov pri realizovaní rôznych stavieb po celom ZSSR. Presný počet odvlečených osôb nie je dodnes známy. Niektorí sa vrátili domov až po mnohých rokoch, niektorí sa už nevrátili nikdy. ZSSR bolo počas Stalinovej éry známy tým, že bol miestom čistiek a protiprávneho konania tajnej polície.

Katarína Mináriková

KLUBERT, Tomáš – GABČO, Martin (eds.). „*V MENE REPUBLIKY*“ *SPOMIENKY DUŠANA VIESTA ML.* Bratislava : Ústav pamäti národa, 2023. 450 s. ISBN 978-80-8257-014-7.

Obdobie komunistických perzekúcií bývalých protifašistických odbojárů sa tragicky dotklo osudov rodiny Viestovcov, ktorí už počas druhej svetovej vojny ukázali odhodlanie v zápase proti Slovenskému štátu. Paradoxne, namiesto uznania ich odbojovej činnosti v skupine Flóra ich čakal tvrdý útlak zo strany nastupujúceho režimu.

Obsah publikácie tvorí *Predslov k pamätiam Dušana Viesta ml.*, ktorý napísala jeho dcéra Dana (pokrstená ako Dagmar) Viestová. V túžbe splniť otcovo nenaplnené želanie, aby po Nežnej revolúcii jeho pamäti uzreli svetlo sveta v knižnej podobe, sa sen podarilo uskutočniť až desiatky rokov po jej priebehu. Vďaka spomienkam z oboch strán rodiny dokázala Dana Viestová utvoriť pútavý obraz udalostí z vojnových čias až po zážitky, ktoré sama prežila a bola ich súčasťou. Dušan Viest ml. sa, žiaľ, vzniku

tejto knihy nedožil. Predslov dokladá mozaiku informácií o rodinných väzbách a súvislostiach z pohľadu Dany Viestovej, ktorá sa narodila po februári 1948. Po tragickej smrti dvojčiek v roku 1945 bola Dana vymodleným dieťaťom. Prostredníctvom spomienok opisuje svoje prežívanie, biedu, náročné dospievanie a život na pozadí udalostí, ktoré ovplyvnili celú jej rodinu. Dozvedáme sa o nenaplnenom sne matky Dany, Miroslavy Viestovej, ktorá sa túžila stať sudkyňou, ale plány jej zmariť režim a rok väzenia v Ilave. Namiesto vysneného povolania sa z Miroslavy stala zatrpknutá a utiahnutá žena, preraďovaná na rôzne práce. Dana vo svojom rozprávaní opisuje komplikovaný vzťah s matkou a otcom, ktorí absentovali v rolách rodičov v prvých rokoch jej života, a zároveň hľadanie si cesty k sebe. Dozvedáme sa o detstve prežitom so starou mamou, ktorá sa jej ujala, aby sa nedostala do sirotinca.

Druhú časť publikácie tvorí *Úvodná štúdia k pamätiam Dušana Viesta ml. „V mene republiky“*, ktorej autorom je historik z Ústavu pamäti národa Martin Gabčo. Prostredníctvom spracovaného odborného obsahu prináša objektívne historické pozadie udalostí od protifašistického odboja Dušana Viesta ml. a jeho rodiny až po publikovanie spomienok z väzenia v *Slovenských pohľadoch*. Ani normalizácia k nemu nebola milosrdná. V rokoch 1974 až 1989 bol Správou ŠtB Krajskej správy ZNB Bratislava zapísaný v evidencii ako nepriateľská osoba. Ako synovec známeho generála Rudolfa Viesta preukázal svoju odbojnú povahu už ako študent Prvého štátneho gymnázia v Bratislave, z ktorého bol v dôsledku povstania a minúty ticha na počtu padlých československých legionárov vylúčený zo štúdia. Už ako gymnazista sa podieľal na vedení skupiny študentov, ktorí poskytovali pomoc pri záchrane prenasledovaných českých odbojárů. Popritom sa venovali spravodajskej činnosti. Počas Slovenského národného povstania od 4. septembra do 24. októbra 1944 pôsobil ako spravodajský dôstojník a veliteľ prieskumu v bojovom priestore Telgárt

a Červená skala. Jeho neskoršie osudy spre-
vádzalo angažovanie v odbojovej skupine
Flóra, ktorú založila jeho matka Kvetoslava
Viestová. Dušan Viest ml. participoval na
pomoci utečencom z Protektorátu, rasovo
pernasledovaným osobám a neskôr sovietskym
zajatcom, ktorí utekali z nacistických
koncentračných táborov. Angažoval sa tiež
v rôznych spektrách protifašistických ak-
tív. V máji 1948, presne v deň volieb, sa
rozhodol s rodinou emigrovať, ale útek bol
zmarený a Dušan Viest ml. bol zatknutý
a neskôr odsúdený.

Tretiu časť publikácie tvoria samotné
*Spomienky Dušana Viesta ml. „V mene
republiky“*, ktoré sú autentickým a boles-
tivým čítaním o zážitkoch z väzby. Vďaka
poznámkovému aparátu sa čitateľ bližšie
dozvedá o jednotlivých postavách, ktoré
Dušan Viest ml. vo svojich spomienkach
uvádza. Dušan Viest ml. vo svojich pamä-
tiach zaznamenal nehumánne praktiky do-
zorcov a ŠtB, svoje skúsenosti, ako aj neľu-
dské podmienky, ktoré zažil vo väzniciach
a pracovných táboroch v celom Českoslo-
vensku. V spomienkach opisuje správanie
dozorcov vo väzniciach, ale aj stretnutia
s oddanými priateľmi z čias druhej svetovej
vojny, s ktorými si pobyt v neľudských pod-
mienkach spríjemňovali vzájomnou pomo-
cou a rozhovormi. Aj v časoch najhoršieho
zúfalstva sa našli ľudia, ktorí sa mu za rôz-
nych okolností snažili pomôcť. V závereč-
nej časti sa nachádza opis diskriminovania
Dušana Viesta ml. a jeho rodiny aj po jeho
prepustení z väzenia, a zároveň ťažkosti so
zaradením sa do bežného života.

Súčasťou publikácie je dokumentačná
príloha s cennými materiálmi, ktoré po-
skytujú priamy náhľad do správ, rozsudkov,
žiadostí, zápisníc a uznesení o Dušanovi
Viestovi ml. Záver knihy tvorí fotografic-
ká príloha, ktorá pochádza z archívu Dany
Viestovej.

Ide o poučné čítanie nielen pre historikov,
ale aj pre laickú verejnosť. Vďaka autentici-
te a živým výpovediam je kniha bolestivým
a náročným čítaním príbehu ťažko skúša-
ného človeka, ktorý sa aj napriek všetkým

okolnostiam v živote nevzdal. Publikácia
môže aj dnes slúžiť ako memento proti ro-
mantizovaniu bývalého režimu, ktorý má
na svedomí množstvo zmarených životov.
Osud Dušana Viesta ml. a jeho rodiny je
toho pravým dôkazom. Memoáre sú dôle-
žitým odkazom obete politicky motivova-
ných represálií, ktoré sú zmocnené bolesti-
vo opísanými zážitkami života rodinnej tra-
gédie a neľudských postupov voči nevinnnej
osobe.

Diana Lendelová

ROKOSKÝ, Jaroslav - STRAKA, Karel
- **CHRÁST, Radim.** *ARMÁDNÍ GENE-
RÁL JAN SYROVÝ. JEDEN VELKÝ ČES-
KÝ OSUD.* Český Těšín : Tváře 2023. 380
s. ISBN 978-80-88495-10-9.

Československé dejiny sú bohaté množ-
stvom významných osobností a zaujima-
vých osudov, napriek tomu však mnohé
ostávajú v úzadí záujmu historikov, prí-
padne im dosiaľ nebola venovaná zo strany
modernej historiografie dostatočná pozor-
nosť. Donedávna to platilo aj v prípade ar-
mádného generála Jana Syrového, ktorého
životným osudom je venovaná anotovaná
monografia.

Prvá kapitola je venovaná detstvu a mla-
dosti J. Syrového, pričom dominujú infor-
mácie ilustrujúce jeho vzdelanie a najmä
športové angažovanie. Kapitola tak pred-
stavuje pomyselnú vstupnú bránu k osudom
Syrového a prostrediu, ktoré formovalo
jeho osobnosť. Druhá kapitola, nazvaná
Válečná léta a slibné perspektivy ve vlasti
(1914 – 1925), čitateľovi približuje okolnos-
ti vypuknutia prvej svetovej vojny a for-
movanie českej jednotky na území Ruska.
Nasledujú pasáže venované výcviku a bo-
jovým akciám, na ktorých Česká družina
a aj Jan Syrový participovali. Samotné
Syrového osudy a jeho úspešnú vojenskú
kariéru v tomto období autori chápu ako
ilustráciu vlastenectva a hrdinstva prísluš-
níkov Českej družiny všeobecne. Publiká-
cia prináša farbisté opisy nejednej bojovej

skúšky, napríklad je veľmi pútavo popísaná výzvedná akcia zo začiatku roku 1916, keď sa najmä vďaka rozhodnosti a umu J. Syrového podarilo väčšinu výzvednej skupiny zachrániť. Tretia kapitola nesie názov *Úsvit legionárske legendy*. Na pozadí vývoja na frontoch i v Rusku sa sústreďuje na okolnosti známej zborovskej bitky, počas ktorej vtedy už Československá strelecká brigáda dosiahla značné taktické úspechy a Syrový utrpel zranenie oka. Ďalej sa čitateľ môže oboznámiť s dramaticky sa meniacou situáciou v Rusku na sklonku prvej svetovej vojny a s rýchlym hodnostným rastom J. Syrového. Najmä v dôsledku správnych veliteľských rozhodnutí vo vzťahu k čs. jednotkám, čeliacim tvárou v tvár novonastupujúcemu totalitnému režimu pod vedením lídra boľševikov V. I. Lenina, Syrového povyšujú najprv na plukovníka a neskôr na generálmajora a veliteľa Čs. armádneho zboru v Rusku a neskôr aj ďalších jednotiek. Po trpkých skúsenostiach z bojísk občianskej vojny nasleduje odchod Syrového a čs. jednotiek a slávou sprevádzaný návrat hrdinov z légii do vlasti.

Ďalšie dve kapitoly približujú Syrového osudy v priebehu rokov 1920 – 1933, keď Syrový patril bezpochyby medzi najvýznamnejšie postavy československej brannej moci a spolu s ďalšími aktérmi sa vyrovnával s problémami, ktoré prinášala doba. V Syrového prípade išlo napr. o nedostatočné vojenské vzdelanie, ktoré nezodpovedalo jeho vysokej hodnosti a ktoré v dôsledku turbulentných udalostí v Rusku v rokoch 1918 – 1920 vlastne ani nemal šancu získať alebo o otázky, súvisiace s potrebou vybudovať ozbrojené sily či strategické koncepcie novovzniknutého štátu. Uprostred tohto diania sa gen. J. Syrový v roku 1926 stáva náčelníkom Hlavného štábu. Predkladané dve kapitoly tak prinášajú pohľad za kulisy diania na vtedajšom hlavnom štábe, ako aj sondu do osobných vzťahov medzi viacerými významnými príslušníkmi vtedajšej čs. generality a dôstojníckeho zboru. Tie ovplyvňovali nielen objektívne okolnosti, ale aj subjektívne,

vrátane negatívnych osobných vlastností samotného Syrového, ktorý si príliš obľúbil spoločenskú stránku svojej funkcie, zanedbával sebvzdelávanie či preventívne zabraňoval v kariérnom raste potenciálnym konkurentom. V ďalšom texte publikácia prináša rozbor československých stratégií, podľa ktorých sa mala riadiť armáda krajiny v prípade vojnového konfliktu, približuje čs. participáciu na rokovaniach o odzbrojení zo začiatku 30. rokov 20. storočia či okolnosti jeho menovania a pôsobenia vo funkcii generálneho inšpektora čs. brannej moci v 30. rokoch minulého storočia.

Druhá polovica publikácie ďalej približuje Syrového nemenej dramatické osudy, a to od jeho menovania za predsedu vlády Československa (september 1938) cez zastávanie funkcie predsedu vlády počas pomníchovskej ČSR a ministra národnej obrany a krátko aj ministra protektorátnej vlády. Väčšinu času existencie Protektorátu Čechy a Morava prežil gen. Syrový v ústraní a ako osoba verejne známa sa v odboji neangažoval, až na pomoc rodinám niektorých odbojárrov. Napriek tomu, že sa nikdy nestal kolaborantom, ho v polovici mája 1945 príslušníci bezpečnostných zložiek zatkli a nasledovalo zdĺhavé trestné konanie, zakončené dlhoročným trestom odňatia slobody. Záverečné kapitoly približujú osudy Syrového počas odpykávania si trestu (1947 – 1960) a po prepustení z väzenia.

Celkovo je tak publikácia podľa môjho názoru mimoriadne podareným pokusom o priblíženie osudov jedného z najvýznamnejších symbolov československej legionárskej tradície. Publikácia prináša množstvo poznatkov a aj napriek popularizačnej forme je z nej zrejmy široký rozhľad autorov. Cenná je aj vizuálna stránka diela, ktorej dominuje množstvo fotografií, ilustrujúcich vojenskú kariéru aj osobný život J. Syrového. Počas čítania som si nemohol nevšimnúť drobnú chybu, keď je ex-premiér Štefan Tiso na strane 351 zrejme omylom označený za brata prezidenta Jozefa Tisu.

Matej Medvecký

WEBER, Claudia. PAKT. STALIN, HITLER A PRÍBEH VRAŽEDNEJ ALIANCIE. Bratislava : Citadella, 2023, 288 s. ISBN 978-80-8182-194-3.

Anotovaná publikácia *PAKT. Stalin, Hitler a príbeh vražednej aliancie* od nemeckej historičky a vysokoškolskej pedagogičky Claudie Weberovej je rozdelená do siedmich kapitol s názvami: 1. Nemecko musí napredovať, 2. Aj my budeme čachrovať, 3. Ako medzi straníkmi, 4. Nemci do Nemecka, Rusi do Ruska a Židia do Bugu!, 5. Ako minister zahraničných vecí som mal úlohu zväčšiť hranice svojej otčiny!, 6. Hra, hra, a to primitívna, 7. Spoločne s Nemcami by sme boli neporaziteľní.

V prvej kapitole sa autorka zameriava na krízu v roku 1929, v ktorej sa Nemecko ocitlo aj v dôsledku platenia reparácií po prvej svetovej vojne, i na vzájomné hospodárske vzťahy medzi Nemeckom a ZSSR, ktoré sa už v tomto období začali postupne rozvíjať. Opisuje tu rozvoj leteckých škôl a na pretras sa postupne dostala politika kolektívnej bezpečnosti. V septembri 1938 došlo k podpísaniu Mníchovskej dohody medzi zástupcami Nemecka, Spojeného kráľovstva, Francúzska a Talianska.

V druhej kapitole sa Weber venuje situácii po Mníchove. Stalin sa obával, že by mohlo dôjsť k vzniku paktu štyroch mocností medzi Veľkou Britániou, Francúzskom, Talianskom a Nemeckom. 23. augusta 1939 sa skončila akákoľvek mocenská hra o vytváranie zmlúv či koalícií – Stalin a Hitler uzatvorili Pakt o neútočení. Pakt Ribbentrop-Molotov, oficiálne Zmluva o neútočení medzi Nemeckom a Zväzom sovietskych socialistických republík, v tajnom dodatku rozdelil východnú Európu na nemeckú a sovietskú sféru vplyvu. Pakt bol podpísaný na 10 rokov s automatickým obnovením na ďalších päť rokov, ak zmluvu niektorá zo strán nevypovedá rok pred vypršaním jej platnosti. Zahŕňal sedem článkov, v ktorých sa obe zmluvné strany zaviazali zdržať sa násilia, agresívneho konania a útoku. Ďalej sa zaviazali, že nebudú podporovať žiadnu

tretiu stranu, ktorá by zaútočila na signatárov zmluvy, že budú vzájomne konzultovať prípadné otázky týkajúce sa spoločných záujmov oboch strán a budú riešiť všetky prípadné nezhody medzi stranami rokovaním alebo arbitrážou. Napriek tomu, že nemecko-sovietske zbliženie bolo možné pozorovať už dlhšie, podpísanie paktu prinieslo v celej Európe šok. Pakt porušil niekoľko medzinárodných zmlúv a dohôd, odsúdil versaillský mierový systém na definitívny kolaps, ukončil politiku appeasementu a považoval sa za jednu z príčin vypuknutia druhej svetovej vojny.

Tretia kapitola približuje obdobie pred vypuknutím vojny, pochodovanie nemeckej armády na Varšavu, ako aj Stalinove vyčkávanie. Po tom, ako bolo obsadené koncom septembra 1939 Poľsko, do popredia sa dostávali otázky, ktoré boli nastolené v tajnom dodatkovom protokole – rozdelenie území, hranice medzi zónami záujmov a vzájomné pretavenie dohôd do praxe, ako napríklad vzájomná podpora v boji proti poľskému odboju. Podľa tajného dodatkového protokolu spadalo Poľsko na východ od línie riek Narew – Visla – San do sovietskej sféry vplyvu, na západ od tejto demarkačnej línie zas do nemeckej sféry vplyvu. Litva, Lotyšsko, Estónsko a Fínsko mali patriť do sovietskej sféry vplyvu. Na rokovaniach bola otvorená aj otázka možnosti oddelenia Besarábie od Rumunska. Protokol obsahoval aj dohodu o výmene a presídľovaní obyvateľstva. Išlo o presídľovanie etnických Nemcov zo sovietskej záujmovej sféry do nemeckých oblastí a presídľovanie Ukrajincov a Bielorusov do sovietskej okupačnej zóny, o čo Stalin až taký záujem nejavil. Celá štvrtá kapitola mapuje nemecko-sovietske zmluvné presídľovanie.

Piata kapitola vykresľuje dobyvačnú mašinériu Hitlera a Stalina, kde zohrali kľúčovú úlohu práve nemecko-sovietske hospodárske vzťahy. Napriek tomuto spojenectvu tu bolo cítiť veľkú nedôveru z oboch strán. Hitler začal podnikáť bleskové vojny a k pokusom o vojenskú spoluprácu so Stalinom došlo vo väčšej miere len v rámci námorníctva. Po kapitulácii Francúzska v júni 1940 zostal

Stalin zaskočený. Narušila sa tým rovnováha síl a záujmov zo septembra 1939. ZSSR sa zameralo na Pobaltie, ktoré bolo aj v tajnom dodatkovom protokole definované ako jeho záujmová sféra. Stále viac bolo badať zhoršujúce sa nemecko-sovietske vzťahy, avšak oficiálne boli takéto informácie stále dementované. Vzájomné vzťahy naštrbila aj besarábjská kríza.

V šiestej kapitole je popísané opätovné stretnutie Molotova s nemeckými predstaviteľmi v Berlíne. Hitler ponúkal nové rozdelenie sveta, ktoré by však ZSSR vtiahlo len do konfliktov a kríz. Nemecko sa snažilo vytlačiť Sovietsky zväz z Európy a oslobodiť tak kontinent od „židovsko-boľševickej hrozby“. Toto stretnutie sa skončilo fiaskom.

V poslednej kapitole autorka opisuje situáciu pred Hitlerovou inváziou do ZSSR. Sovietska vláda očakávala nemecký útok, preto podnikla celý sled vojenských i politických príprav a snažila sa tento útok čo najviac oddialiť. 22. júna 1941 spustilo Nemecko plán Barbarossa a zaútočilo na ZSSR, čo bolo zároveň definitívnym koncom paktu Hitler-Stalin.

Pakt nebol len politickým zväzkom, Hitlerovi umožnil inváziu do Poľska a pre Sovietsky zväz to znamenalo oddialenie vojny. Jeho podpísanie nemalo vplyv len na východnú Európu, hoci tú to zasiahlo najviac. Spolupráca oboch diktátorov počas dvoch rokov zmenila od základov politickú mapu kontinentu. Autorka na základe historických prameňov a archívneho výskumu opisuje, ako si Hitler a Stalin medzi rokmi 1939 – 1941 delili kontinent, ako prebiehali rokovania a ako napokon došlo ku krachu osudného spojenectva. Nemecko-sovietsku spoluprácu analyzuje v rámci politiky presídľovania a rovnako odкрýva aj akcie namierené proti vojnovým utečencom – Židom, Poliakom a Ukrajincom. Publikácia je vhodne doplnená o presné znenie nemecko-sovietskeho paktu o neútočení z 23. augusta 1939, znenie zmluvy o nemecko-sovietskych hraniciach a priateľstve z 28. septembra 1939 a o čier-no-biele fotografie s popismi a datovaním.

Katarína Mináriková

UMLAUF, Eva – OSWALT, Stefanie. ČÍSLO NA TVOJOM PREDLAKTÍ JE MODRÉ AKO TVOJE OČI. Z nem. orig. prel.: K. Széherová. Žilina : Absynt, 2018. 245 s., fotogr., pram. a lit. ISBN 978-808203-059-7.

Dva roky po nemeckom vydaní sa dostali do rúk aj slovenskému čitateľovi spomienky len zázrakom prežívšej slovenskej Židovky Evy Umlaufovej (Hechtovej). Ich výnimočnosť podčiarkuje aj skutočnosť, že keď sa dostala s rodičmi do Osvienčimu, mala len dva roky. A to čo videla a prežila, bolo zaznamenané „len“ na podvedomej úrovni, avšak latentne ju to traumatizovalo celý život a ovplyvňovalo jej životné kroky a rozhodnutia. Až na prahu staroby sa vnútorne dopracovala k rozhodnutiu poskladať mozaiku spomienok a faktografie a prejsť od úplného začiatku celým bolestivým a čiastočne oslobodzujúcim procesom. Od matky jej boli známe len fragmenty spomienok, keďže už ako dieťa intuitívne rešpektovala nevyšlovené hranice, nechtiac matke jatriť hlboké rany a spôsobovať ďalšiu bolesť. Vďaka kontaktovaniu sa s preživšími detskými väzňami a ich svedectvám, štúdiu knižnej a množstva článkovej literatúry a prostredníctvom bádania v archívnej dokumentácii na rôznych miestach sa jej podarilo poskladať svoj detský osud.

Narodila sa ako prvé z piatich detí v židovskom pracovnom tábore v Novákoch niekoľko dní pred Vianocami v roku 1942. Bola tam akýmsi „symbolom života v období prenasledovania a smrti“ (s. 27). Do Osvienčimu ju deportovali s tehotnou matkou a otcom začiatkom novembra 1944. Stopa po otcovi sa stráca hneď po príchode. Matku s dieťaťom umiestnili do tábora II – do Brezinky. V dôsledku ťažkých infekčných ochorení bola 2-ročná Eva odlúčená od matky. Po nacistickej evakuácii tábora sa podarilo ťažko chorej matke v druhej polovici januára 1945 dostať k dcére do infekčného baraku. Oslobodzujúca Červená armáda našla zvyšok väzňov v žalostnom fyzickom a duševnom stave. Z nich vyše 400

tvorili deti. Pre mnohých prišlo oslobodenie príliš neskoro, zakrátko podľahli chorobám a podvýžive. Lekári nedávali matke žiadnu nádej na prežitie dieťaťa. Po čiastočnom zotavení sa tehotnej matke podarilo s dcérou a 5-ročným osirelým chlapčekom dostať na Slovensko.

Vrátili sa do Trenčína, kde sa Eve narodila sestra. Žili tam nenápadne v ústraní, v skromných pomeroch, ktoré im poskytovali určitú ochranu pred praktikami komunistického režimu. „*Naše židovstvo sme nosili naďalej vo svojich srdciach, v spomienkach a s nimi spojenom citovom dedičstve*“ (s. 109). Eva už ako dieťa pochopila, napriek kusým informáciám, že matka považovala prežitie ich dvoch – jej a sestry – za svoj triumf, a že len nevyhnutnosť každodennej starostlivosti o rodinu jej paradoxne pomohla existovať s nevypovedateľným vnútorným bremenom. Na rozdiel od mnohých iných sa Eve podarilo, napriek neustálemu neurčitému pocitu strachu, vyštudovať medicínu a vysťahovať sa za svojou láskou, poľským Židom preživším táborovú tortúru, do nemeckého Mníchova, kam v roku 1968 emigrovala aj jej matka s druhou dcérou. V Mníchove neskôr pracovala ako detská lekárka a psychoterapeutka. I jej osobný život v dvoch manželstvách bol v dôsledku traumy poznačený silným prežívaním aj menej závažných situácií, príhod a nehôd. K desaťročiam prežitým v Nemecku skonštatovala, že sa tam ako Židovka cítila bezpečne, hoci reprezentatívne prieskumy pravidelne uvádzali u menšej časti obyvateľstva latentný antisemitizmus. Povojnové roky opisuje na širšom pozadí politických a spoločenských udalostí, či už v Československu alebo v Nemecku. Priznáva však, že dianie v Nemecku v roku 1968 pochopila až oveľa neskôr, uvedomila si, že procesy, ktoré uviedla do chodu mladá generácia, pomáhali prekonávať recidívy národnosocialistickej diktatúry.

Veľký záujem o poznanie rodinnej histórie prejavili aj jej traja synovia a boli matke veľkou oporou v jej hľadaní a verejnom prezentovaní osobnej minulosti. Autorke sa po-

darilo dohľadať informácie aj o niektorých ďalších členoch rodiny. Zvlášť cenné boli pre ňu informácie o otcovi – prežil pochod smrti z Osvienčimu do Mauthausenu, následné premiestnenie do Melku, kde podľahol mimoriadne krutému zaobchádzaniu a ťažkým pracovným podmienkam.

Eva Umlauf na prahu sedemdesiatky dospela k presvedčeniu, že je jej povinnosťou byť svedkyňou ťažkej doby a podávať kruté svedectvo na verejnosti aj formou vystúpení, besied, rozhovorov a podobne. V predслоve k slovenskému vydaniu spomienok vyjadrila presvedčenie: „... *pevne verím, že moja kniha pomôže Slovensku vysporiadať sa s vlastnou bolestnou históriou nacistického obdobia a vedome ju spracovať.*“

Božena Šed'ová

KRONIKA

PREZENTÁCIA VHÚ V NITRE

Pri príležitosti Medzinárodného dňa detí sa dňa 30. mája 2024 uskutočnila v priestoroch 11. brigády Vzdušných síl Ozborených síl SR v Nitre prezentácia Vojenského historického ústavu (VHÚ).

Vojenský múzejníci z Piešťan postavili v areáli nitrianskej brigády prezentačný stánok, v ktorom predstavili zbierkové predmety zo zbierok Vojenského historického múzea (VHM). Tu sa návštevníci mohli oboznámiť s osobnou výzbrojou jednotlivca, ktorá sa používala počas 20. storočia na úze-

mí Slovenska. Bezprostredný kontakt so zbierkovými predmetmi ocenili hlavne najmladší účastníci, ktorí na podujatí tvorili najväčšiu skupinu návštevníkov. Školákov zaujali zbierkové predmety najmä z pohľadu ich autenticity a počas celého podujatia priťahovali ich zvedavosť. Program ponúkal aj ďalšie aktivity. Návštevníci mali možnosť pozrieť si vybranú bojovú techniku používanú príslušníkmi nitrianskeho vojenského útvaru, výzbroj a výstroj príslušníkov Policajného zboru SR či Zboru väzenskej a justičnej stáže SR. Podujatie spestrili dynamické ukážky príslušníkov Čestnej stráže prezidenta SR, príslušníkov Policajného zboru SR, psovodov Zboru väzenskej a justičnej stáže SR. Príslušníci nitrianskeho vojenského útvaru pripravili pre deti aj vzduchovkovú strelicu, ktorá bola počas celého podujatia plne obsadená. V súvislosti s budovaním historického povedomia treba zdôrazniť, že 11. brigáda Vzdušných síl Ozborených síl SR v Nitre sa hrdlo hlási k Československému pešiemu práporu 11 - Východnému, ktorý vznikol v novembri 1940. V októbri 1941 sa prápor presunul k Tobruku, kde bol podriadený poľskej brigáde karpatských strelcov, s ktorou sa podieľal na obrane západného sektora prístavu. Neskôr sa presunul pod velenie anglickej pešej divízie, od roku 1942 bol začlenený do zostavy indickej pešej divízie. V apríli 1942 bol prápor presunutý do Palestíny, kde bol reorganizovaný na 200. ľahký protiletadlový pluk, ktorý sa neskôr podieľal na protiletadlovej ochrane prístavu v Haife, letiska v Bejrúte a Alexandrii. Od roku 1943 sa podieľal aj na protiletadlovej ochrane prístavu v Tobruku a neďalekých letísk. V júli 1943 bola jeho úloha ukončená a jednotka sa presunula do Veľkej Británie, kde bol pluk 26. augusta rozpustený a jeho vojaci boli začlenení do Československej samostatnej obrnenej brigády vo Veľkej Británii. Naše zbierkové predmety boli zároveň prostriedkom, ktorý mal priťahovať záujem verejnosti o poznávanie našich dejín, s dôrazom na mladú generáciu. Podujatie organizované 11. brigádou Vzdušných síl Ozborených síl SR sa uskutočnilo v príjemnej atmosfére počas slnečného jarného dňa, pričom zaujímavý a bohatý program prilákal množstvo návštevníkov.

Text: VHÚ

www.vhu.sk 03. 06. 2024

ODBORNÝ SEMINÁR VÝSTAVA OD A PO Z

Dňa 29. mája 2024 sa konal v priestoroch Múzea Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici odborný seminár Výstava od A po Z. Cieľom podujatia, ktoré pripravila Odborná komisia pre odborné múzejné činnosti Zväzu múzeí na Slovensku („OKOMČ“), bolo prediskutovať problematiku tvorby výstav, načrtnúť ich základné charakteristiky, poukázať na najväčšie nedostatky pri ich vytváraní, ale aj vyzdvihnúť činnosť najlepších tvorcov výstav. V neposlednom rade poskytnúť účastníkom seminára pohľad externých subjektov participujúcich na príprave a realizácii výstav a expozícií. OKOMČ si je vedomá absencie akéhokoľvek metodického materiálu zaoberajúceho sa touto problematikou, ktorá sa stáva medzi slovenskými múzejníkmi čoraz pertraktovanejšou oblasťou ich záujmu.

Z tohto dôvodu Mgr. Františka Sarnecká, PhD. (Ľubovnianske múzeum v Starej Ľubovni) a PhDr. Viera Jurková (VHÚ – VHM Piešťany) zamerali program seminára na túto problematiku.

Po úvodnom príhovore Mgr. Františky Sarneckej, PhD. nasledovali tri prednášky pozvaných hostí. V prvej sa predstavil doc. PhDr. Jan Dolák, Ph.D. (Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave) so svojou prednáškou Slovenské múzejné výstavníctvo – súčasnosť a trendy. Druhá prednáška niesla názov Niektorá úskalia a limity muzejného výstavníctví z pohľadu reálnej praxe, ktorej autorom bol Dr. František Šebek (Ústav historických vied, Univerzita Pardubice). V poslednej prednáške s názvom Pohľad z vonku sa predstavila Dominika Mlčúchová (Ústav technológií a inovácií). Záver odborného seminára bol venovaný diskusii, do ktorej sa aktívne zapojila viac než stovka prítomných účastníkov seminára.

Vzhľadom na to, že na odbornom seminári bolo otvorených aj mnoho ďalších otázok, organizátori podujatia sa rozhodli, že plánovaným výstupom, na ktorého vydaní bude participovať aj VHÚ, bude publikácia komplexne mapujúca túto problematiku v podmienkach slovenského múzejníctva.

Text: VHÚ

Foto: Múzeum SNP

www.vhu.sk 10. 06. 2024

85. VÝROČIE ÚLETU SLOVENSKÝCH LETCOV DO POĽSKA

Dňa 7. júna 2024 sme si v areáli Vojenského historického múzea Piešťany pripomenuli 85. výročie odvážneho činu ôsmich príslušníkov 3. leteckého pluku Milana Rastislava Štefánika s úmyslom zapojiť sa do rodiačeho sa československého zahraničného odboja.

ností zabezpečiť dostatok paliva pre tri stroje Letov Š-328 a jeden Aero A.101. Štvorica lietadiel vyštartovala z Piešťan a pristála v Poľsku. Cieľom bolo vojenské letisko v meste Dęblin.

Bolo to ani nie tri mesiace od vyhlásenia Slovenského štátu ovládaného nacistickým režimom. Myšlienka útoku vzdušnou cestou a odhodlanie postaviť sa proti režimu sa zrodila v krátkom čase začiatkom mesiaca jún 1939 a vyvrcholila 7. júna v obedných hodinách. Piloti pod vedením vtedy ešte čatára Imricha Gablecha dokázali za dramatických okol-

Pamätná tabuľa s menami letcov (Imrich Gablech, Ľudovít Ivanič, Jozef Kaňa, František Knotek, Ján Lazar, Josef Řehák, Jozef Hrala a Karel Valach), dvojica stél venovaných generálmajorovi in memoriam Ottovi Smikovi a letcom pôsobiacim v čs. zahraničnom a domácom odboji v rokoch 1939 – 1945 boli slávnostne odhalené 11. septembra

2022. V piatok 7. júna 2024 položili vence na pamiatku ich činom predstavitelia ministerstva obrany, veľvyslanec Poľska, predstavitelia Veľkej Británie a Českej republiky. Nechýbala čestná stráž a ekumenická pobožnosť v réžii vojenských duchovných.

Prítomných privítal a slávnostný príhovor predniesol riaditeľ Vojenského historického ústavu Miloslav Čaplovič. Po ňom sa prítomným prihovoril štátny tajomník ministerstva obrany Martin Vojtašovič a poľský veľvyslanec na Slovensku Maciej Ruczay. Ten upriamil pozornosť aj na čerstvú tragédiu – smrť poľského vojaka, ktorý deň predtým zahynul na poľsko-bieloruskej hranici. Prítomných požiadal aj o minútu ticha. Pamätnú tabuľu vytvoril slovenský sochár Peter Meszároš, ktorý je aj autorom Brány slobody na Devíne, bronzovej sochy vojaka na pamätníku ČSAZ na Dukle a iných diel. Taktiež vytvoril aj súsosie Lasicu, Satinského a Filipa v Bratislave či bronzovú bustu Antona Srholca na Devíne a tiež sochu Franza Schuberta v Želiezovciach. Hostia sa oboznámili s areálom Vojenského historického múzea, kde sa v súčasnosti realizuje rekonštrukcia a výstavba nových výstavných priestorov.

Text: VHÚ

www.vhu.sk 11. 06. 2024

ÚČASŤ VHÚ – VHM NA 9. ROČNÍKU PODUJATIA TANKOVÉ DNI LAUGARÍCIO 2024

V dňoch 28. – 29. júna 2024 sa pod záštitou náčelníka Generálneho štábu OS SR a predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja konal 9. ročník podujatia Tankové dni Laugarício – Deň s pozemnými silami OS SR.

V rámci podujatia bola prezentovaná nielen vojenská technika OS SR, ale návštevníci mohli „uvidieť v pohybe“ aj cennú vojenskú historickú techniku, ktorú predstavili kluby

vojenskej histórie. Medzi účastníkmi podujatia nechýbali ani naši vojenský múzejníci, ktorí na podujatí predstavili päť kusov veľkorozmernej techniky. Konkrétne do Trenčianskych Stankoviec „priviezli“ samohybný protiletadlový raketový komplet 9K35M3 (Strela-10M3), raketomet vz. 51, 30 mm protiletadlový dvojkanón vz. 53/59 (PLdvK vz. 53/59), stredný tank T-34 a obrnený transportér OT-810. Návštevníci podujatia mohli navštíviť aj náš prezentačný stan, v ktorom bol k dispozícii rôzny propagačný materiál.

Milovníci vojenskej histórie, ale aj súčasných zbraní a techniky mali možnosť počas prvého dňa podujatia oboznámiť sa s vystavenými modernými, ale aj historickými zbraňami a vojenskou technikou. Taktiež si mohli prezrieť vojenské dobové tábory, ktoré postavili domáce, ale aj zahraničné kluby vojenskej histórie.

Hlavná časť programu sa uskutočnila na druhý deň. Bohatý program otvoril slávnostný výstrel z kanónu a zoskok výsadku, ktorý vykonali príslušníci 65. prieskumného práporu. Nasledovalo slávnostné defilé účastníkov podujatia s ich technikou, do ktorého sa zapojili aj naši múzejníci. V priebehu dňa záujemcovia videli ukážku moderného ľahkého tanku CV90-120 – výrobku spoločnosti BAE Systems Hägglunds a ukážky OS SR (ukážka sebaobrany, policajného zásahu, predstavenie čestnej stráže a koncert vojenskej hudby OS SR). Zlatým bodom programu bola rekonštrukcia bojov 1. československého armádneho zboru v Karpatsko-duklianskej operácii. Nechýbal ani letecký súboj z obdobia 2. svetovej vojny v umeleckom tvárnení sekvencie z operácie Frantic, či dynamické ukážky tankov a bojových vozidiel pechoty.

9. ročník podujatia Tankové dni Laugarício 2024 prilákal do Trenčianskych Stankoviec niekoľko tisíc návštevníkov, ktorí ocenili pripravenosť príslušníkov OS SR na obranu vlasti, ako aj úsilie a zanietenosť členov klubov vojenskej histórie pri záchrane hmotných pamiatok na 2. svetovú vojnu.

Text: VHÚ

www.vhu.sk 12. 07. 2024

ZBORNÍK Z MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE

Odbornú verejnosť poteší dlho očakávaný zborník z 20. ročníka medzinárodnej konferencie Pracovnej skupiny pre štúdium vojnových konfliktov Konzorcium Partnerstvo za mier, ktorá sa konala ešte koncom septembra 2021 v metropole východného Slovenska a organizoval ju Vojenský historický ústav v spolupráci s Centrom pre výskum vojenských dejín a sociálnych vied Bundeswehru v Postupime a Univerzitou P. J. Šafárika v Košiciach. Nemecké centrum je aj vydavateľom rozsiahleho zborníka From Peace to War, from War to Peace : Conflict Initiation and Termination: Implications for Policy Makers, ktorý zostavovala dvojica historikov - nemeckého a slovenského.

Zborník prináša štúdie nielen vojenských historikov, ale aj politológov, bezpečnostných analytikov i sociológov z európskych krajín a tiež z Izraela a USA, ktoré sa venujú širokému spektru tém týkajúcich sa prechodu krajín z mierového obdobia do vojny a z vojny do mieru. Autori jednotlivých štúdií, zohľadňujúc najnovšie výsledky bádania, prezentujú dôležité informácie, ktoré zaujmú nielen odborníkov z vojenskej a vojensko-historickej oblasti ale aj z ďalších odborov.

Vojenský historický ústav reprezentuje príspevok M. Medveckého, ktorý sa týka čs. vojenského výzvedného spravodajstva vo vzťahu k Nemecku v prvých povojnových rokoch.

Text: VHÚ

www.vhu.sk 17. 07. 2024

PRESUN VEĽKOROZMERNÝCH ZBIERKOVÝCH PREDMETOV V PARKU BOJOVEJ TECHNIKY

V roku 2023 sme začali rozsiahlu revitalizáciu Parku bojovej techniky vo Svidníku, ktorý je už desaťročia neoddeliteľnou súčasťou areálu Múzejného oddelenia Svidník Vojenského historického múzea. Park bol vybudovaný v rokoch 1971 – 1974 ako vonkajšia expozícia múzea symbolizujúca ťažké boje, ktoré sa odohrali v Karpatsko-duklianskej operácii v roku 1944. Park bol počas celej svojej existencie upravovaný, pričom sa menil aj počet prezentovaných exponátov. V tejto súvislosti možno spomenúť, že v nedávnej minulosti bol v parku vystavený nemecký obrnený transportér Schützenpanzerwagen Sd.Kfz. 250 (Sonderkraftfahrzeug 250) so 45-mm sovietskym protitankovým kanónom vzor 1937 (oba exponáty

sú momentálne súčasťou stálej expozície vo Vyhliadkovej veži Dukla) či poľná kuchyňa slovenskej armády (v súčasnosti uložená v depozitných priestoroch múzea) a iné.

Dôvodom rozsiahlej obnovy areálu bol nevyhovujúci stav pôvodného drenážneho odvodňovacieho systému. V rámci prípravnej dokumentácie bola navrhnutá nová dispozícia parku, ktorú schválil Krajský pamiatkový úrad v Prešove. Koncom roka 2023 boli vybudované medzi budovou múzea a Pamätníkom a vojnovým cintorínom sovietskej armády nové železobetónové podstavce pre vystavené zbierkové predmety. Vo februári 2024 sa začalo s presunom veľkorozmerných múzejných exponátov. K budove múzea bolo premiestnené dopravné lietadlo Lisunov Li-2, ktoré bolo v júni osadené na nové podstavce. V priebehu jarných mesiacov sa podarilo presunúť ľahšie exponáty vrátane gardového mínometu BM 13/16. Príslušníci Ozbrojených síl SR následne premiestnili a osadili na nových podstavcoch aj ďalšie zbierkové predmety vrátane najťažších tankov: tanku T-34/85, žeriavového tanku JT-34 a vyslobodzovacieho tanku VT-34. Naša vďaka patrí najmä príslušníkom 20. práporu logistiky, ktorí sa v ostatných dvoch rokoch zaslúžili aj o čiastočnú renováciu stredného delostreleckého ťahača AT-S 712, taktiež umiestneného na novom podstavci v areáli múzea. Zároveň bol na jeden z nových podstavcov osadený 120 mm nemecký mínomet vzor 42. Rozsiahla obnova areálu bude v blízkej budúcnosti pokračovať rekonštrukciou drenážneho odvodňovacieho systému, vybudovaním chodníkov, osvetlenia a kamerového systému, ako aj osadením nových lavičiek a smetných košov.

Vojenský historický ústav ďakuje príslušníkom OS SR, zamestnancom Slovenského technického múzea – pracovníkom Múzea letectva v Košiciach, ako aj všetkým zúčastneným za pomoc pri presune zbierkových predmetov v Parku bojovej techniky.

Text: VHÚ
www.vhu.sk 06. 08. 2024

16. ROČNÍK DŇA OZBROJENÝCH ZLOŽIEK A ZÁCHRANNÝCH SYSTÉMOV S DEŤMI

Dňa 7. septembra 2024 sa konal už 16. ročník úspešného podujatia Deň ozbrojených zložiek a záchranných systémov s deťmi vo Vojenskom historickom múzeu Piešťany. V dôsledku výstavby novej múzejnej haly v areáli VHM to bola pre návštevníkov jediná možnosť ako navštíviť expozíciu VHM v druhej polovici tohto roku. Okrem prehliadky múzea bol pre verejnosť pripravený bohatý sprievodný program.

Medzi najatraktívnejšie určite patrili zoskok padákových odborníkov letectva a prelet lietadla C-27J Spartan, Show program Čestnej stráže a koncert Vojenskej hudby OS SR. V poobedných hodinách návštevníkom prezentovali polícia a colný úrad dynamické ukážky

zo služobnej kynológie a hipológie. Na záver programu prišli na rad ukážky práce príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže Ministerstva spravodlivosti SR a Hasičského-záchranného zboru Piešťany. Večernú časť programu spestril prelet a akrobacia lietadla L-29 Delfín. Na podujatí mali svoje prezentačné stánky aj Dukla Banská Bystrica, Múzeum SNP a regrutačná skupina OS SR.

Vojenský historický ústav v roku 80. výročia SNP odhalil v tento deň na historickom hangári H1 pamätnú tabuľu venovanú piešťanskej posádke – letcom, ktorí sa po príchode na povstalecké územie ako motorizovaný prápor „Haluzický“ hrdinsky zapojili do bojov v Slovenskom národnom povstaní.

Okrem niekoľko tisíc priaznivcov vojenskej techniky sa na podujatí zúčastnili viacerí predstavitelia Ozbrojených síl Slovenskej republiky, ako aj osobnosti kultúrno-spoločenského a politického života. Osobitne treba spomenúť účasť zástupcu náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky generálporučíka Ľubomíra Svobodu, predsedu Trnavského samosprávneho kraja Mgr. Jozefa Viskupiča, primátora mesta Piešťany Mgr. Tomáša Jančoviča, PhD., ako aj zahraničných vojenských pridencov akreditovaných v Slovenskej republike.

16. ročník podujatia „Deň ozbrojených zložiek a záchranných systémov s deťmi“ sa vydaril po všetkých stránkach, čoho dôsledkom bola výborná atmosféra a spokojnosť na strane organizátorov a rovnako tisícok návštevníkov.

Text: VHÚ
www.vhu.sk 11. 09. 2024

49. KONGRES MEDZINÁRODNEJ KOMISIE PRE VOJENSKÚ HISTÓRIU V LISABONE

V dňoch 31. augusta až 6. septembra 2024 sa v Lisabone v Portugalskej republike uskutočnil už 49. kongres Medzinárodnej komisie pre vojenskú históriu (ICMH / CIHM) pod záštitou prezidenta Portugalskej republiky. Témou tohtoročnej konferencie boli „Vojenské intervencie a politické zmeny: od 18. storočia po súčasnosť“. Uvedený vzťah vo vojenských dejinách vytvoril množstvo parciálnych problémov, ktoré boli reflektované v príspevkoch prednášajúcich. Celkovo sa konferencie zúčastnilo viac ako 130 vojenských historikov z 33 štátov z piatich kontinentov. Vedecký program rozdelený do štyroch konferenčných dní a 21 pracovných panelov bol doplnený o exkurzie do Pevnosti S. Julião do Barra, Národného múzea, Vojenského múzea, Leteckého múzea, ako aj Národného paláca v Mafre (UNESCO), ktoré boli spojené s obsiahlym výkladom lektorov – odborných pracovníkov.

Slovenskú republiku na 49. kongrese reprezentovali plk. Miloslav Čaplovič a Dr. Matej Medvecký, ktorí v rámci tretieho konferenčného dňa, v paneli venovanom „Krizám studenej vojny“, vystúpili s príspevkom „Okupácia Československa v roku 1968 – slovenský pohľad“. Okrem vedeckej diskusie obaja pracovníci VHÚ Bratislava absolvovali viaceré bilaterálne rozhovory s kolegami z Českej republiky, Portugalska, Holandska, Rumunska, Švajčiarska, Izraela, USA, Veľkej Británie, Japonska, Indonézie, Rakúska či Nemecka. A to hlavne v otáz-

kach inštitucionálneho ukotvenia vojensko-historických a archívnych pracovísk v daných krajinách, ako aj možnostiach potenciálnej spolupráce. Mimoriadne vydarené vedecké podujatie prinieslo viacero zaujímavých a podnetných stimulov, ktoré budú určite akcentované aj na ďalšom ročníku svetového kongresu ICMH, ktorý sa uskutoční v roku 2025 v Senegale.

Text: VHÚ

www.vhu.sk 12. 09. 2024

Pokyny pre autorov

Formálne náležitosti príspevkov

Príspevky do *Vojenskej histórie* posielajte v textových editoroch **Word**. Poznámky vrátane bibliografických odkazov je potrebné vkladať pomocou programu Word vkladaním poznámok/odkazov pod čiarou – nie mechanickým spôsobom.

Redakčná rada si vyhradzuje právo na základe vyžiadaných odborných posudkov rozhodnúť o uverejnení, prípadne vrátení príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú.

Súhrnný zoznam použitej literatúry treba uvádzať v abecednom poradí na konci príspevku. Zoznam je potrebné štruktúrovať podľa typu zdroja na:

- „Archívne pramene“;
- „Publikované pramene“;
- „Dobová tlač“;
- „Monografie a zborníky ako celok“;
- „Kapitoly v monografiách, štúdie a články“;
- „Internetové zdroje“.

K štúdiu je potrebné pripojiť **abstrakt** (v slovenčine, do 10 riadkov), **5 kľúčových slov** v slovenskom jazyku; **resumé** v slovenčine v rozsahu cca jednej normovanej strany. Prosíme zaslať **osobné údaje** o autorovi/autorku: rodné číslo, adresu, číslo účtu v tvare IBAN, telefonický a emailový kontakt, adresu zamestnávateľa a digitálne identifikačné číslo ORCID. Zaslaním príspevkov a osobných údajov dávajú autori redakcii a určeným pracovníkom plný súhlas na ich spracovanie, pričom tí plne rešpektujú pravidlá GDPR na ochranu osobných údajov.

Text sa posielia **bez zalamovania a špeciálnych úprav**, odstavce bez tabulátora. Písmo Times New Roman, veľkosť 12, riadkovanie 1,5. V prípade citácií prameňov sa text píše kurzívou, pri citovaní sekundárnej literatúry bez kurzívy. Riadkovanie textu pod čiarou 1, veľkosť písma 10.

Obrazové prílohy poprosíme zasielať samostatne vo formáte jpg, jpeg, bmp v rozlíšení min. 300 dpi a riadne označené a identifikovateľné. V texte uveďte, kde by mal byť obrázok umiestnený. Tabuľky, grafy treba zasielať v osobitnom súbore v štandarde xls, xlsx (Excel).

Rozsah príspevkov

Rozsah **štúdií** by mal mať minimálne 27 000 znakov (15 normostrán) a maximálne 72 000 znakov (40 normostrán) vrátane poznámkového aparátu a medzier. **Recenzie** môžu byť v rozsahu od 7200 (4 normostrany) do 27 000 znakov (15 normostrán). **Anotácie** a **správy** majú mať rozsah do 5400 znakov (3 normostrany). Pri anotáciách a recenziách je potrebné uvádzať kompletnú bibliografickú informáciu o diele.

Citačná norma STN ISO 690

Základnou citačnou normou je **STN ISO 690** – Dokumentácia. Bibliografické odkazy.

Všeobecné pravidlá

Jazyk. Väčšina údajov pre bibliografický odkaz sa uvádza v jazyku citovaného dokumentu, pretože sa preberá z citovaného dokumentu. Existujú však aj výnimky v prípade údajov, ktoré nepreberáme priamo z informačného zdroja, ale ich dopĺňame: rozsah strán, formát a typ nosiča, dostupnosť, údaj o citovaní. Tieto údaje zaznamenávame v jazyku citujúceho dokumentu (slovenčine).

Príklady:

- anglický zdroj:

MORGAN, Philip. Studying Fascism from the Particular to the General. In: *East Central Europe*, 2010, Vol. 37, s. 334 – 337. [v slovenčine údaj o stranách]

- nemecký zdroj:

LIEB, Peter. Täter aus Überzeugung? Oberst Carl von Adrian und die Judenmorde der 707. Infanteriedivision 1941/1942. In: *Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte*, Jg. 50, Heft 4, s. 523 – 557. Dostupné na: « https://www.ifz-muenchen.de/heftarchiv/2002_4_1_lieb.pdf ». [v slovenčine údaj o stranách a dostupnosti]

Odkaz na už citovaný zdroj v texte

Pozor zmena! Neuvádzať ref., ako to bolo doteraz.

Zdroj, ktorý bol už v texte citovaný, uvádzame v skrátenej podobe obsahujúcej údaje: priezvisko, skrátený názov diela, strana.

Príklady:

LIEB, *Täter aus Überzeugung?*, s. 526.

MORGAN, *Studying fascism*, s. 336.

Názvy zdrojov ako celkov sa píše kurzívou. Pri častiach z tradičných informačných zdrojov uvádzame kurzívou názov hostiteľského informačného zdroja.

Ak nie je **vydavateľ** známy, použije sa medzinárodne zrozumiteľný tvar [s. n.].

Ak nie je uvedený **rok** vydania, ale vieme si ho odvodiť, uvedieme ho v hranatých zátvorkách [1980], ak nie je možné rok vydania dohľadať, uvedieme [s. a.].

Ak nie je uvedené **miesto** vydania, uvedieme [s. l.].

Ak sa vyskytne **viac vydavateľstiev** s rozličným rokom vydania, zápis je: Blackburn, 1998;

Oxford University Press, 2003.

Na vymedzenie časového, dĺžkového, rozsahového aspektu sa používa **pomlčka** ako znamienko vety. Príklady: v rokoch 1848 – 1865, dosah 200 – 300 metrov, 15 – 20 mužov, na stranách 238 – 239.

ISBN a ISSN uvádzame až v záverečnom zozname literatúry, nie v poznámkach pod čiarou. Bibliografický odkaz končí vždy bodkou, aj ak je posledným údajom dostupnosť online zdroja.

Ročníky časopisov a čísla zborníkov sa uvádzajú arabskými číslicami. Pokiaľ sú dokumenty v edíciách číslované, je potrebné uvádzať okrem strán aj číslo.

Pri **online zdrojoch** uvádzame „Dostupné na:“ a hyperlink ako https alebo https URI, napr. Dostupné na: « <https://www.ustrcr.cz/uvod/doba-nesvobody-1938-1945/nemecke-bezpecnostni-a-represivni-slozky/> ».

Dátum citovania/zobrazenia/sprístupnenia je povinný len pre tzv. dynamické online informačné zdroje, tzn. pre zdroje, ktoré menia (aktualizujú, revidujú) svoj obsah, príp. ho dopĺňajú (= zdroje na pokračovanie). Príklad zápisu: [cit. 12. 12. 2023].

Vzory bibliografických odkazov

Archívne pramene

Vojenský historický archív (VHA) Bratislava, f. Archívna zbierka 11, šk. 9, č. 447 291, štátny tajomník Zahraničného úradu Ernst von Weizsäcker nemeckému konzulovi v Bratislave 17. 3. 1939.

Archív Múzea SNP, f. XII (Dokumenty memoárového charakteru), S 490/93, Xerokópia spomienok, Alfréd Rusnák /Rosenbaum/: VI. pracovný tábor, Hajfa, október 1977, s. 18.

Národní archiv Praha (NA), f. 136 – Auswertiges Amt Berlin, sig. 136-71-3, č. 588 785-6, nočná služba 23/24. 3. 1939 – záznam hovoru s Abwehrstelle des OKW, Gruppe I.

Archiwum Akt Nowych Warszawa (AAN), f. Mikrofilmy aleksandryjskie, mf. T-77, R 879, č. 626 803, č. 627 023-35, správa o činnosti DHM od apríla do septembra 1940.

Magyar Országos Levéltár Budapest (MOL), P 439 – a Kossuth család iratai. 2. csomó. 1800 – 1851. A Kossuth Család Családülési jegyzőkönyve. Prothocollon Inclutae Familiae Kossuth de Udvard.

Príklad na citovanie **telefonického rozhovoru**:

STRMEŇ, Vladimír – VARGA, Peter. [Bez názvu]. Telefonický rozhovor. 10. 10. 2015, 10:25.

Publikované pramene

BYSTRICKÝ, Jozef – ŠUMICHRAS, Peter (eds.). *Letka 13 v dokumentoch a obrazoch*. Bratislava : Magnet Press Slovakia, 2004. 120 s. ISBN 80-89169-02-3.

SEGEŠ, Vladimír – ŠEĐOVÁ, Božena (eds.). *Pramene k vojenským dejinám Slovenska 1387 – 1526. Zv. I/3*. Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013. 352 s. ISBN 978-80-89523-25-2.

TUKYDIDES. *Dejiny peloponézskej vojny*. Preložil Kuklica, Peter. Bratislava : Tatran, 1985. 552 s.

Príklady na citovanie **mapy**:

BAŇACKÝ, Vladimír – SABOLA, Anton. *Geologická mapa Záhorskej nížiny*. 1 : 50 000. Kartografický ústav, 1973. 500 x 420 mm.

Príklad na citovanie zaznamenaného telefonického rozhovoru:

NIXON, Richard Milhous – COLSON, Charles. [Bez názvu]. Telefonický rozhovor; on-line. 18. 7. 1972, 07:58- 08:18. Prepis dostupný na: «https://www.nixonlibrary.gov/sites/default/files/forresearchers/find/tapes/watergate/trial/exhibit_01.pdf». [cit. 19. 11. 2022].

Dobová tlač

Výcvikovní dôstojníci Hlinkovej gardy. In: *Slovák*, 1938, 18. decembra, č. 288, s. 1. *Nové časy – Orgán Sdruženia slovenských legionárov*, 1931, roč. 5, 30. októbra, č. 7 – 10, s. 14.

Monografie a zborníky ako celok

ZAŤKOVÁ, Jana. *Zabudnutí vojaci. Zajatci v oblasti Vojenského veliteľstva Bratislava 1914 – 1918*. Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013. 175 s. ISBN 978-80-89523-21-4.

HOLEC, Roman. *Trianon – triumf a katastrofa*. Bratislava : Albert Marenčin, 2020. 368 s. ISBN 978-80-569-0588-3.

Kapitoly v monografiách, štúdie a články

ČAPLOVIČ, Miloslav. Milan Rastislav Štefánik. In: ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica a kol. *Undaunted by Exile! To the Victims of Religious, Political, National and Racial Persecutions in Central Europe between the 16th and 20th Century with an Accent on the Czech Lands*. Praha : Historický ústav, 2015, s. 145 – 159. ISBN 978-80-7286-259-7.

CHORVÁT, Peter. „Die Katze muss weg!“ Odchod českého obyvateľstva zo Slovenska 1938. In: *Právněhistorické studie*, 2018, roč. 48, č. 2, s. 75 – 92. ISSN 0079-4929.

MEDVECKÝ, Matej. Československí vojenský diplomati po skončení 2. svetovej vojny. In: BINAR, Aleš a kol. *Ozbrojené síly a československý stát*. Brno : Univerzita obrany, 2020, s. 275 – 286. ISBN 978-80-7582-353-3.

Elektronické zdroje

SKRAMOUŠSKÝ, Jan. *Puškyrakousko-uherskébrannémoci–1. díl*. Zverejnené 2. 3. 2015. Online. Dostupné na: « <https://www.vhu.cz/pusky-rakousko-uherske-branne-moci-1-dil/> ». SCULLION, Séan F. *Continuing the fight: Three anarchists from Spain in the British army, 1939 – 1945*. Online. Dostupné na: «<https://freedomnews.org.uk/2023/08/07/continuing-the-fight-three-anarchists-from-spain-in-the-britisharmy-1939-1945/>» [cit. 9. 11.2023].

Príklad na citovanie podcastu:

OLIVER, Zajac – VALENT, Jaroslav. *Napoleon svojich súperov ničil s mechanickou presnosťou*. Podcast. SME, zverejnené 5. 11. 2023. Dostupné na: «<https://podcasty.sme.sk/c/23240172/napoleon-svojich-superov-nicil-s-mechanicou-presnostou.html>». [cit. 3. 3. 2024].

Príklad na citovanie **blogu**:

STEHLÍK, Michal. *Zápotocký a válečné zločiny? Mezi fámou a realitou*. Blog. Zverejnené: 19. 3. 2021. Dostupné na: «<https://blog.aktualne.cz/blogy/michal-stehlik.php?itemid=39313>». [cit. 4. 8. 2022].

Príklad na citovanie **online mapy**:

GIS mesto Nitra. Mapa; online. Verzia 0.0.5.1. [s. n.]. Dátum aktualizácie 23. 04. 2019. Dostupné na: «<https://gis.nitra.sk/>». [cit. 25. 8. 2022].
GOOGLE. Google maps. Online. 2023. Dostupné na: «<https://www.google.sk/maps/@48.3125969,18.0182667,12z?hl=sk>». [cit 25. 2. 2023].

Príklad na citovanie **príspevku na sociálnej sieti**:

POST BELLUM SK. *Ďalší pokus o odkúpenie Tisovho domu*. Príspevok na Facebooku. Zverejnené 22. 4. 2024. Dostupné na: Facebook «<https://www.facebook.com/postbellumsk>». [cit 25. 4. 2024].

Používanie skratiek a označovanie

Skratkou pre označovanie strán alebo strany je s., ročníky časopisov a čísla zborníkov sa uvádzajú arabskými číslicami. Pokiaľ sú dokumenty v edíciách číslované, je potrebné uvádzať okrem strán aj číslo.

Redakčná rada si vyhradzuje právo na základe vyžiadaných odborných posudkov rozhodnúť o uverejnení, prípadne vrátení príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú.

Vojenská história 3/2024

Časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo

Vydáva Vojenský historický ústav v Bratislave

v spolupráci s Ministerstvom obrany SR

Editor a šéfredaktor: plk. Mgr. Miloslav Čaplovič, PhD.

Kontaktná adresa: miloslav.caplovic@vhu.sk

Redakcia časopisu: Mgr. Peter Chorvát, PhD., Mgr. Matej Medvecký, PhD.,
PhDr. Katarína Mináriková

Jazyková redakcia: Mgr. Tamara Janecová, PhD.

Kontaktná adresa redakcie: vojenskahistoria@vhu.sk

Grafická úprava: Pavla Takáčsová

Redakčná rada: PhDr. Igor Baka, PhD. (predseda) – Vojenský historický ústav, Bratislava; PhDr. Milena Balcová (podpredsedníčka) – Vojenský historický ústav-Vojenský historický archív, Bratislava; PhDr. Viliam Čičaj, PhD. – Historický ústav SAV, Bratislava; doc. Mgr. Michal Habaj, PhD. – Masarykova univerzita, Brno, Česká republika; PhDr. Viera Jurková – Vojenský historický ústav-Vojenské historické múzeum, Piešťany; Mgr. Peter Kralčák, PhD. – Vojenský historický ústav-Vojenský historický archív, Bratislava; prof. Mgr. Miroslav Lysý, PhD. – Právnická fakulta UK, Bratislava; PhDr. Slavomír Michálek, DrSc. – Historický ústav SAV, Bratislava; PhDr. Richard Pavlovič, PhD. – Štátny archív, Košice; doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD. – Vojenský historický ústav, Bratislava; PhDr. Michal Schvarc, PhD. – Historický ústav SAV, Bratislava; doc. PhDr. Marek Syrný, PhD. – Filozofická fakulta UMB, Banská Bystrica; plk. v. v., PhDr. Peter Šumichrast, PhD. – Vojenský historický ústav, Bratislava; PhDr. Marian Uhrin, PhD. – Múzeum SNP, Banská Bystrica

Medzinárodná redakčná rada: plk. prof. Dr. Tibor Balla, DrSc. – Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Budapest; Dr. István Janek, PhD. – Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Budapest; PhDr. Michal Lukeš, PhD. – Národní muzeum, Praha; J. E. Mgr. Mateusz Gniazdowski, PhD. – Veľvyslanectvo Poľskej republiky v Českej republike, Praha; PhDr. Jiří Rajlich – Vojenský historický ústav, Praha; Dr. Harold E. Raugh, Jr., U.S. Army Europe, APO AE 09096 USA; Dr. Martin Zückert – Collegium Carolinum e. v. Forschungsinstitut für die Geschichte Tschechiens und der Slowakei, München

Časopis je indexovaný v medzinárodných databázach:

Scopus

The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH)

European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS)

Index Copernicus (ICI)

Vychádza štyrikrát ročne.

Rozširuje: Vojenský historický ústav, Krajná 27, 821 04 Bratislava

Schválené do tlače dňa: 18. 9. 2024

EV734/08

IČO vydavateľa: 00309591

Nepredajné

ISSN 1335-3314 (print), 1338-7154 (pdf)

Tlač: HSa MO SR, OdVČ, PoO, Kutuzovova 8, Bratislava

Na prednej strane obálky sú dvaja príslušníci 1. československej armády na Slovensku odфотографовaní v blízkosti Radvanských kasární v Banskej Bystrici v čase Slovenského národného povstania. (Archív Múzea Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici).